

به دنبال توسعه مهارت های کار آفرینی دانشجویان

بازدید اخیر دانشجویان دانشگاه شاهد از نمایشگاه اینوتکس در پارک علم و فناوری پردیس

برگزاری دوره لینکدین برای دانشجویان در دانشگاه شاهد

برگزاری دوره رایگان رزومه نویسی و مصاحبه شغلی برای دانشجویان در دانشگاه

گزارش تصویری از فعالیت های مختلف مرکز هدایت شغلی

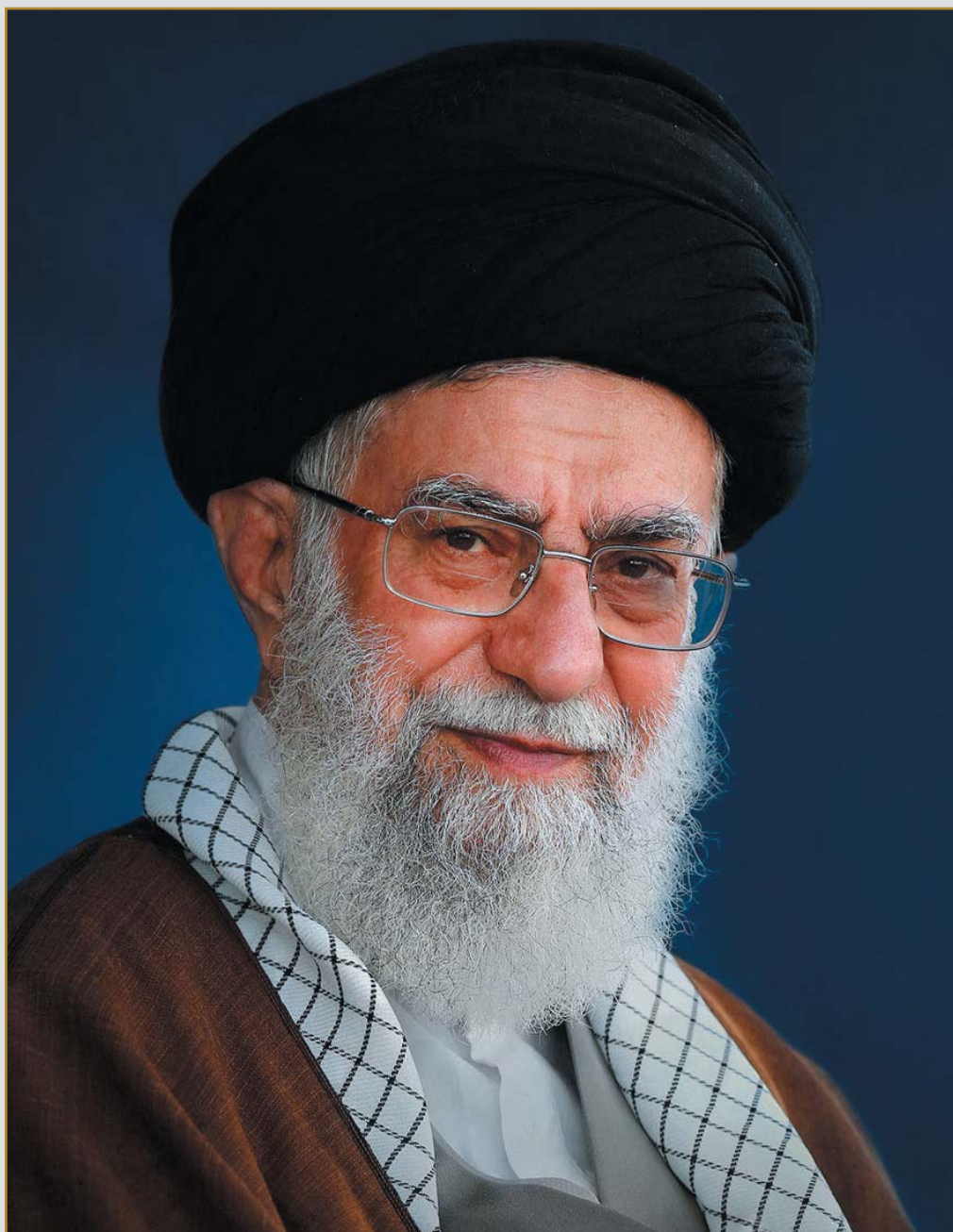

مرکز هدایت شغلی دانشگاه نقش مهمی در موفقیت حرفه‌ای دانشجویان ایفا می‌کند. این مرکز با ارائه خدمات متنوع، مسیری روشن برای ورود دانشجویان به بازار کار فراهم می‌آورد و با ایجاد تعامل مؤثر میان دانشگاه و صنعت، به تحقق رسالت‌های آموزشی و تربیتی دانشگاه کمک شایانی می‌کند. توجه و استفاده از ظرفیت‌های این مرکز، گامی مهم در جهت رشد فردی و شغلی هر دانشجو است.

مرکز هدایت شغلی دانشگاه شاهد با برگزاری کارگاه‌های مختلف تخصصی مانند کارگاه رزومه نویسی، آموزش تخصصی لینکدین، آشنایی با تجهیزات برند کینکو و بازدید از نمایشگاه بین‌المللی اینوتکس به دنبال توانمندسازی مهارتی دانشجویان و کمک به اشتغال دانش‌آموختگان دانشگاهی بر پایه سه فرایند اصلی نیازسنجی مهارتی، ارائه خدمات مشاوره شغلی و آموزشی و در نهایت ارائه خدمات مهارت‌آموزی موردنیاز بازار کار به دانشجویان با تکیه بر ظرفیت‌های بالقوه و بالفعل دانشگاه‌ها ایجاد کرده است.

امید و نگاه خوش بینانه به آینده

بخشی از «بیانیه‌ی گام دوم انقلاب» حضرت
آیت‌الله خامنه‌ای در حوزه علم و پژوهش

رهبر حکیم انقلاب اسلامی در بیانیه‌ی «گام دوم انقلاب» با مرور تجربه‌ی ۴۰ ساله‌ی انقلاب اسلامی برای ادامه‌ی این راه روشن، به تبیین دستاوردهای شگرف چهار دهه‌ی گذشته پرداخته و توصیه‌هایی اساسی به منظور «جهاد بزرگ برای ساختن ایران اسلامی بزرگ» ارائه فرموده‌اند.

بیانیه‌ی «گام دوم انقلاب» تجدید مطلعی است خطاب به ملت ایران و به‌ویژه جوانان که به‌مثابه منشوری برای «دومین مرحله‌ی خودسازی، جامعه پردازی و تمدن سازی» خواهد بود و «فصل جدید زندگی جمهوری اسلامی» را رقم خواهد زد. این گام دوم، انقلاب را «به آرمان بزرگش که ایجاد تمدن نوین اسلامی و آمادگی برای طلوع خورشید ولایت عظمی (ارواح‌افاده) هست» نزدیک خواهد کرد.

«بیانیه «گام دوم انقلاب» خطاب به ملت ایران

اکنون به شما فرزندان عزیزم در مورد چند سرفصل اساسی توصیه‌هایی می‌کنم... اما پیش از همه‌چیز، نخستین توصیه‌ی من امید و نگاه خوش بینانه به آینده است. بدون این کلید اساسی همه‌ی قفل‌ها، هیچ گامی نمی‌توان برداشت. آنچه می‌گویم یک امید صادق و متکی به واقعیت‌های عینی است.

این جانب همواره از امید کاذب و فریبنده دوری جسته‌ام، اما خود و همه را از نومییدی بیجا و ترس کاذب نیز بر حذر داشته‌ام و بر حذر می‌دارم. در طول این چهل سال - و اکنون مانند همیشه - سیاست تبلیغی و رسانه‌ای دشمن و فعال‌ترین برنامه‌های آن، مایوس سازی مردم و حتی مسئولان و مدیران ما از آینده است. خبرهای دروغ، تحلیل‌های مغرضانه، وارونه نشان دادن واقعیت‌ها، پنهان کردن جلوه‌های امیدبخش، بزرگ کردن عیوب کوچک و کوچک نشان دادن یا انکار محسنات بزرگ، برنامه‌ی همیشگی هزاران رسانه‌ی صوتی و تصویری و اینترنتی دشمنان ملت ایران است؛ و البته دنباله‌های آنان در داخل کشور نیز قابل مشاهده‌اند که با استفاده از آزادی‌ها در خدمت دشمن حرکت می‌کنند.

شما جوانان باید پیش‌گام در شکستن این محاصره‌ی تبلیغاتی باشید. در خود و دیگران نهال امید به آینده را پرورش دهید. ترس و نومییدی را از خود و دیگران برانید. این نخستین و ریشه‌ای‌ترین جهاد شما است. نشانه‌های امیدبخش - که به برخی از آن‌ها اشاره شد - در برابر چشم شما است. رویش‌های انقلاب بسی فراتر از ریزش‌ها است و دست‌و‌دل‌های امین

و خدمتگزار، به‌مراتب بیشتر از مفسدان و خائنان و کیسه دوختگان است. دنیا به جوان ایرانی و پایداری ایرانی و ابتکارهای ایرانی، در بسیاری از عرصه‌ها با چشم تکریم و احترام می‌نگرد. قدر خود را بدانید و با قوت خداداد، به‌سوی آینده خیز بردارید و حماسه بیافرینید؛ و اما توصیه‌ها:

«علم و پژوهش

دانش، آشکارترین وسیله‌ی عزت و قدرت یک کشور است. روی دیگر دانایی، توانایی است. دنیای غرب به برکت دانش خود بود که توانست برای خود ثروت و نفوذ و قدرت دویست ساله فراهم کند و باوجود تهیدستی در بنیان‌های اخلاقی و اعتقادی، با تحمیل سبک زندگی غربی به جوامع عقب‌مانده از کاروان علم، اختیار سیاست و اقتصاد آن‌ها را به دست گیرد. ما به سوءاستفاده از دانش مانند آنچه غرب کرد، توصیه نمی‌کنیم، اما مؤکداً به نیاز کشور به جوشاندن چشمه‌ی دانش در میان خود اصرار می‌ورزیم. بحمدالله استعداد علم و تحقیق در ملت ما از متوسط جهان بالاتر است.

اکنون نزدیک به دو دهه است که رستاخیز علمی در کشور آغاز شده و با سرعتی که برای ناظران جهانی غافلگیرکننده بود - یعنی یازده برابر شتاب رشد متوسط علم در جهان - به‌پیش رفته است. دستاوردهای دانش و فناوری ما در این مدت که ما را به رتبه‌ی شانزدهم در میان بیش از دویست کشور جهان رسانید و مایه‌ی شگفتی ناظران جهانی شد و در برخی از رشته‌های حساس و نوپدید به رتبه‌های نخستین

ارتقاء داد، همه و همه در حالی اتفاق افتاده که کشور دچار تحریم مالی و تحریم علمی بوده است.

ما باوجود شنا در جهت مخالف جریان دشمن ساز، به رکوردهای بزرگ دست‌یافته‌ایم و این نعمت بزرگی است که به خاطر آن باید روز و شب خدا را سپاس گفت. اما آنچه من می‌خواهم بگویم این است که این راه طی شده، باهمه‌ی اهمیتش فقط یک آغاز بوده است و نه بیشتر. ما هنوز از قله‌های دانش جهان بسیار عقبیم؛ باید به قله‌ها دست‌یابیم. باید از مرزهای کنونی دانش در مهم‌ترین رشته‌ها عبور کنیم. ما از این مرحله هنوز بسیار عقبیم؛ ما از صفر شروع کرده‌ایم. عقب‌ماندگی شرم‌آور علمی در دوران پهلوی‌ها و قاجارها در هنگامی که مسابقه‌ی علمی دنیا تازه شروع شده بود، ضربه‌ی سختی بر ما وارد کرده و ما را از این کاروان شتابان، فرسنگ‌ها عقب نگه‌داشته بود.

ما اکنون حرکت را آغاز کرده و با شتاب پیش می‌رویم ولی این شتاب باید سال‌ها با شدت بالا ادامه یابد تا آن عقب‌افتادگی جبران شود. این جانب همواره به دانشگاه‌ها و دانشگاهیان و مراکز پژوهش و پژوهندگان، گرم و قاطع و جدی در این باره تذکر و هشدار و فراخوان داده‌ام، ولی اینک مطالبه‌ی عمومی من از شما جوانان آن است که این راه را با احساس مسئولیت بیشتر و همچون یک جهاد در پیش گیرید. سنگ بنای یک انقلاب علمی در کشور گذاشته شده و این انقلاب، شهیدانی از قبیل شهدای هسته‌ای نیز داده است. به‌پاخیزید و دشمن بدخواه و کینه‌توز را که از جهاد علمی شما به شدت بیمناک است ناکام سازید.

با همکاری: دکتر محمد رضا واعظ مهدوی، دکتر نفیسه آل محمد، دکتر سیدجلال طباطبایی، دکتر غلامرضا داداش زاده، دکتر سعید صفری، دکتر عبدالرضا نوروزی چاکلی، دکتر حمزه علی نورمحمدی، دکتر نظام الدین امامی فر، دکتر سیدرضا حسینی، جواد ریاحی اصل و میلاد شعبانیان گزافروودی.

مدیر مسئول: دکتر شهریار بیژنی
سر دبیر: دکتر ابراهیم قاسم زاده
دبیر اجرایی: حسین تقی پور

خبرنامه پژوهشی
معاونت پژوهشی و فناوری
شماره اول، خرداد ۱۴۰۴

مرکز هدایت شغلی می‌تواند با ارائه مشاوره‌های تخصصی به دانشجویان کمک کند

گفت‌وگو با خانم دکتر نفیسه آل محمد، سرپرست مدیریت امور فناوری و تحقیقات کاربردی درباره مرکز هدایت شغلی

گفت‌وگو از حسین تقی‌پور

■ با توجه به این که می‌دانیم مرکز هدایت شغلی در دانشگاه‌ها شامل ارائه مشاوره تخصصی، ساماندهی فرصت‌های شغلی و توسعه دوره‌های کارآموزی است. لطفاً به‌طور مختصر اشاره‌ای به موضوع هدایت شغلی، پیشینه و هدف اصلی مرکز هدایت شغلی دانشگاه شاهد داشته باشید و این که چه نیاز یا خلأیی باعث شد این مرکز در دانشگاه شکل بگیرد؟

با توجه به افزایش روزافزون تعداد دانش‌آموختگان دانشگاهی، اشتغال مناسب برای آنان به یکی از چالش‌های اساسی کشور تبدیل شده است. دانشجویان معمولاً در طول تحصیل با چالش‌های مختلفی در انتخاب مسیر شغلی خود مواجه هستند. مرکز هدایت شغلی می‌تواند با ارائه مشاوره‌های تخصصی و شخصی‌سازی شده، به دانشجویان کمک کند تا توانمندی‌ها و علایق خود را بهتر بشناسند و مسیر شغلی مناسب‌تری برای خود انتخاب کنند. همچنین مرکز قادر است فرصت‌های شغلی موجود را به دانشجویان معرفی کرده و با برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی در زمینه مهارت‌های نرم (مانند مهارت‌های ارتباطی، مدیریت زمان، کار تیمی و حل مسئله) که غالباً دانشگاه‌ها کمتر به آن می‌پردازند، آنان را برای ورود به محیط کار آماده کند. مرکز هدایت شغلی دانشگاه شاهد از مهر ماه ۱۴۰۳ ذیل مدیریت فناوری و تحقیقات کاربردی ایجاد شده است و از ابتدا تاکنون سعی بر این بوده که بتواند برخی از نیازهای دانشجویان در حوزه اشتغال پاسخ دهد.

■ چه خدمات و برنامه‌های مشخصی برای هدایت شغلی دانشجویان در دانشگاه شاهد ارائه می‌شود؟

دانشگاه شاهد با تأسیس مرکز هدایت شغلی و کارپایی تخصصی گامی مؤثر در جهت توانمندسازی دانشجویان برای ورود به بازار کار برداشته است. این مرکز با هدف ارتقاء مهارت‌ها و تسهیل اشتغال فارغ‌التحصیلان، خدمات متنوعی ارائه می‌دهد که می‌توان به این موارد اشاره کرد:

• **دوره‌های مهارت افزایی:** برگزاری دوره‌های آموزشی تخصصی و کاربردی متناسب با نیازهای بازار کار و رشته‌های تحصیلی مختلف.

• **کارآموزی و کارورزی:** ایجاد فرصت‌های کارآموزی مؤثر در محیط‌های واقعی کاری برای دانشجویان

• **مشاوره‌های شغلی:** ارائه مشاوره‌های فردی و گروهی در زمینه انتخاب شغل، توسعه مهارت‌های فردی و حرفه‌ای و برنامه‌ریزی شغلی

• **بازدیدهای علمی و صنعتی:** سازماندهی بازدیدهای علمی از صنایع و شرکت‌های مختلف برای آشنایی دانشجویان با محیط‌های کاری و فرآیندهای تولید

• **نمایشگاه‌های کار و معرفی مشاغل:** برگزاری نمایشگاه‌های کار برای

معرفی فرصت‌های شغلی موجود به دانشجویان و فارغ‌التحصیلان.

• **ایجاد فرصت‌های شغلی و کارپایی:** شناسایی و معرفی فرصت‌های شغلی مناسب به دانشجویان و تسهیل فرآیند کارپایی.

■ چگونه دانشجویان را از وجود خدمات مرکز هدایت شغلی آگاه می‌کنید؟

اطلاع‌رسانی در این زمینه معمولاً از طریق فضای مجازی و وب‌گاه رسمی دانشگاه و همچنین وب‌گاه اختصاصی مرکز هدایت شغلی با انتشار اخبار، اطلاعیه‌ها و دوره‌های مختلف انجام می‌شود. در کنار آن از شبکه‌های اجتماعی، ارسال پیامک و ایمیل‌های گروهی، معرفی در جلسات توجیهی و کلاس‌های درسی یا در شروع سال تحصیلی و در کلاس‌های مهارتی، درباره مرکز هدایت شغلی و خدماتش توضیح داده می‌شود. تلاش می‌کنیم با انجمن‌های علمی و کانون‌های دانشجویی هم در تماس باشیم و از این طریق هم دانشجویان را در جریان برگزاری کارگاه‌ها و دوره‌های آموزشی و برنامه‌های این دفتر قرار دهیم.

■ مهم‌ترین چالش‌هایی که دانشجویان در انتخاب شغل با آن مواجه هستند، چیست؟

دانشجویان در این مسیر با چالش‌های متعددی مواجه هستند که شاید مهم‌ترین آن‌ها عدم شناخت دقیق از توانمندی‌ها و علایق خود، کمبود تجربه کاری، نبود راهنمایی و مشاوره شغلی مناسب، عدم آگاهی از روندهای بازار کار، نداشتن مهارت‌های نرم و عدم اعتمادبه‌نفس باشد.

■ چه برنامه‌ها و کارگاه‌هایی برای توسعه مهارت‌های کارآفرینی در دانشجویان دارید؟

مرکز هدایت شغلی برای توسعه مهارت‌های کارآفرینی دانشجویان، در نظر دارد برنامه‌های مختلفی را طی سال تحصیلی برگزار کند از جمله کارگاه‌های آموزشی مهارت‌های پایه کارآفرینی که به مبانی کارآفرینی و راه‌اندازی کسب‌وکار اختصاص دارند مانند اصول و مفاهیم کارآفرینی و طراحی مدل کسب‌وکار (Business Model Canvas)، برنامه‌های منتورینگ و مشاوره مانند ارتباط دانشجویان با منتورها و کارآفرینان باتجربه در قالب جلسات مشاوره فردی یا گروهی و بررسی تجربیات واقعی شکست‌ها و موفقیت‌ها از زبان کارآفرینان بومی و ملی و آموزش مهارت‌های نرم ویژه کارآفرینان مانند تقویت اعتمادبه‌نفس، مهارت تصمیم‌گیری در شرایط ریسک و مدیریت زمان و استرس.

■ آیا مرکز هدایت شغلی با شرکت‌ها و سازمان‌ها برای فرصت‌های کارآموزی و شغلی همکاری دارد؟

بله، همکاری داریم.

■ و این همکاری چگونه است، لطفاً بیشتر توضیح دهید؟

مرکز هدایت شغلی دانشگاه‌ها - از جمله دانشگاه شاهد - با شرکت‌ها و سازمان‌ها برای ایجاد فرصت‌های کارآموزی، کارورزی و استخدام همکاری مستقیم دارد. این همکاری‌ها اتفاقاً یکی از مهم‌ترین وظایف و نقطه قوت این مراکز هستند، چون بدون ارتباط با صنعت، کل ماجرا فقط در حد تئوری باقی می‌ماند. روال کار هم به این شکل است که مرکز هدایت شغلی با شرکت‌های دولتی، خصوصی، صنایع، استارت‌آپ‌ها و مؤسسات مالی و پژوهشی تفاهم‌نامه یا قرارداد همکاری منعقد می‌کند. این تفاهم‌نامه‌ها چارچوب همکاری به‌منظور کارآموزی، پروژه‌های دانشجویی، فرصت‌های شغلی و حتی پژوهش‌های مشترک را تعیین می‌کنند. در صورتی که شرکت‌ها نیاز به نیروی انسانی داشته باشند، به مرکز اطلاع می‌دهند و مرکز هم از طریق وب‌گاه دانشگاه، گروه‌های اطلاع‌رسانی و روش‌های دیگر این فرصت‌ها را به دانشجویان معرفی می‌کند. تلاش مرکز هدایت شغلی این است که برای کلیه رشته‌ها دوره‌های کارورزی را در شرکت‌های مرتبط و حرفه‌ای هماهنگ کند. به‌عنوان مثال یک دانشجوی مهندسی صنایع می‌تواند کارورزی خود را در یک کارخانه واقعی انجام دهد نه فقط پشت میز و گزارش‌نویسی.

■ چه برنامه‌های جدیدی برای بهبود خدمات هدایت شغلی در آینده دارید؟

مرکز هدایت شغلی برای بهبود خدمات خود در آینده تا حد امکان به دنبال عملیاتی کردن مواردی مانند شناسایی مشاغل در حال ظهور (مانند تحلیل داده، اقتصاد دیجیتال، سلامت دیجیتال، انرژی‌های نو) و آموزش مهارت‌های مربوطه و طراحی دوره‌هایی مانند هوش مصنوعی برای غیرمتخصصان، مهارت‌های شغلی در اقتصاد دیجیتال و طراحی مسیر شغلی در دنیای متاورس و فناوری‌های نو، جذب مشارکت شرکت‌ها، فارغ‌التحصیلان و اعضای هیئت‌علمی برای ارزیابی و حمایت از ایده‌ها و اعزام گروهی دانشجویان به سازمان‌ها، کارخانه‌ها، استارت‌آپ‌ها و ادارات برای آشنایی عینی با محیط‌های کاری است.

■ توصیه شما به دانشجویانی که هنوز مسیر شغلی خود را مشخص نکرده‌اند، چیست؟

سعی کنند در کارگاه‌ها و دوره برنامه‌هایی که مرکز هدایت شغلی برای آن‌ها برنامه‌ریزی کرده است شرکت کنند و نهایت استفاده را ببرند و حتماً با مرکز هدایت شغلی تعامل داشته باشند.

■ چالش‌های خاص هدایت شغلی در ایران (مثل ناهماهنگی رشته‌های دانشگاهی با بازار کار) را چگونه مدیریت می‌کنید؟

مهم‌ترین چالش هدایت شغلی ناهماهنگی میان رشته‌های دانشگاهی و نیازهای بازار کار است. آموزش مهارت‌های مکمل مانند برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های مهارت محور جهت افزایش اشتغال‌پذیری برای حل این چالش می‌تواند سودمند باشد.

■ چه معیاری برای ارزیابی موفقیت برنامه‌های هدایت شغلی خود دارید؟

به نظر می‌رسد میزان مشارکت دانشجویان در دوره‌های آموزشی و کارگاه‌های مربوط به هدایت شغلی مانند رزومه نویسی، مصاحبه‌های شغلی، مهارت‌های نرم و سایر مهارت‌های شغلی می‌تواند یکی از معیارهای موفقیت باشد. این مشارکت می‌تواند نشان‌دهنده علاقه‌مندی دانشجویان و تأثیر مثبت این برنامه‌ها بر آماده‌سازی آن‌ها برای بازار کار باشد. یکی دیگر از مهم‌ترین معیارها برای ارزیابی موفقیت برنامه‌های هدایت شغلی، نرخ اشتغال فارغ‌التحصیلان پس از شرکت در برنامه‌ها است. اگر فارغ‌التحصیلانی که از خدمات مرکز هدایت شغلی استفاده کرده‌اند، سریع‌تر و راحت‌تر شغل پیدا کنند، این نشان‌دهنده موفقیت برنامه‌هاست. این معیار را می‌توان از طریق نظرسنجی‌های پیگیری یا مصاحبه‌های مستقیم با فارغ‌التحصیلان به دست آورد. همچنین نظرسنجی‌ها و ارزیابی‌های مستقیم از دانشجویان و فارغ‌التحصیلان به‌طور مستقیم می‌توانند میزان رضایت آن‌ها از مشاوره‌های شغلی، کارگاه‌ها، دوره‌ها و سایر خدمات هدایت شغلی را نشان دهند.

■ «با توجه به برگزاری دوره‌های مختلفی مانند دوره‌های رزومه نویسی، لینکدین و غیره ارزیابی شما از اثربخشی این دوره‌ها چیست و نتایج حاصل از آن‌ها را چگونه بررسی و تحلیل می‌کنید؟»

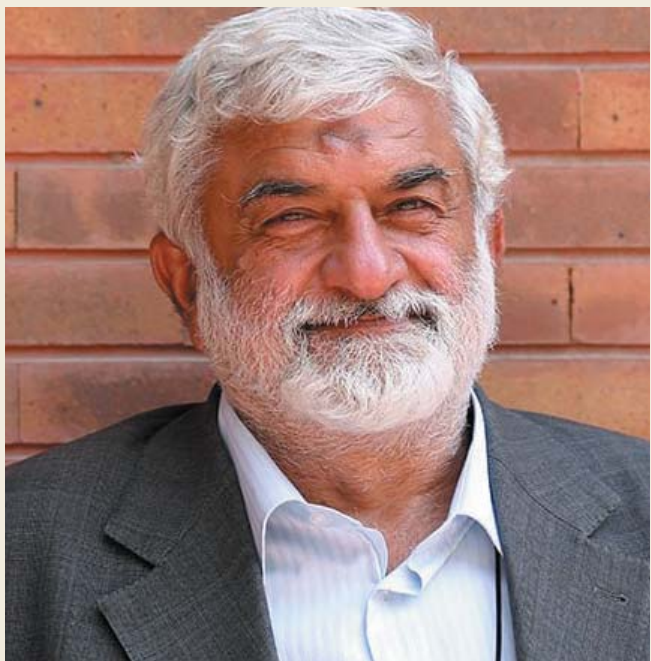
مرکز هدایت شغلی با هدف ارتقاء مهارت‌های حرفه‌ای دانشجویان، مجموعه‌ای از دوره‌ها و برنامه‌های کاربردی از جمله مسابقه پل کاغذی، کارگاه رزومه نویسی، آموزش تخصصی لینکدین، آشنایی با تجهیزات برند کینکو و بازدید از نمایشگاه بین‌المللی اینوتکس را برگزار کرده است. هدف از این کارها افزایش آمادگی دانشجویان برای ورود به بازار کار، توسعه مهارت‌های نرم مانند کار تیمی، تفکر خلاق و ارائه مؤثر، توانمندسازی در استفاده از ابزارهای دیجیتال و حرفه‌ای‌سازی برند شخص و فراهم‌سازی فرصت تعامل مستقیم با کارفرمایان ویژه برنامه اینوتکس بوده است. در بازدید از نمایشگاه اینوتکس، دانشجویان علاوه بر آشنایی با فضای نوآوری و فناوری، با حضور در غرفه‌های تخصصی، فرصت انجام مصاحبه‌های شغلی حضوری با شرکت‌های فعال را نیز به دست آوردند که این تجربه، نقش مؤثری در شناخت واقعی از فرآیند استخدام و الزامات بازار کار داشت. این دوره‌ها بر اساس شاخص‌هایی مانند میزان مشارکت، پیشرفت مهارتی شرکت‌کنندگان، کیفیت رزومه‌ها، بهبود پروفایل لینکدین، کار با تجهیزات اتوماسیون صنعتی برند کینکو موردبررسی و تحلیل قرار گرفته‌اند. نتایج نشان‌دهنده افزایش اعتمادبه‌نفس، آمادگی بیشتر برای ورود به فضای کاری و اثرگذاری مثبت بر مسیر شغلی دانشجویان بوده است.

علم و دانایی در هوای عدالت

دکتر محمدرضا واعظ مهدوی

استاد دانشگاه شاهد و عضو شورای عالی علم و فناوری (عتف)،

دارای نشان عالی دانش و عضو فرهنگستان علوم پزشکی

و رمز قدرت و ثروت جهان توسعه‌یافته، در توان و سیطره علمی آن نهفته است. چتر دانشگاه‌ها و مراکز علمی و تحقیقاتی در سراسر جهان گسترده شده و دولت‌های آینده‌نگر و توسعه‌گرا هر روز سرمایه‌گذاری‌های خود برای توسعه علم را افزایش می‌دهند. علاوه بر این شرکت‌ها و کمپانی‌های پیشرو، بخش‌های تحقیق و توسعه وسیع و گسترده‌ای ایجاد کرده‌اند و بسیاری از دستاوردهای نوین فناوری در جهان توسط شرکت‌ها و بخش خصوصی رقم‌زده شده است.

سهامداران و صاحبان سرمایه این شرکت‌ها، کمپانی‌ها هم به این آگاهی و شناخت رسیده‌اند که از برداشت سود و منافع کوتاه‌مدت خود بگذرند و با هزینه کردن بیشتر برای تحقیق و توسعه، منافع و درآمدهای بیشتری در درازمدت برای خود تضمین نمایند. ثروت آفرینی و ارزش افزایی علم و پژوهش امروزه امری واضح و آشکار است؛ اگرچه منتج شدن یافته‌های علمی به دستاوردهای کاربردی؛ خود فرایند ویژه و برنامه‌ریزی مستقلی طلب می‌کند و تجارب ارزشمندی در حوزه مدیریت علم در این زمینه‌ها وجود دارد.

یکی از زمینه‌های دستیابی به نتایج کاربردی از مطالعات علمی که در سال‌های اخیر مورد توجه ما نیز بوده، پیگیری پژوهش‌های معطوف به «عدالت اجتماعی» است. عدالت، والاترین ارزش اخلاقی و راهبرد اجتماعی بشر طی قرون متمادی و آرمان همه پیامبران توحیدی و اغلب مصلحین اجتماع بوده و اهتمام جریانات و تحركات اجتماعی و قیام‌های ملی و نهضت‌های حق‌طلبان به برقراری عدالت و مبارزه با بی‌عدالتی‌های اجتماعی بوده است.

در کنار توجه همیشگی نخبگان و برگزیدگان اجتماعی به موضوع عدالت و تحقق حقوق همگانی، اقبال عمومی به این امر مهم و فطری با میزان آگاهی و دانش عمومی از دستاوردها و نشاط و انبساط اجتماعی و آثار مثبت عدالت‌گرشی و رفتاری عدالت و آسیب‌ها و صدماتی که بی‌عدالتی بر رفاه، خوشبختی، فلاح و رستگاری انسان‌ها وارد می‌سازد، همبستگی بارز دارد.

علم و دانش و شواهدی که از مسیر مطالعات علمی حاصل می‌شود، در تحقق این اقبال و اهتمام عمومی نقش تعیین‌کننده و چشمگیر دارد؛ چه بسا اگر انسان‌ها به آثار سوء و صدماتی که بی‌عدالتی بر جامعه وارد می‌سازد آگاه باشند، از پایمال کردن حقوق دیگران، سوءاستفاده‌ها، ظلم‌ها و حق‌کشی‌ها اجتناب کنند و چه بسا مصلحین و رهبران جوامع، چنانچه به نشاط و شادابی و حلاوت که از عدالت حاصل می‌شود، (العدل احلی من ماء یصیبها الضمان، عدل شیرین‌تر از آبی است که به تشنه رسد) و تلخ‌کامی و ناامیدی و افسردگی که از بی‌عدالتی نشست می‌گیرد واقف گردند، به مسیر عدالت که همان صراط مستقیم تعادل خلقت است، بازگردند و بدین‌سان بهشت موعود الهی، در قامت جوامعی عدالت محور در همین زمین خاکی عینیت پیدا کند.

مطالعات ما طی بیش از ۲۰ سال اخیر نشان داده که بی‌عدالتی

اصولاً مفهوم علم و دانایی در برابر ندانستن مطرح می‌شود. در قرآن کریم تفاوت این دو در زمره بدیهیات عقلی آمده که برای هیچ انسان فرهیخته‌ای قابل انکار نیست «قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ» بگو آیا کسانی که می‌دانند با آن‌ها که نمی‌دانند، یکسان‌اند؟

یادگیری و اهتمام انسان به آموختن علم و دانش از ابتدای خلقت بشر آغاز شده است. البته گویی توان یادگیری و علم‌آموزی نعمتی خدایی بوده و عامل تفاوت انسان با دیگر مخلوقات و حتی برتری انسان بر فرشتگان بوده است، به‌گونه‌ای که از همان ابتدا که بشر آفریده شد، شروع به یادگیری کرد. خداوند می‌فرماید: «وَعَلَّمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا...» و به آدم همه نام‌ها را آموخت (یاد داد). همچنین در قرآن کریم علم عامل برتری انسان‌ها دانسته شده است؛ آنجا که می‌فرماید: «يَرْفَعُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ»، مجادله، ۱۱؛ خداوند کسانی را که ایمان آوردند و آنان را که علم داده شدند بسیار بلندمرتبه می‌فرماید.

علاوه بر این، خداوند در موارد بسیاری ارتباط علما و دانشمندان با حمد و ستایش خود و نگرش اصیل توحیدی را مترادف قیام به عدالت و عدالت‌خواهی دانسته و بر آن تصریح فرموده است. «شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَانِمًا بِالْقِسْطِ» آل عمران، ۱۸؛ خدا که همواره به عدل گواهی می‌دهد که جز او هیچ معبودی نیست و ملائکه و صاحبان دانش نیز شهادت می‌دهند؛ بنابراین لازمه رسیدن به مرتبه درک توحید پروردگار و شهادت به آن، علم و دانایی است و این مهم تنها برای صاحبان علم و دانش امکان‌پذیر است.

ارتباط بین علم و دانایی و توحید و ستایش یگانگی خداوند و عدالت؛ در فضیلت و ضرورت علم برای همه انسان‌ها و نقش راهبرد علم در تحقق عدالت در جامعه از مهم‌ترین محورهای معارف بشری تلقی می‌شود. امیرمؤمنان حضرت علی علیه‌السلام می‌فرمایند: «لا شرف كالعلم»؛ نهج‌البلاغه، حکمت ۱۱۳؛ هیچ شرافت و ارزشی همانند علم نیست. ایشان همچنین علم و دانش را تعهدآور می‌خواند و تعهد علما و دانشمندان را به واسطه علم و دانش آن‌ها برای تحقق عدالت و حمایت از مظلومان و محرومان غیرقابل‌اجتناب و غیرقابل تغافل و چشم‌پوشی می‌دانند و می‌فرمایند: «لَوْلَا حُضُورُ الْحَاضِرِ وَ قِيَامُ الْحُجَّةِ بِوُجُودِ النَّاصِرِ وَ مَا أَخَذَ اللَّهُ عَلَى الْعُلَمَاءِ أَنْ لَا يُقَارُوا عَلَى كِظَةِ ظَالِمٍ وَ لَا سَغْبِ مَظْلُومٍ»؛ اگر نبود حضور آن جمعیت و تمام شدن حجت باوجود یار و یاور و اگر نبود که خداوند از دانیان پیمان گرفته است که بر سیری ستمگر و گرسنگی ستم‌دیده رضایت ندهند، هرآینه مهار شتر خلافت را بر شانه‌اش می‌انداختم. امام (ع) تصریح می‌کنند که این پیمان حاصل علم و دانش است که ظلم‌ستیزی و عدالت‌طلبی را به دنبال می‌آورد.

از دیگر سو، دنیای امروز دنیای توسعه سریع و شتابان علم و دانش است. علم موفق شده بسیاری از مشکلات بشر را حل کند. قدرت خلق در آمد و ثروت دانش بسیار افزایش یافته

در جامعه و تبعیض و نابرابری آثار سوء درازمدت و پایداری بر اغلب سیستم‌های بیولوژیک از خود باقی می‌گذارد. احساس تبعیض باعث شعله‌ور شدن و غلبه فرایندهای استرس اکسیداتیو در بدن می‌شود و این فرایندها به سهم خود آسیب‌های سلولی و بیولوژیک به دستگاه‌ها و ارگان‌های مختلف، از جمله مغز و نخاع، دستگاه گوارش، سیستم اندوکرین و غدد و اندام‌های تولیدمثل وارد می‌سازد و نیز عملکرد آن‌ها را مختل می‌سازد.

مطالعات متعدد علمی که توسط ما و دیگر محققان در حوزه آثار بیولوژیک نابرابری‌ها و تبعیض‌های اجتماعی صورت گرفته، نشان داده که احساس محرومیت و فقر، در طولانی‌مدت عملکرد حافظه را مختل می‌سازد، قدرت و ظرفیت کار جمعی را کاهش می‌دهد، احساسات و عواطف را مخدوش می‌سازد و حتی هوش و ذکاوت و ظرفیت‌های خلاقیت و نوآوری را کاهش می‌دهد.

مدل‌سازی‌های رفتاری نشان داده‌اند که بی‌عدالتی، خشونت و پرخاشگری را افزایش داده و مشارکت اجتماعی را کاهش می‌دهد. پژوهش‌های علمی در این حوزه، شواهد قابل‌اعتنا و انکارناپذیری را در اختیار همه قرار داده است که نابرابری‌های اجتماعی و احساس تبعیض، منجر به ایجاد سطحی از استرس‌های اجتماعی می‌شود که با تحت تأثیر قرار دادن محور اندوکرینی هیپوتالاموس-هیپوفیزی، افزایش پایداری در سطح کورتیزول خون ایجاد می‌شود که تحت تأثیر پسورد منفی ACTH قرار نگرفته و با شکل‌گیری پدیده‌ای که فرار کورتیزولی خوانده شده است با پیدایش آثار افزایش طولانی‌مدت گلکوکورتیکوئیدی منتهی می‌شود.

افراد در معرض این سطح از استرس‌های اجتماعی از بیماری‌های روان-تنی، دیابت، افزایش کلسترول، آترواسکلروز، فشارخون، نارسایی قلبی، انفارکتوس قلبی و حوادث عروقی مغز، انواع سرطان‌ها، کاهش فعالیت سیستم ایمنی، ابتلا به بیماری‌های عفونی و بسیاری دیگر از اختلالات دیگر ناشی از هیپرگلوکوکورتیکوئیدی رنج خواهند برد. پیری زودرس و کاهش طول عمر و امید به زندگی از دیگر عوارض و بیماری‌هایی هستند که متعاقب بی‌عدالتی و نابرابری و تبعیض در جوامع رخ می‌دهند. در حقیقت یافته‌های علمی در زمینه منافع و آثار مثبت عدالت و آسیب‌ها و مضرات تبعیض و بی‌عدالتی آن‌چنان گسترده هستند که چنانچه افراد و سیاست‌گزاران بر این شواهد اطلاع و وقوف یابند، از بسیاری حق‌کشی‌ها، ظلم‌ها، سوءاستفاده‌ها و رفتارهای استعماری خود دست خواهند برداشت و همچنین اهتمام مصلحین و دانشمندان و رهبران جهانی برای برقراری عدالت و شکل‌دهی جوامع حق‌مدار دوچندان خواهد شد.

ضرورت و اهمیت ارتباط دانشگاه با جامعه و صنعت

ارتباط دانشگاه با جامعه و صنعت یکی از عوامل کلیدی در توسعه پایدار و پیشرفت‌های علمی و اجتماعی است.

■ حسین تقی پور

با تغییر ساختار اقتصاد جهانی و اهمیت نوآوری به عنوان موتور محرک توسعه، ارتباط دانشگاه و صنعت به عنوان یک سیاست کارا در توسعه و پیشرفت کشورها مورد توجه سیاستمداران قرار گرفته و مطالعات نشان می‌دهد که کارآمدی کشورهای توسعه یافته ناشی از تولید دانش و استفاده آن در صنعت است که به کشورها مزیت رقابتی می‌دهد.

در کشور ما نیز مسئله ارتباط میان صنعت و دانشگاه و اهمیت آن سال‌ها است که مورد توجه قرار دارد و علاوه بر آن که سیاست‌هایی برای این مهم طراحی شده، تلاش‌های زیادی نیز برای ارتقای ارتباط صنعت و دانشگاه صورت گرفته است اما با این حال آنچه در عمل شاهد هستیم عدم شکل‌گیری یک ارتباط سیستمی بین این دو بخش است و به بیان دیگر هنوز ارتباط نظام‌مند مناسبی بین صنعت و دانشگاه در ایران ایجاد نشده است.

همکاری نزدیک با صنایع می‌تواند به ایجاد فرصت‌های شغلی برای دانش‌آموختگان منجر شود. شرکت‌ها می‌توانند استعداد های جدید را شناسایی و آموزش دهند و دانشجویان نیز با فضای کاری واقعی آشنا شوند. ارتباط دانشگاه با جامعه و صنعت یک موضوع گسترده و مهم است که ابعاد متعددی دارد. در ادامه به برخی از جنبه‌های این ارتباط می‌پردازیم:

۱. تعامل علمی و کاربردی

دانشگاه‌ها به عنوان مراکز علمی و پژوهشی، مسئولیت تولید و اشتراک دانش را بر عهده دارند. این تعامل علمی با صنایع مختلف به دانشگاه‌ها کمک می‌کند تا مهارت‌هایی را در زمینه‌های متفاوت توسعه دهند که در بازار کار، کاربردی‌تر باشند. به عنوان مثال:

توسعه فناوری‌های نوین: دانشگاه‌ها می‌توانند با همکاری با

شرکت‌های فعال در صنعت فناوری، به توسعه نرم‌افزارها، سخت‌افزارها و محصولات جدید بپردازند. این نوع همکاری‌ها می‌تواند به سهم خود به تسریع فرآیند نوآوری کمک کند.

۲. آموزش نیروی کار آماده

یکی از چالش‌های بزرگ بسیاری از صنایع، کمبود افراد ماهر با آموزش‌های متناسب با نیازهای خاص آن‌هاست. از طریق ارتباط دانشگاه با صنعت، دانشگاه‌ها می‌توان این کارها را انجام داد:

طراحی برنامه‌های آموزشی متناسب با بازار کار: مشارکت با صنایع به دانشگاه‌ها این امکان را می‌دهد که دوره‌های آموزشی جدیدی را ایجاد کنند که مستقیماً به نیازهای شغلی و مهارتی بازار پاسخ دهد.

کارآموزی و پروژه‌های «دست در دست» در فضای کسب و کار: بسیاری از دانشگاه‌ها می‌توانند برنامه‌های کارآموزی برای دانشجویان ایجاد کنند تا آن‌ها بتوانند در صنایع مختلف تجربه عملی کسب کنند و نگاهی عمیق‌تر به عملکرد واقعی بازار داشته باشند.

۳. تحقیقات کاربردی و حل مسائل جامعه

یکی از شرایط حیاتی برای توسعه پایدار، توانایی دانشگاه‌ها در شناسایی و حل چالش‌های اجتماعی و اقتصادی است. این ارتباط می‌تواند شامل:

تحقیقات و همکاری در زمینه مشکلات واقعی: دانشگاه‌ها می‌توانند پروژه‌های تحقیقاتی را به گونه‌ای طراحی کنند که به درک و حل مسائلی مانند آلودگی، بیکاری و سلامت عمومی بپردازند. برای مثال، تحقیق روی بیماری‌های شایع در یک منطقه جغرافیایی خاص که می‌تواند با همکاری مراکز درمانی و پژوهشی انجام شود.

نوآوری اجتماعی: دانشگاه‌ها می‌توانند در توسعه راه‌حل‌های اجتماعی و اقتصادی همکاری کنند تا منجر به بهبود کیفیت زندگی در سایر قشرهای جامعه شود.

۴. تقویت شبکه‌های کاری و ایجاد فرصت‌های شغلی

همکاری نزدیک بین دانشگاه و صنعت می‌تواند به توسعه شبکه‌های شغلی منجر شود، برای مثال:

رویدادهای کارآفرینی و تجاری: دانشگاه‌ها می‌توانند میزبان رویدادهایی باشند که در آن‌ها کارفرمایان و دانشجویان به تعامل پرداخته و فرصت‌های شغلی را بررسی کنند.

ایجاد کانون‌های نوآوری: برخی از دانشگاه‌ها با ایجاد مراکز نوآوری و فناوری به کارآفرینان و دانش‌آموختگان کمک می‌کنند تا ایده‌های خود را به استارت‌آپ‌ها و مشاغل موفق تبدیل کنند.

۵. اعتبار و جذابیت دانشگاه

ارتباط نزدیک با صنعت می‌تواند اعتبار دانشگاه را افزایش دهد و به جذب دانشجویان بیشتر کمک کند. دانشگاه‌های معتبر معمولاً دارای:

پروژه‌های مشترک صنعتی: این نوع پروژه‌ها به اعتبار دانشگاه افزوده و آن را به عنوان یک مرکز عالی در نظر می‌گیرند که دانشجویان علاقه‌مند به یادگیری و کار در یک محیط واقعی را جذب می‌کند.

مشارکت‌های مالی: حمایت‌های مالی از طرف صنعت به دانشگاه‌ها این امکان را می‌دهد که برای تحقیقات و توسعه برنامه‌های جدید منابع بیشتری در اختیار داشته باشند.

۶. سرمایه‌گذاری در کشور

نقطه قوت ارتباط دانشگاه و صنعت به وضوح در سرمایه‌گذاری‌های اقتصادی است. به عبارت دیگر می‌توان گفت:

توسعه اقتصادی محلی: وقتی دانشگاه‌ها به نیازهای محلی پاسخ می‌دهند و با صنایع کوچک و بزرگ همکاری می‌کنند، این موضوع می‌تواند منجر به ایجاد شغل و درآمدزایی برای جامعه شود.

آموزش نیروی انسانی برای صنایع خاص: به طور مثال، در مناطق خاصی که صنایع معینی وجود دارند (مانند صنعت نفت در برخی مناطق)، دانشگاه‌ها باید پایه‌های علمی و عملی لازم را برای پرورش نیروی انسانی ماهر در این صنایع ایجاد کنند.

۷. ایجاد تنوع و چندگانگی در محیط دانشگاهی

ارتباط با صنعت و جامعه می‌تواند به تنوع در محیط دانشگاه منجر شود. دانشگاه‌ها می‌توانند از:

تجربیات افراد متعدد بهره‌برند: آوردن افرادی با زمینه‌های مختلف کاری به فضای دانشگاهی می‌تواند به تنوع نظرها و ایده‌های جدید کمک کند.

تعامل با دانشجویان بین‌المللی: پروژه‌های مشترک با شرکت‌های بین‌المللی می‌تواند به جذب دانشجویان خارجی و برقراری ارتباطات بین‌المللی کمک کند.

در نهایت، ارتباط نزدیک بین دانشگاه و صنعت نه تنها به نفع خود دانشگاه‌هاست، بلکه می‌تواند به تحول مثبت در جامعه و صنعت منجر شود. برای ایجاد یک همکاری مؤثر، دانشگاه‌ها باید موانع موجود را شناسایی کرده و از نقاط قوت خود برای ایجاد فرصت‌هایی بی‌نظیر برای دانشجویان و جامعه بهره‌برداری کنند.

گفت و گو با دکتر سیّد جلال طباطبایی عضو هیئت علمی دانشکده کشاورزی

پژوهش به ایده‌های یک محقق اعتبار می‌بخشد

هدف نهایی یک پژوهش باید تولید یک محصول
قابل عرضه به جامعه داخل یا خارج باشد

دانشگاهی مثلاً ام آی تی (MIT) یا شریف جایگاه علمی برتری دارند قطعاً این جایگاه با زحمات زیاد و سرمایه‌گذاری در طول زمان شکل گرفته و یکی از دلایل آن وجود اساتید متخصص و دانشجویان نخبه بوده است؛ بنابراین اولین قدم تقویت پژوهش و تولید اطلاعات نو از تحقیقات است. دوم داشتن پشتکار و کار دقیق و عمیق است. سوم تحقیقات جهت‌دار و هدفمند به منظور تولید دانش ناب و یا حل مشکلات جامعه است. داشتن استراتژی تحقیق بسیار مهم است و باید از تحقیقات بدون هدف واقعی خودداری شود چون سبب تخریب انرژی و وقت و سرمایه می‌شود. چهارم تفکر اقتصادی تحقیق است به این نکته توجه شود که در اجرای یک طرح تحقیقاتی یا به اصطلاح آزمون پیش فرضهای تحقیق، به احتمال زیاد با یک کار تحقیق یا حتی ده‌ها طرحی تحقیقاتی ممکن است یک محصول به دست نیاید ولی هدف نهایی یک پروژه پژوهشی باید تولید یک محصول قابل عرضه به جامعه داخل یا خارج باشد. تحقیقی که دانش بشری را ارتقا ندهد و یا محصول قابل عرضه نداشته باشد در دنیای امروز جایگاهی ندارد. منظور از محصول تنها یک جسم فیزیکی نیست بلکه حل یک معادله پیچیده که تابه‌حال کسی برای آن راه‌حلی پیشنهاد نداده نیز یک محصول اصیل است. یا یک کار هنری اصیل واقعا یک محصول ماندگار می‌باشد. به هر حال، اقتصاد یک بخش غیرقابل تفکیک یک تحقیق است. برای تمامی اساتید دانشگاه شاهد، حوزه معاونت محترم پژوهش و فناوری دانشگاه آرزوی موفقیت می‌کنم و شایسته است یادی کنیم از زنده‌یادان آقای دکتر پرویز اولیا به عنوان یک استاد باسواد دانشگاه و همچنین سرکار خانم دکتر کیاسالاری که برای تحقیقات دانشگاه زحمات بسیاری کشیدند.

تحقیق به منظور روشن کردن یک بحث تاریک است. اصل دوم داشتن استراتژی تحقیق است، یعنی یک فرد باید نقشه راه را برای تحقیقات خودش ترسیم کند. در محیط دانشگاهی با توجه به موضوعات پایان‌نامه‌های دانشجویان این اصل چندان رعایت نمی‌شود ولی چنانچه کسی بخواهد در یک موضوع صاحب نظر شود حتماً باید برای خودش استراتژی تحقیق تعریف کند. اصل سوم تبدیل تحقیق به محصول است بنابراین، در صورتی که یک تحقیق مبتنی بر زحمات صادقانه، نوآوری، نیاز محوری، متدولوژی مناسب، داده‌های شفاف یا همان داده‌های پاک و بطور کلی براساس اصول علمی انجام شده باشد حتماً تبدیل به یک محصول قابل عرضه به جامعه خواهد بود. برای بنده اگرچه اصول دیگری نیز مطرح هست ولی این سه اصل همیشه سرلوحه کارهای تحقیقاتی من بوده است.

■ توصیه جنابعالی به پژوهشگران برای موفقیت در این حوزه چیست؟

یک دانشگاه بدون تحقیق و پژوهش اساتید آن دانشگاه، نه پویاست و نه قابل عرضه به مجامع علمی و صنعتی داخل یا خارج از کشور است. هر سازمان یا نهادی با دستاوردها و محصولات ملموس آن سازمان شناخته می‌شود و صرفاً اکتفا به تعداد فارغ‌التحصیلان دانشگاه و قبولی آن‌ها در مقاطع بالاتر، دانشگاه را ارتقا نخواهد داد. شاید در کوتاه‌مدت تفکر کنکوری محور دانشگاه را به طور موقت ارتقا دهد ولی پایدار نیست. پژوهشگران باید به پایداری (sustainable) فکر کنند، توسعه و رشد پایدار در هر زمینه‌ای یک موضع کوتاه‌مدت نیست و در طول زمان، بستر مناسب و با سرمایه‌گذاری مادی و نیروی انسانی در بلندمدت حاصل می‌شود. بنظر اینجانب دانشگاه شاهد بایستی برنامه کوتاه مدت و بلند مدت برای توسعه پایدار داشته باشد. اگر

■ لطفاً درباره نقش و اهمیت پژوهش توضیح دهید؟
به نظر بنده تحقیق و پژوهش برای یک عضو دانشگاهی از دو جنبه مهم است؛ نخست اینکه پژوهش زیربنای اطلاعاتی جدید برای تدریس و آموزش است؛ به عبارت دیگر منبع تغذیه آموزش از پژوهش به وجود می‌آید، بنابراین برای موفقیت در امر آموزشی و برای ایفای نقش خود به عنوان مدرس دانشگاه بدون تأمین منبع اطلاعاتی جدید، امکان تدریس موفق غیرممکن است. جنبه دوم پژوهش بازهم به نقش یک استاد یا به وظیفه یک استاد مربوط می‌شود و آن ارتباط با جامعه و اثربخشی در آن است. یک عضو هیئت علمی دانشگاه نه تنها باید آموزش دهد بلکه باید آموزش نیز فراگیرد. محل آموزش هیئت علمی حوزه کاری خودش در جامعه است. بهترین و ناب‌ترین ایده‌های پژوهشی از درون جامعه یا همان کاربران به وجود می‌آید. بنابراین زمانی که یک ایده برخاسته از یک چالش یا یک نیاز باشد، قطعاً به پدیده تبدیل خواهد شد؛ یعنی مشتری سفارش آن را از قبل داده و پژوهشگر باید این محصول را تولید و به مشتری تحویل دهد و این یک چرخه تولید و مصرف متناسب در حوزه پژوهش است. آنچه مهم است پژوهش به ایده‌های یک محقق اعتبار می‌بخشد و مسیر آتی حرکت محقق را هموار می‌کند.

■ رویکرد پژوهشگران در این زمینه چگونه باید باشد؟

به نظر من چند اصل مهم در ارتقا کار یک محقق بسیار مهم است و جایگاه او را مشخص می‌سازد. اولین اصل داشتن اطلاعات علمی دقیق و عمیق از حوزه کاری خودش است. این جنبه مستلزم تلاش و پشتکار صادقانه برای رسیدن به جایگاه علمی بالاتر است. هدف اصلی یک محقق درک و فهم از یک موضوع است؛ اگرچه مقالات و انتشارات مهم هستند باین حال در درجه اول

گزیده‌ای از تصاویر مراسم تقدیر از نام‌آوران، پژوهشگران و فناوران منتخب دانشگاه شاهد در سال ۱۴۰۳

گفت‌وگو با

دکتر غلامرضا داداش‌زاده

عضو هیئت علمی دانشکده

فنی و مهندسی و رئیس

پژوهشکده علوم و فناوری‌های

نوین اطلاعات و ارتباطات

دانشگاه شاهد

پژوهش ماهیت علم است

فضای رشد و تعالی علمی را بدون منت در اختیار محقق قرار می‌دهد. آثار یافته‌های پژوهش و تحقیق (چه مثبت چه منفی) حس اعتماد به نفس و مفید بودن را در پژوهشگر تقویت بخشیده و یافته‌های علمی را هدفمند می‌کند. حال لازم است توصیه بسیار مهمی به دانشگاه‌ها و مراکز تحقیقاتی در خصوص حمایت افراطی و بی‌دریغ از هیات علمی و پژوهشگران جوان (رکن اول زیست بوم) داشته باشیم. تقویت حس اعتماد به نفس و تمرین انجام پروژه‌های بزرگ در محیط دانشگاه با توزیع منابع پژوهشی به صورت مساوی اتفاق نمی‌افتد و عین عدالت هم نیست. اعضای هیات علمی با سابقه اگر پس از چندین سال نتوانستند در این زیست بوم پژوهش و فناوری جایی پیدا کنند، منابع محدود دانشگاه نیز به آن کمک نخواهد کرد. تعریف و ایجاد محیط انجام پروژه‌های بزرگ برای این قشر جوان، نیرومند (علمی) و زایشی (تحقیقاتی) در محیط دانشگاه از طریق اختصاص اعتبارات چند صدمیلیونی، قطعاً نتایج بسیار سودمندی برای دانشگاه و صنعت خواهد داشت.

اینکه بدون تعارف این انتخاب ابتدا نیازمند یک عشق و علاقه خاصی به تحقیقات صنعتی می‌باشد. البته حوزه پژوهش همراه با عواملی است که ذات آن بسیار با محیط علمی متفاوت است. توجه به مسایل محیط زیستی خود، داشتن روحیه ارتباط علمی و پژوهشی بالا، خوش خلقی و دوری از نگاه بالا به پایین به ابواب جمعی صنعت، نداشتن ترس از قضاوت خود در محیط‌های پژوهشی و صنعتی، تسلط به ابزارهای نوین تحقیق در جهان و ... برخی از این عوامل هستند. نزدیک به سی سال است در این زیست بوم (تحقیق - مدیریت تحقیق - صنعت) مشغول بکار هستم. تجربه این سه محیط نگاه بسیار کامل و جامعی را به هیات علمی می‌دهد که در حوزه پژوهش و تحقیق موفق و کارا باشد.

■ توصیه جنابعالی به پژوهشگران جوان برای موفقیت در این حوزه چیست؟

اولین توصیه بنده به هیات علمی و پژوهشگران جوان برای ورود به پژوهش و فناوری، غرق شدن در زیست بوم پژوهش و فناوری با جسارت و بدون ملاحظه و ترس از عوامل داخلی و بیرونی است. محیط پژوهش

■ دیدگاه‌تان نسبت به مقوله پژوهش چیست؟
با توجه به وجود دو دیدگاه متفاوت در این مقوله، بنده اعتقاد دارم برای تسخیر جهان امروز پژوهش ماهیت علم است. در جامعه هم اکنون این دیدگاه القا می‌شود که پژوهش چیزی جدا از علم است؛ یعنی منظومه‌ای تحت عنوان علم داریم و پژوهش می‌تواند جدا از آن انجام شود. این دیدگاه منجر به تضعیف جایگاه دانشگاه‌ها و ترسیم مسیر انحرافی برای پژوهش و تحقیقات کشور شده است. تعریف نیازهای فوری و بعضاً بیهوده در کشور بدون توجه به داشتن توانمندی علمی و عدم لحاظ کامل شدن چرخه زمانی پژوهش مربوط به آن نیاز، کشور را در حوزه تحقیق و پژوهش ناتوان نشان داده و سفره رنگینی برای مخالفین پژوهش و تحقیق (دلالتان علمی و تحقیقاتی) در کشور فراهم ساخته است.

■ در حوزه کاری خودتان چه کارهایی انجام دادید که به این جایگاه فعلی دست یافتید؟

اصولاً انتخاب شغل هیات علمی دانشگاه و هم‌زمان به علم و تحقیق پرداختن (در صنعت) در این کشور کار بسیار سخت و طاقت‌فرسایی است. ضمن

برنامه‌ها و اقدامات معاونت پژوهشی و فناوری

طبق سند چشم‌انداز ۵ ساله دانشگاه، یکی از مجموعه اهداف راهبردی ارتقای کمی و کیفی در حوزه پژوهش و فناوری است. در این سند راهبردی و بر اساس نگاه حاکم بر اسناد بالادستی، چرخش‌های تحول‌آفرین محوری متناظر با ارتقای کمی و کیفی پژوهش و فناوری به‌صورت گذر از پژوهش صرفاً معطوف به تولید مقالات علمی بین‌المللی به پژوهش مزیت محور، نیاز محور و نقش‌آفرین در جامعه است. بر همین اساس اهداف کلان موردنظر برای تحلیل وضع موجود در این حوزه در جدول زیر آمده است.

عنوان راهبرد	هدف کلان
ساماندهی حمایت‌ها به‌منظور جهت‌دهی موضوعات پژوهشی واجد اولویت	ارتقای سطح کمی و کیفی پژوهش و اثرگذاری آن‌ها در رفع جامعه و امت اسلامی (افزایش ظرفیت تولید علم نافع)
تقویت ارتباط با مؤسسات پژوهشی هم‌راستا	
تسهیل و تقویت ابزارها و فرایندهای ترجمان دانش	
توسعه و بازبینی واحدهای پژوهشی متناسب با مأموریت دانشگاه	
تقویت هویت پژوهشی و فناوریانه استادان	
برگزاری کنفرانس‌ها، همایش‌ها و سمینارهای معتبر در راستای رسالت دانشگاه	ارتقای بروندهای پژوهشی و مرجعیت در حوزه‌های منتخب علم و فناوری
افزایش انتشار کتب معتبر و نشریات نمایه شده	
افزایش مشاهده‌پذیری پژوهش و فناوری دانشگاه	
توانمندسازی ارتباطی، مهارتی و فناوریانه دانشجویان و استادان	توانمندسازی پژوهشی و فناوریانه دانشجویان و اعضای هیئت‌علمی
راه‌اندازی مراکز کارآفرینی و نوآوری	
ایجاد زیرساخت و تسهیل فرایندهای تحقق اقتصاد دانش‌بنیان	نقش‌آفرینی در تحقق اقتصاد دانش‌بنیان
توسعه مراکز رشد و فناوری	
راه‌اندازی پردیس‌های تخصصی علم و فناوری	
توسعه زیرساخت‌های پژوهشی و فناوریانه	افزایش و هدفمندسازی حمایت‌ها و ارتقای زیرساخت‌ها و منابع پژوهشی
بازبینی و تدوین دستورالعمل‌های حمایتی	

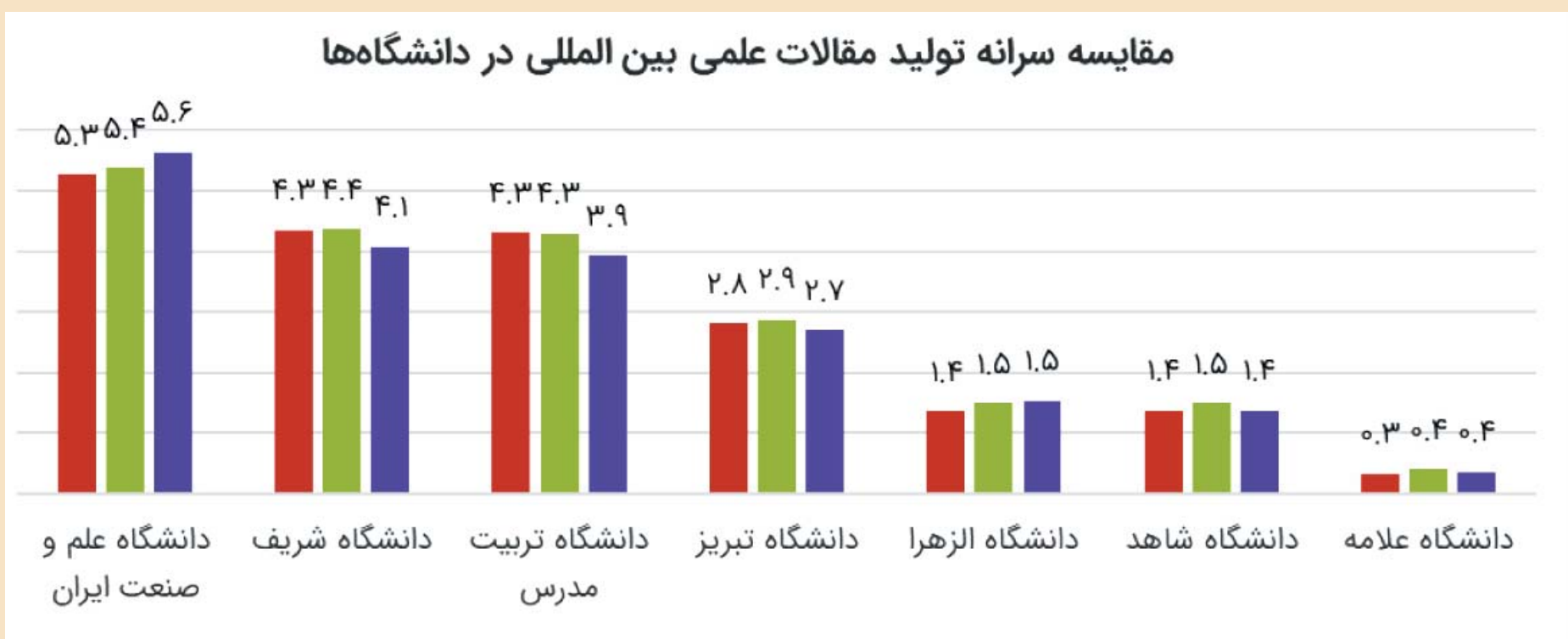
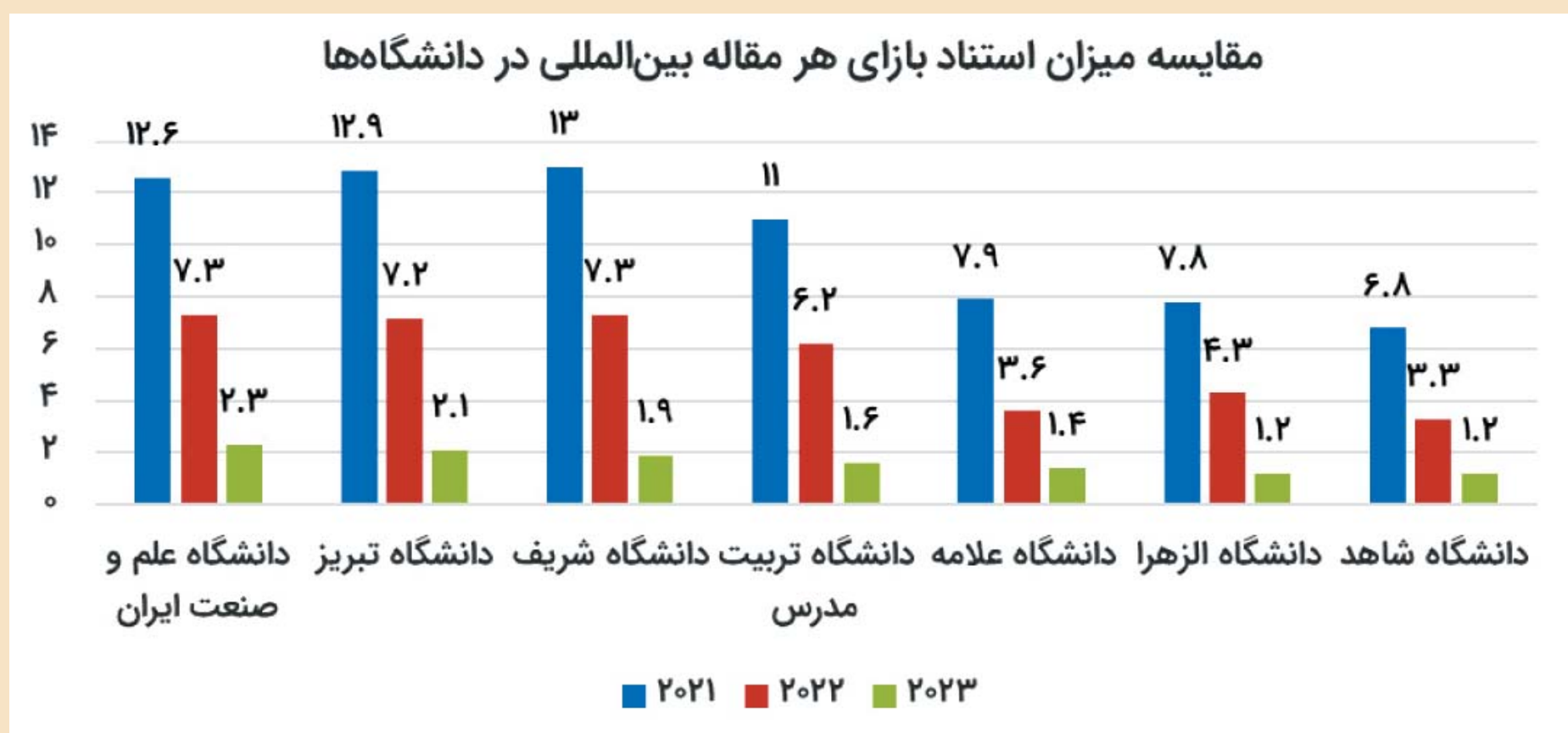
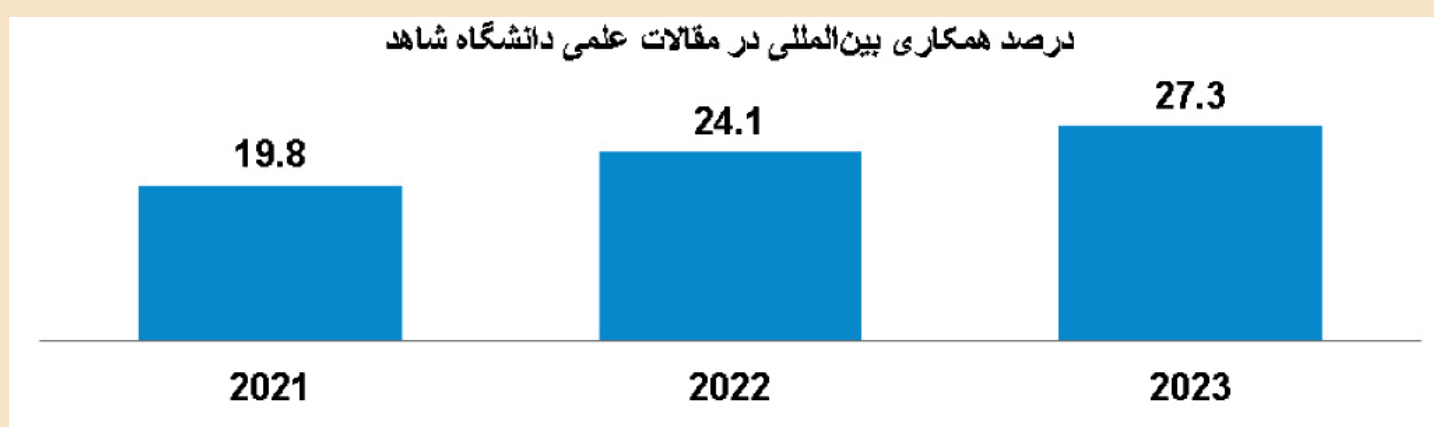
رتبه دانشگاه شاهد در بین دانشگاه‌های ایران بر اساس پایگاه ISC

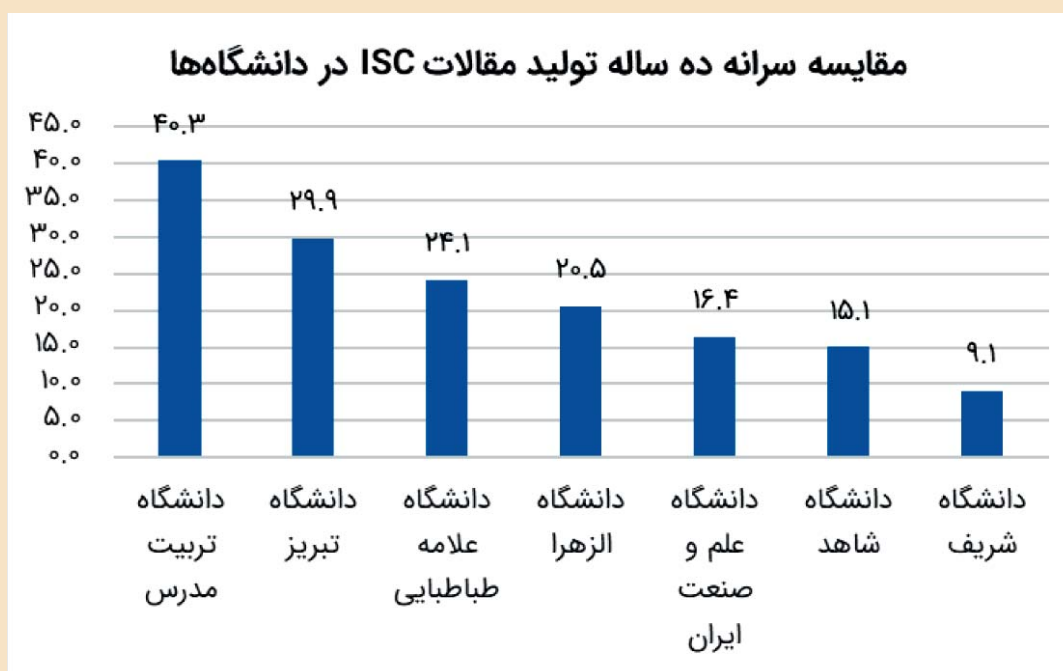
همان‌طور که در تصاویر مشاهده می‌شود جایگاه حوزه پژوهش، فناوری و نوآوری دانشگاه شاهد در دو سال ۱۴۰۰ و ۱۴۰۱ (که هرکدام بر اساس اطلاعات دو سال پیش از ارزیابی می‌باشد) ارتقا یافته است. امتیاز پژوهشی دانشگاه، ۶ امتیاز افزوده‌شده و رتبه پژوهشی دانشگاه در عین افزوده شدن ۶ دانشگاه در سال ۱۴۰۱ که در رتبه‌بندی ۱۴۰۰ حضور نداشتند، حفظ شده است. رتبه فناوری و نوآوری دانشگاه با افزایش حدود ۷ امتیاز، ۹ رتبه ارتقا یافته است.

رتبه‌بندی دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی ایران							
رتبه کل	نام	آموزش	پژوهش	فناوری و نوآوری	بین‌المللی‌سازی	اثرگذاری اقتصادی	خدمات اجتماعی، زیرساخت و تسهیلات
۴۴	دانشگاه شاهد	۲۲ ۸۳-۱۴	۷۲ ۴۰-۷۵	۴۵ ۴۳-۷۲	۴۸ ۲۸-۷۴	۴۰ ۴۱-۰۴	۷۸ ۳۳-۵۱
۵۰	دانشگاه شاهد	۳۲ ۸۶-۸۳	۷۲ ۴۶-۰۶	۳۶ ۵۰-۰۵	۵۶ ۳۱-۵۶	۳۵ ۴۵-۲۹	۷۷ ۵۰-۶۷

مقالات علمی دانشگاه

آمار این بخش بر اساس اطلاعات پایگاه‌های SCOPUS و ISC در مورد مقالات علمی استخراج شده است.

پژوهشگران پر استناد برتر دانشگاه شاهد در پایگاه‌های بین‌المللی

موسسه استنادی و پایش علم و فناوری جهان اسلام (ISC) اخیراً از طریق «سامانه پژوهشگران پر استناد در پایگاه‌های بین‌المللی» اقدام به معرفی پژوهشگران یک درصد برتر و همچنین دو درصد برتر نموده است. داده‌های مربوط به پژوهشگران پر استناد یک درصد برتر ایران در ۲۲ حوزه موضوعی علوم بر اساس پایگاه شاخص‌های اساسی علم (ESI) در سال ۲۰۲۳ و پژوهشگران پر استناد دو درصد برتر بر اساس پایگاه (Scopus) شناسایی و معرفی شده است. در ادامه اسامی پژوهشگران یک درصد برتر و دو درصد برتر آورده شده است.

دکتر محمدصفی رحمانی‌فر
عضو هیئت علمی
دانشکده علوم پایه
پژوهشگر دو درصد برتر
(۱۴۰۱ و ۱۴۰۲)

دکتر مهرداد روغنی
عضو هیئت علمی دانشکده پزشکی
پژوهشگر یک درصد برتر
(۱۳۹۸ تا ۱۴۰۳)
و دو درصد برتر (۱۴۰۳)

دکتر سید میثم موسوی
عضو هیئت علمی دانشکده فنی
و مهندسی پژوهشگر یک درصد
برتر (۱۳۹۹ تا ۱۴۰۳)
و دو درصد برتر (۱۴۰۱ تا ۱۴۰۳)

مهرداد مرادی
دانشجوی دانشکده فنی
و مهندسی پژوهشگر دو
درصد برتر (۱۴۰۱)

ایمان انصاری
دانشجوی دانشکده پزشکی
پژوهشگر یک درصد برتر
(۱۴۰۳)

دکتر حسنعلی نقدی بادی
عضو هیئت علمی
دانشکده کشاورزی
پژوهشگر دو درصد برتر (۱۴۰۲)

ثبت اختراع اعضای هیئت علمی در US Patent

پتنت چیست؟

پتنت یا حق ثبت اختراع، یکی از مهم‌ترین ابزارهای حقوقی است که برای حفاظت از نوآوری‌ها و اختراعات افراد یا سازمان‌ها به کار می‌رود. پتنت به صاحب آن، حق انحصاری استفاده از اختراع را برای یک مدت زمان معین (معمولاً ۲۰ سال از تاریخ ثبت) می‌دهد. این حق انحصاری به مخترع اجازه می‌دهد که از اختراع خود بهره‌برداری کرده و مانع از استفاده غیرمجاز دیگران شود. همچنین، پتنت نقش مهمی در ترغیب افراد و سازمان‌ها به سرمایه‌گذاری در تحقیقات و توسعه دارد و به‌عنوان ابزاری قانونی، انگیزه‌ای برای خلق اختراعات جدید فراهم می‌کند. پتنت درواقع یک قرارداد میان مخترع و دولت است که طی آن مخترع، جزئیات فنی اختراع خود را به‌صورت کامل افشا می‌کند و در مقابل، دولت حق انحصاری بهره‌برداری از اختراع را به او اعطا می‌کند. افشای عمومی اطلاعات اختراع یکی از اصول اساسی پتنت است، چراکه این امر به گسترش دانش و تحریک نوآوری‌های جدید کمک می‌کند.

(12) United States Patent Hajnorouzi et al.

(10) Patent No.: US 11,911,866 B2
(45) Date of Patent: Feb. 27, 2024

(54) NANOPARTICLES PRODUCTION

(71) Applicants: Abazar Hajnorouzi, Tehran (IR); Reza Afzalzadeh, Tehran (IR)

(72) Inventors: Abazar Hajnorouzi, Tehran (IR); Reza Afzalzadeh, Tehran (IR)

(*) Notice: Subject to any disclaimer, the term of this patent is extended or adjusted under 35 U.S.C. 154(b) by 942 days.

(21) Appl. No.: 16/888,737

(22) Filed: May 31, 2020

(56) References Cited

U.S. PATENT DOCUMENTS

7,954,323 B2 * 6/2011 Bellows F16B 33/008
411/378
9,034,201 B2 * 5/2015 Mayfield B82Y 30/00
433/199.1
10,538,910 B2 * 1/2020 Espinosa E04C 5/0645

FOREIGN PATENT DOCUMENTS

CN 110202425 A * 9/2019
EP 2808105 A1 * 12/2014 B22F 1/0018

* cited by examiner

Primary Examiner — Katrina M Stransky

Assistant Examiner — Jared O Brown

(74) Attorney, Agent, or Firm — Bajwa IP Law Firm;

دکتر اباذر حاج نوروزی

عضو هیئت علمی دانشکده علوم پایه

(19) United States (12) Patent Application Publication Ghanati et al.

(10) Pub. No.: US 2015/0376664 A1
(43) Pub. Date: Dec. 31, 2015

(54) METHOD AND SYSTEM FOR SYNTHESIZING TAXOL FROM CORYLUS AVELLANA TISSUE CULTURE

(71) Applicants: Faezeh Ghanati, Tehran (IR); Masoumeh Safari, Tehran (IR); Abazar Hajnorouzi, Tehran (IR)

(72) Inventors: Faezeh Ghanati, Tehran (IR); Masoumeh Safari, Tehran (IR); Abazar Hajnorouzi, Tehran (IR)

(21) Appl. No.: 14/848,913

(52) U.S. CL.
CPC C12P 17/02 (2013.01); G01N 33/5097
(2013.01); C12M 41/00 (2013.01); C12M 35/02
(2013.01); C12M 35/04 (2013.01); C12M 23/08
(2013.01)

(57) ABSTRACT

A spherical bioreactor system and a method of synthesizing taxol from hazel (*Corylus avellana*) cell culture are disclosed. The bioreactor has a round bottomed flask fitted with two piezoelectric transducers connected to an audio amplifier, a voltage controlled oscillator, an integrator and a lock in amplifier. For synthesizing taxol, A rapid growing cell line is

US 20170287650A1

(19) United States (12) Patent Application Publication Kaner et al.

(10) Pub. No.: US 2017/0287650 A1
(43) Pub. Date: Oct. 5, 2017

(54) DIRECT GROWTH OF POLYANILINE NANOTUBES ON CARBON CLOTH FOR FLEXIBLE AND HIGH-PERFORMANCE SUPERCAPACITORS

(71) Applicant: The Regents of the University of California, Oakland, CA (US)

(72) Inventors: Richard B. Kaner, Pacific Palisades, CA (US); Maher F. El-Kady, Los Angeles, CA (US); Mir Fazlollah Mousavi, Tehran (IR); Masumeh Hashemi, Oazvin (IR); Mohammad S. Rahmanifar, Tehran (IR)

(21) Appl. No.: 15/472,409

(22) Filed: Mar. 29, 2017

Publication Classification

(51) Int. Cl.
H01G 11/36 (2006.01)
H01G 11/54 (2006.01)
H01G 11/48 (2006.01)
H01G 11/86 (2006.01)
H01G 11/66 (2006.01)
H01G 11/40 (2006.01)

(52) U.S. CL.
CPC H01G 11/36 (2013.01); H01G 11/66
(2013.01); H01G 11/40 (2013.01); H01G
11/48 (2013.01); H01G 11/86 (2013.01);
H01G 11/54 (2013.01)

(57) ABSTRACT

The present disclosure further provides an exemplary energy storage device fabricated from rectangular-tube polyaniline (PANI) that is chemically synthesized by a simple and convenient method. The rectangular-tube PANI, as an active material, is synthesized as a functionalized carbon cloth

دکتر محمدصفی رحمانی‌فر

عضو هیئت علمی دانشکده علوم پایه

ثبت اختراع اعضای هیئت علمی در US Patent

US011872031B2

(12) **United States Patent**
Arab et al.

(10) **Patent No.:** US 11,872,031 B2
(45) **Date of Patent:** Jan. 16, 2024

(54) **ELECTRICAL TRANSTYMPANIC STIMULATOR**

(71) Applicants: **Maryam Banimostafa Arab**, Tehran (IR); **Hamed Sadjedi**, Tehran (IR); **Samira Kooshkestani**, Tehran (IR); **Hesamaldin Emamdjomeh**, Tehran (IR)

(72) Inventors: **Maryam Banimostafa Arab**, Tehran (IR); **Hamed Sadjedi**, Tehran (IR); **Samira Kooshkestani**, Tehran (IR); **Hesamaldin Emamdjomeh**, Tehran (IR)

(*) Notice: Subject to any disclaimer, the term of this patent is extended or adjusted under 35 U.S.C. 154(b) by 286 days.

(21) Appl. No.: 16/879,807

(22) Filed: May 21, 2020

(65) **Prior Publication Data**

US 2021/0361194 A1 Nov. 25, 2021

(58) **Field of Classification Search**
CPC A61N 1/36036; A61N 1/36038; A61N 1/36039
See application file for complete search history.

(56) **References Cited**

U.S. PATENT DOCUMENTS

2020/0338349 A1* 10/2020 Djalilian A61N 5/0622

* cited by examiner

Primary Examiner — George R Evanisko

(57) **ABSTRACT**

An electrical transtympanic stimulator for auditory processing evaluation is disclosed. The stimulator comprises a processor, a digital-to-analog converter, a voltage-to-current converter, and one or more electrodes. The digital-to-analog converter in communication with the processor and power source is configured to convert digital signals into analogue voltage signals. The voltage-to-current converter in communication with the digital-to-analog converter via an amplifier is configured to convert the analogue voltage signals to current signals/pulses that are proportional to the analogue voltage signals. The electrodes in communication with the voltage-to-current converter, configured to locate in

دکتر حامد ساجدی

عضو هیئت علمی دانشکده فنی و مهندسی

US009613312B2

(12) **United States Patent**
Khaneghah

(10) **Patent No.:** US 9,613,312 B2
(45) **Date of Patent:** Apr. 4, 2017

(54) **PMAMUT: RUNTIME FLEXIBLE RESOURCE MANAGEMENT FRAMEWORK IN SCALABLE DISTRIBUTED SYSTEM BASED ON NATURE OF REQUEST, DEMAND AND SUPPLY AND FEDERALISM**

(71) Applicant: **Ehsan Mousavi Khaneghah**, Tehran (IR)

(72) Inventor: **Ehsan Mousavi Khaneghah**, Tehran (IR)

(*) Notice: Subject to any disclaimer, the term of this patent is extended or adjusted under 35 U.S.C. 154(b) by 7 days.

(21) Appl. No.: 14/489,472

(22) Filed: Sep. 18, 2014

(65) **Prior Publication Data**

US 2016/0085586 A1 Mar. 24, 2016

(51) **Int. Cl.**
G06F 9/54 (2006.01)
G06N 5/02 (2006.01)

(52) **U.S. Cl.**
CPC **G06N 5/025** (2013.01)

(58) **Field of Classification Search**
CPC G06F 9/5011; G06F 9/4881; G06N 5/025
See application file for complete search history.

(56) **References Cited**

U.S. PATENT DOCUMENTS

2014/0082072 A1* 3/2014 Kass G06F 17/30867 709/204

OTHER PUBLICATIONS

Nathan A. Minami, A systems approach to risk management, Nov. 2008, pp. 1-7.*

* cited by examiner

Primary Examiner — Syed Roni

(74) *Attorney, Agent, or Firm* — Azadeh Saidi

(57) **ABSTRACT**

A system for management of resources with high scalability in geographical and management, having high variety of resources defined in the system, with high number of existing resources; wherein the system resolves the problems that have dynamic and interactive nature, and considers the concept of environment-system necessary for them; having complex decision-making capability in the field of resource management. Several patterns have been presented in the field of resource management with supporting of mentioned characteristics.

28 Claims, 6 Drawing Sheets

دکتر احسان موسوی خانقاه

عضو هیئت علمی دانشکده فنی و مهندسی

معرفی برخی از طرح های ارتباط با جامعه و صنعت معاونت پژوهشی دانشگاه شاهد

طرح‌های کاربردی غیر محرمانه سال ۱۴۰۱

کارفرما	محل اجرا	مجری	عنوان طرح
رایان زیست فناوری هرمس	گیاهان دارویی	داریوش طالعی	بررسی واکنش‌های فیزیولوژیکی و فیتوشیمیایی گیاه دارویی خرفه و ارتباط آن با بیان ژن‌ها تحت تاثیر مانیتول
مترو تهران	فنی و مهندسی	عارف درودی	تدوین اسناد فنی و ارائه خدمات پژوهشی مهندسی معکوس ساخت داخل، تست و تغییر قطعات و تجهیزات مترو در حوزه برق، سیگنالینگ (کنترل علائم) و مخابرات
گروه مپنا	فنی و مهندسی	محمدعلی دوستاری	نیازسنجی، طراحی و معماری گذرگاه سرویس های سازمانی (ESB)

حضور دانشگاه شاهد در نمایشگاه دستاوردهای پژوهش، فناوری و فن بازار ۱۴۰۳

بیست و پنجمین نمایشگاه دستاوردهای پژوهش، فناوری و فن بازار در آذرماه سال جاری برگزار شد و دانشگاه شاهد نیز به عنوان یکی از دانشگاه‌های پیشرو نسل سوم در زمینه فناوری و محصولات دانش‌بنیان؛ با تکیه بر توانمندی‌های پژوهشی موجود در سطح مرکز رشد، مراکز تحقیقاتی و اعضای هیئت علمی دانشگاه در این رویداد شرکت داشت و با موفقیت محصولات واحدهای مستقر در مرکز رشد فناوری و دستاوردهای پژوهشی مراکز تحقیقاتی و اعضای هیئت علمی دانشگاه را در غرفه دانشگاه شاهد به معرض دید علاقه‌مندان و بازدیدکنندگان قرار داد که با استقبال گسترده‌ای هم همراه بود.

نمایشگاه بین‌المللی پژوهش، فناوری و فن بازار هرساله در هفته پژوهش با اهداف شناخت نیازهای پژوهشی و فناوری، ارتقای قدرت رقابت در این حوزه، ارائه جدیدترین دستاوردهای این صنعت، گردهمایی محققان، پژوهشگران و فن‌آوران، فراهم کردن شرایط تجاری‌سازی فناوری، شبکه‌سازی فعالان این حوزه، ایجاد ارتباط میان مراکز پژوهشی و فناوری و ... برگزار می‌شود.

تفاهم‌نامه همکاری و اهم دستگاه‌های که تاکنون این دانشگاه با آن‌ها همکاری پژوهشی داشته است

انعقاد تفاهم نامه همکاری دانشگاه شاهد و مؤسسه آفرینش هنری آستان قدس رضوی

اخیراً در راستای توسعه همکاری‌های آموزشی، پژوهشی و هنری، تفاهم‌نامه‌ای با حضور دکتر بیژنی معاون محترم پژوهش و فناوری دانشگاه، دکتر منشوری مدیر محترم امور فناوری و تحقیقات کاربردی، جناب آقای حکیمی مدیرعامل محترم مؤسسه آفرینش‌های هنری آستان قدس رضوی و جناب آقای استادی مشاور محترم مدیرعامل مؤسسه امضاء گردید.

در این تفاهم‌نامه تلاش شده اقداماتی گسترده و متنوع نظیر انجام پروژه‌های پژوهشی در سطوح رساله‌های دکتری و طرح‌های پژوهشی اعضای هیئت‌علمی دانشگاه باهدف تأمین منابع پژوهشی، نیازسنجی پژوهشی، هدایت و جریان سازی، ذیل پروژه مکتب هنر رضوی در قالب‌های متنوع انجام شود.

در بخشی از این تفاهم‌نامه نیز به اقتصاد هنر توجه شده است به‌گونه‌ای که زمینه اتصال دانشجویان رشته‌های هنری به بازار کار فراهم گردد.

تفاهم‌نامه مرکز رشد دانشگاه شاهد و مرکز نوآوری مهندسی و ساخت (بیلدزآپ)

مرکز رشد دانشگاه شاهد و مرکز نوآوری مهندسی و ساخت (بیلدزآپ) تفاهم‌نامه همکاری منعقد کردند.

این تفاهم‌نامه به‌منظور ارتقای همکاری در زمینه‌های حمایت و توسعه کسب‌وکارهای فناورانه با استفاده از ظرفیت‌های مرکز رشد دانشگاه شاهد با همراهی بیلدزآپ در موضوعات ذیل تنظیم و امضا شد.

همکاری در برگزاری رویدادهای فناورانه، همکاری و تعامل طرفین در توسعه و سرمایه‌گذاری در طرح‌های فناورانه، همکاری در تأمین مربیان، متورها و داوران تخصصی برای هدایت و ارزیابی تیم‌ها و شرکت‌های عضو مرکز رشد؛ همکاری در استفاده از ظرفیت‌های تجاری و قانونی طرفین؛ انتقال تجربیات و راهکارهای خلاقانه؛ کمک به شناسایی و جذب شرکت‌های فناور در مرکز رشد؛ کمک به تجاری‌سازی نتایج تحقیقات اعضای هیئت‌علمی، دانشجویان و تیم‌ها و شرکت‌های عضو مرکز رشد؛ شناسایی شبکه متخصصین و فعالان اکوسیستم نوآوری به‌منظور توسعه کسب‌وکار و توسعه بازارهای صادراتی کالا و خدمات دانش‌بنیان در صنایع مرتبط با اهداف طرفین.

طرح‌های کاربردی غیر محرمانه سال ۱۴۰۲

عنوان طرح	مجری	محل اجرا	کارفرما
مطالعه برنامه‌های آموزش سالمند در کشورهای منتخب به منظور طراحی نظام آموزشی سالمندی افراد تحت پوشش سازمان تأمین اجتماعی در ایران و اعتبار یابی آن	محمد حسن میرزامحمدی	علوم انسانی	مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی
آسیب‌شناسی فرآیند محاسبه و وصول حق بیمه	ناصر یزدانی	علوم انسانی	مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی
طراحی و ساخت دستگاه بادشکن برای کنترل فرسایش بادی و گرد و غبار	داود نامدار خجسته	کشاورزی	بنیاد ملی نخبگان
راهکارهای کاربست مجازات جایگزین حبس (رفتاری-فرآیندی-فرهنگی)	عبدالعلی توجهی	علوم انسانی	پژوهشکده قوه قضاییه
انجام مطالعات نیمه تفصیلی دقیق و ارزیابی تناسب اراضی در سطح ۳۰۰۰ هکتار از اراضی شهرستان کامیاران در استان کردستان	حسین ترابی گل سفیدی	کشاورزی	مهندسین مشاور آمایش سرزمین وطن (آسو)
ایده پردازی در خصوص ایجاد شبکه و سامانه سلامتی عمومی و ورزش همگانی در شهرداری تهران	شهره پیرانی	علوم انسانی	دفتر مطالعات اجتماعی و فرهنگی شهرداری
خرید خدمات آموزشی و مشاوره‌ای در زمینه برگزاری دوره‌های صلاحیت حرفه‌ای مدیران، مطالعه تطبیقی و مشاوره در تدوین مدل بومی توسعه صلاحیت حرفه‌ای	روح الله عباسی	علوم انسانی	مرکز آموزش مدیریت دولتی
خرید خدمات آموزشی در زمینه طراحی دوره آموزشی مدیران عامل و اعضای هیات مدیره شرکت های دولتی	رضا عباسی	علوم انسانی	مرکز آموزش مدیریت دولتی
بهنگام سازی و تکمیل مطالعات خاکشناسی و زهکشی در محدوده اراضی هندیجان در استان خوزستان	حسین ترابی گل سفیدی	کشاورزی	مهندسین مشاور ویسان
مطالعه، شناسایی و مستندسازی فرایندها و کارسنجی و زمان‌سنجی فعالیت‌ها	سعید صفری	علوم انسانی	دانشگاه علوم پزشکی ایران
نقش کارآفرینی در توسعه شرکت های تعاونی با رویکرد آینده‌پژوهی	سعید صفری	علوم انسانی	مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی
آینده کار در سایه ظهور هوش مصنوعی: ملاحظات مرتبط با نابرابری و دلالت های سیاست‌گذاری در حوزه تأمین اجتماعی در ایران	حمزه علی نورمحمدی	علوم انسانی	مؤسسه عالی پژوهش تأمین اجتماعی
طرح پژوهشی تحلیل پیاده‌سازی و تولید تجهیز الکترونیکی هوشمند مدیریت زنجیره تأمین حمل‌ونقل	محمدباقر غزنوی	فنی و مهندسی	توسعه سامانه هوشمند اسپیان
بررسی اثربخشی مدل کلاس گذاری تلفیقی در جذب، نگهداشت و کیفیت آموزش سواد آموزان	سولمان نورآبادی	علوم انسانی	اداره کل آموزش‌وپرورش شهرستان‌های تهران
شناسایی ابعاد چالش ها معیارها الزامات مطرح در چرخه داوری ارزیابانه عملیاتی و ارائه چارچوبی برای داوری آثار علمی در کشور	عبدالرضا نوروزی	علوم انسانی	وزارت علوم تحقیقات و فناوری
ارائه الگوی مطلوب افزایش امید به زندگی و آینده در استان تهران با تأکید بر همیاری مردمی و نوآوری‌های اجتماعی	محمود خلیلیان	علوم انسانی	معاونت دانش و پژوهش
راهکارهای ارتقا سطح امنیت مردم بر پایه استان تهران (فرصت‌ها و چالش‌های پیش رو)	حمید رضا سیدی	علوم انسانی	معاونت دانش و پژوهش
راهکارهای کاهش طلاق در استان تهران با به‌کارگیری ظرفیت‌های حاکمیتی و مردمی	روح الله عباسی	علوم انسانی	معاونت دانش و پژوهش
راهکارهای کاهش آسیب‌های اجتماعی زنان سرپرست خانوار مبتنی بر ظرفیت‌های استان تهران (مطالعه موردی شهرستان‌های پردیس و پرد	مسعود نور علیزاده	علوم انسانی	معاونت دانش و پژوهش

طرح‌های کاربردی غیر محرمانه سال ۱۴۰۳

عنوان طرح	مجری	محل اجرا	کارفرما
جایگاه شهدا در سیره معصومین	لاله افتخاری	علوم انسانی	بنیاد شهید و امور ایثارگران
مطالعه، شناسایی و مستندسازی در معاونت بین‌الملل	سعید صفری	علوم انسانی	علوم پزشکی ایران
تحقیقات در حوزه طراحی ایستگاه پایه با استفاده از پردازنده باند پایه سازگار با فناوری نسل ۴ و ۵	غلامرضا داداش زاده	فنی و مهندسی	شرکت سفیر فناوری شرق
طراحی مدل ارزیابی عملکرد زیست دانشجویی دانشگاه‌ها و موسسات آموزش عالی	رضا عباسی	علوم انسانی	سازمان امور دانشجویان
بازنگری طرح جامع پایش طیف رادیویی و نظارت بر شبکه‌های مرتبط	غلامرضا داداش زاده	فنی و مهندسی	سازمان تنظیم و مقررات رادیویی
راهبری، طراحی راهکارها و ظرفیت‌سازی از ضوابط فنی و اجرایی به منظور افزایش درآمد در بستر سامانه ارزش‌افزوده	غلامرضا داداش زاده	فنی و مهندسی	شهرداری اهواز
تدوین نظام تحول خدمات فناورانه در بخش کشاورزی با محوریت کاربرد هوش مصنوعی	شهریار بیژنی	علوم پایه	مرکز ملی فضای مجازی

چند توصیه به اعضای هیئت علمی در حوزه پژوهش و ارتباط با جامعه و صنعت

دکتر سعید صفری، دانشیار گروه مدیریت صنعتی و کارآفرینی

پژوهش‌های کاربردی و ارتباط با جامعه و صنعت از اهمیت بالایی برخوردارند و می‌توانند بهبود کیفیت زندگی، توسعه اقتصادی و ارتقاء سطح علمی و فناوری کشور را به همراه داشته باشند. به همین دلیل، تقویت این نوع پژوهش‌ها و ایجاد ارتباطات قوی با جامعه و صنعت باید از اولویت‌های اصلی دانشگاه‌ها و پژوهشگران باشد. بر این اساس یک عضو هیئت علمی در دانشگاه، نقش حیاتی در پیشرفت علمی، اقتصادی و اجتماعی کشور ایفا می‌کند. در این نوشته بر اساس تجربیات بیش از دو دهه فعالیت تحقیقاتی در کشور به شکل بسیار مختصر چند توصیه برای بهبود و تقویت ارتباطات با جامعه و صنعت، با تأکید بر تحقیقات مساله‌محور و کمک به حل مشکلات کشور، ارائه شده است:

۱. تأکید بر علم نافع و تحقیقات کاربردی و توجه به نیازهای جامعه و صنایع داخلی (تمرکز بر تحقیقات مساله‌محور)
مقام معظم رهبری همواره بر تولید «علم نافع» تأکید کرده‌اند؛ علمی که به حل مشکلات جامعه و صنعت کمک کند. تحقیقات خود را به گونه‌ای طراحی کنید که نتایج آن قابل استفاده در صنعت و جامعه باشد. تحقیقاتی را که به‌طور مستقیم به نیازهای جامعه و صنایع داخلی پاسخ می‌دهند، انجام دهید. تحقیقات خود را بر روی مسائل و چالش‌های واقعی کشور متمرکز کنید. این تحقیقات باید به‌طور مستقیم به حل مشکلات اقتصادی، اجتماعی و محیطی کشور کمک کنند و تأثیر مثبت بر زندگی مردم داشته باشند. این کار می‌تواند تأثیر بیشتری بر روی جامعه داشته باشد و همچنین فرصت‌های شغلی و تحقیقاتی بیشتری برای شما ایجاد کند. به‌ویژه به مسائل مرتبط با بهبود بهره‌وری، افزایش نوآوری و توسعه پایدار توجه کنید.

۲. ایجاد شبکه‌های ارتباطی با صنایع و سازمان‌های داخلی
با نهادهای صنعتی داخلی، شرکت‌های دانش‌بنیان و سازمان‌ها ارتباط برقرار کنید. این ارتباطات می‌توانند فرصت‌های تحقیقاتی جدید، همکاری‌های مفید و بهره‌برداری از منابع داخلی را برای شما فراهم کنند. همچنین، تلاش کنید تا با صاحبان صنایع و کارآفرینان ملاقات و نشست‌های منظم برگزار کنید.

۳. توجه به سیاست‌های کلان کشور
با دقت به رهنمودها و سیاست‌های کلان کشور توجه کنید و سعی کنید تحقیقات و فعالیت‌های خود را در راستای اهداف و اولویت‌های ملی تنظیم کنید. برنامه‌های توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور را مدنظر قرار دهید و تلاش کنید تا نقش فعال‌تری در اجرای این برنامه‌ها ایفا کنید.

۴. برگزاری کارگاه‌ها و سمینارهای آموزشی
برگزاری کارگاه‌ها و سمینارهای آموزشی می‌تواند به ارتقاء دانش و مهارت‌های جامعه و صنایع کمک کند و همچنین اعتبار علمی شما را افزایش دهد. در این کارگاه‌ها و سمینارها، دستاوردها، مفاهیم نوین و بهترین روش‌ها را به اشتراک بگذارید.

۵. استفاده از رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی
از رسانه‌ها و شبکه‌های اجتماعی برای انتشار دستاوردهای تحقیقاتی و

آموزشی خود استفاده کنید. این کار به افزایش آگاهی عمومی از کارهای شما و جذب حمایت‌های مالی و علمی داخلی کمک می‌کند. همچنین، از رسانه‌های دیجیتال برای برقراری ارتباط مؤثرتر با سازمان‌ها، دانشجویان و همکاران استفاده کنید.

۶. تشویق دانشجویان به مشارکت در پروژه‌های صنعتی و اجتماعی
دانشجویان را به مشارکت در پروژه‌های صنعتی و اجتماعی تشویق کنید. این تجربه‌ها به دانشجویان کمک می‌کند تا مهارت‌های عملی و ارتباطی خود را تقویت کنند و همچنین ارتباطات مفیدی را برای آینده شغلی خود ایجاد کنند.

۷. توسعه مهارت‌های نرم
علاوه بر مهارت‌های علمی، مهارت‌های نرم مانند توانایی مذاکره، مدیریت پروژه و ارتباطات بین فردی را نیز تقویت کنید. این مهارت‌ها به شما کمک می‌کنند تا بهتر با صنعت و جامعه ارتباط برقرار کنید و نقش مؤثرتری ایفا کنید.

۸. توجه به مسائل فرهنگی و اجتماعی
در ارتباط با جامعه و صنعت، مسائل فرهنگی و اجتماعی را در نظر بگیرید و سعی کنید با توجه به این مسائل، بهترین راهکارها را ارائه دهید. به‌ویژه در مورد مسائل مرتبط با منابع انسانی و مدیریت این سرمایه عظیم توجه ویژه‌ای داشته باشید.

۹. حمایت از کارآفرینی و نوآوری
به تقویت فرهنگ کارآفرینی و نوآوری در دانشگاه و جامعه کمک کنید. تحقیقات و پروژه‌های نوآورانه می‌توانند به توسعه اقتصادی و اجتماعی کشور کمک کنند. همچنین، برنامه‌های آموزشی و تحقیقاتی را باهدف حمایت از کارآفرینان جوان و شرکت‌های دانش‌بنیان توسعه دهید.

۱۰. توسعه همکاری‌های بین‌المللی
با دانشگاه‌ها، مراکز تحقیقاتی و محققان خارجی ارتباط برقرار کنید و پروژه‌های مشترک با آنها انجام دهید. این همکاری‌ها می‌توانند به انتقال دانش و فناوری به کشور کمک کنند و به بهبود کیفیت تحقیقات شما منجر شوند.

۱۱. پشتکار، استقامت و صبر

در ارتباط با سازمان‌ها و نهادهای مختلف، فرآیندهای سازمانی را بشناسید و ارزیابی کنید و پشتکار و استقامت داشته باشید. صبر و تحمل در مواجهه با چالش‌ها و مشکلات اجتناب‌ناپذیر است. از مواجهه با موانع و مشکلات نترسید و به تلاش خود ادامه دهید. موفقیت در این مسیر نیازمند صبر و پشتکار است و نتیجه‌های ارزشمندی به همراه خواهد داشت.

۱۲. تحقیقات منتهی به محصول و سامانه سازی

تحقیقات و پروژه‌های خود را به گونه‌ای هدایت کنید که به تولید محصول و سامانه‌های کاربردی منجر شوند. این تحقیقات باید به تولید راه‌حل‌های عملی و مؤثر برای مشکلات موجود در صنعت و جامعه کمک کنند و به بهبود کیفیت زندگی مردم و افزایش کارایی سازمان‌ها منجر شوند. این کار قابلیت کاربردی تحقیقات را به شدت افزایش می‌دهد.

۱۳. تمرکز در موضوعات تحقیقاتی

برای دستیابی به نتایج بهتر، تلاش کنید تحقیقات خود را در حوزه‌های مشخص و متمرکز انجام دهید. این تمرکز به شما کمک می‌کند تا به عمق بیشتری در موضوعات مربوطه برسید و دستاوردهای ارزشمندتری حاصل کنید.

۱۴. شناخت و تعریف درست و دقیق مشکلات

در آخر، مهم‌ترین نکته‌ای که در دوران فعالیت به‌وفور با آن روبرو شده‌ام و اغلب سازمان‌ها و مدیران در این زمینه دچار چالش جدی هستند، در بسیاری از مواقع سازمان‌ها و مدیران در شناسایی و تعریف درست و دقیق مسئله مشکل دارند. تلاش کنید تا با روش‌های علمی و پژوهشی، مشکلات و چالش‌های واقعی کشور را درست و دقیق شناسایی و تعریف کنید و بر روی آنها تمرکز و تحقیق کنید. ۵۰ درصد فرایند صحیح حل مسئله، شناسایی و تعریف دقیق مسئله است. حل مسائل با این رویکرد می‌تواند به ارائه راه‌حل‌های عملی و مؤثر برای مشکلات کشور کمک کند. تأکید می‌کنم که شاید مهم‌ترین وظیفه یک محقق این بند از نوشته باشد.

توجه داشته باشید که هوش مصنوعی به‌عنوان یکی از فناوری‌های تحول‌آفرین، می‌تواند کمک کند تا در حوزه‌های علمی، صنعتی و اجتماعی تأثیر بیشتری داشته باشید. با توجه به تأکید متخصصان بر توسعه فناوری‌های نوین و هوش مصنوعی، استفاده از این ابزارها نه تنها به پیشرفت شخصی کمک می‌کند، بلکه می‌تواند به حل چالش‌های ملی و توسعه‌ی پایدار کشور نیز منجر شود. با بهره‌گیری از هوش مصنوعی، می‌توانید به عضو پیشرو در جامعه‌ی علمی و صنعتی تبدیل شوید.

امیدوارم این نکات بتواند در مسیر پیشرفت علمی و ارتباط با جامعه و صنعت کمک‌کننده باشد. با آرزوی موفقیت و پیشرفت روزافزون.

معرفی مراکز رشد دانشگاه شاهد

■ مراکز رشد

مراکز رشد فناوری در جهت کاربردی کردن و تجاری سازی نتایج تحقیقات و توسعه فرهنگ کارآفرینی در حوزه های مختلف علم و فناوری بنیان گذاری شده اند. این مراکز با ارائه فضای فیزیکی، خدمات حمایتی و مشاوره های تخصصی واحدها و شرکت های تازه تأسیس را در جهت تولید نمونه اولیه محصول یا خدمت مورد نظر و رشد مولد یاری می کنند تا پس از مدتی معین قادر به فعالیت مستقل در جامعه و ورود به دنیای کسب و کار و در نتیجه افزایش اشتغال افراد تحصیل کرده در جامعه گردند. در این دوره مرکز رشد علاوه بر ارائه امکانات و خدمات پشتیبانی، هدایت و نظارت بر روند پیشرفت این واحدهای فناوری را نیز به عهده خواهد داشت. ارائه خدمات تخصصی، امکانات فضا و استقرار، وجود شبکه گسترده همکاران (خصوصی و دولتی) بخشی از مزایای ویژه این مرکز است.

■ خدمات مراکز رشد و نوآوری و کارآفرینی

عمومی و پشتیبانی: تأمین نیروی انسانی اداری و خدمات. علاوه بر این به هر واحد فناور یک اتاق مجهز به تجهیزات اداری، رایانه و ملحقات، خط تلفن و اینترنت تعلق می گیرد. تأسیسات گرمایش و سرمایش، نظافت، نگهداری، خدمات تکثیر، آبدارخانه، سالن انتظار و سالن جلسات به صورت مشترک است. خدمات تجهیزاتی و آزمایشگاهی: واحدهای فناور مستقر در مرکز رشد در صورت نیاز می توانند با ارائه تقاضای و اخذ تأییدیه های مربوطه از تجهیزات کارگاهی، آزمایشگاهی و کتابخانه ای دانشگاه بهره مند شوند.

■ خدمات تخصصی: از جمله این خدمات می توان به موارد زیر اشاره کرد:

دوره ها و کارگاه های آموزشی کسب و کار و فناورانه؛ مشاوره تخصصی در حوزه های اقتصادی، مدیریتی، بازرگانی و حقوقی و مشاوره ورود واحدها (هسته های) فناور به مرکز توسط متخصصین صاحب نظر در حوزه کارآفرینی.

از دیگر فعالیت های این مدیریت

- توسعه و مدیریت آزمایشگاه مرکزی و آزمایشگاه مطالعات حیوانی.
- پیگیری جذب اعتبارات حمایتی از ستاد شاعا وزارت علوم برای خرید و توسعه تجهیزات آزمایشگاهی.
- ارائه خدمات به متقاضیان استفاده از سالن کنفرانس شهید مطهری در ساختمان مراکز تحقیقاتی.
- همکاری و مدیریت اجرایی در برگزاری همایش بین المللی همبستگی نخبگان جهان با مقاومت مردم یمن.
- همکاری و مدیریت اجرایی در برگزاری همایش بین المللی تحول علوم پایه مبتنی بر جهان بینی توحیدی.
- همکاری و مدیریت اجرایی در برگزاری هفتمین همایش خانواده و سلامت جنسی.
- شرکت در جلسات سالیانه روسای آزمایشگاه های مرکزی کشور.
- هماهنگی و تعامل با مراکز تحقیقاتی برای اعتباربخشی وزارت بهداشت.

- تدوین برنامه راهبردی پنج ساله توسعه واحدهای پژوهشی دانشگاه.
- بررسی، کارشناسی و پیگیری درخواست تأسیس واحدهای پژوهشی.
- پیگیری و تعامل با وزارتین بهداشت و علوم جهت اخذ موافقت اصولی و تبدیل وضعیت واحدهای پژوهشی.
- ارزشیابی سالیانه مراکز تحقیقاتی گروه پزشکی در تعامل با مراکز مربوطه و وزارت بهداشت.
- تعامل با ستادهای فناوری معاونت علمی و فناوری های ریاست جمهوری برای جذب حمایت های مالی.
- برگزاری کارگاه های تدوین استراتژی پژوهشی دانشگاه و تدوین استراتژی مراکز تحقیقاتی.
- کارشناسی و پیگیری امور جذب دانشجویان دکتری پژوهش محور، پزشک پژوهشگر و سرباز نخبه.
- کارشناسی و نظارت بر طرح های تحقیقاتی واحدهای پژوهشی.
- تدوین دستورالعمل های مورد نیاز واحدهای پژوهشی در تعامل با حوزه های بالادستی.

آشنایی با مدیریت امور واحدهای پژوهشی و آزمایشگاه‌ها

هم‌زمان با راه‌اندازی مراکز تحقیقاتی دانشگاه، مدیریت امور واحدهای پژوهشی به منظور پیگیری راه‌اندازی، پشتیبانی، نظارت، ارزیابی عملکرد و تبدیل وضعیت مراکز تحقیقاتی، در سال ۱۳۸۴ زیر نظر معاونت پژوهشی دانشگاه آغاز به کار کرد. بر اساس برنامه‌ای ۵ ساله مقرر گردید واحدهای پژوهشی فعال در راستای سیاست‌های علمی و فناوری کشور مورد توجه قرار گرفته و در قالب مراکز تحقیقاتی مستقل ادامه فعالیت دهند. در همین راستا و با تأکید بر مأموریت‌گرایی مراکز پژوهشی و به منظور هدفمند و تقاضامحور کردن تحقیقات در دانشگاه و تمرکز بر جنبه‌های خاص و استراتژیک، واحدهای پژوهشی دانشگاه تأسیس شد. در حال حاضر ۱۳ واحد پژوهشی در قالب ۳ پژوهشکده، ۷ مرکز تحقیقاتی و ۳ گروه پژوهشی در دانشگاه در حال فعالیت هستند و ۳ واحد پژوهشی نیز در حال راه‌اندازی است.

مهم‌ترین عملکرد دوساله مدیریت امور واحدهای پژوهشی و آزمایشگاه‌ها

راه‌اندازی گروه پژوهشی مطالعات آمریکای لاتین

با هدف ایجاد ارتباط علمی پایدار با این کشورها

فعال‌سازی مرکز تحقیقات سالمندی

با رویکرد جدید و محوریت فعالیت‌های میان‌رشته‌ای در حوزه سالمندان

راه‌اندازی پژوهشکده الکترومغناطیس زیستی

با پتانسیل بالای پژوهشی کاربردی و میان‌رشته‌ای

همکاری مشترک واحدهای پژوهشی و دانشکده‌ها

در قالب حمایت از پایان‌نامه‌ها و رساله‌های میان‌رشته‌ای و کاربردی

ایجاد واحد توسعه نرم‌افزار پژوهشکده علوم و فناوری‌های نوین اطلاعات و ارتباطات و تولید محصولات نرم‌افزاری

آزمایشگاه مرکزی محاسبات خرید تجهیزات سخت‌افزاری مرحله اول به ارزش بیش از ۵۰ میلیارد ریال

راه‌اندازی پژوهشکده هنرهای نمایشی ایران

راه‌اندازی مرکز تحقیقات حکمرانی اسلامی

راه‌اندازی مرکز تحقیقات عدالت در سلامت

تصویب شیوه‌نامه ارائه خدمات آزمایشگاهی در هیئت‌رئیس

با هدف استفاده حداکثری و ضابطه‌مند نمودن استفاده از امکانات آزمایشگاهی

عضویت آزمایشگاه مرکزی در شبکه راهبردی (labsNet)

با هدف توسعه همکاری‌های آزمایشگاهی و ارائه خدمات بیشتر به پژوهشگران

بازدید نمایندگان وزارت بهداشت و اعتباربخشی مراکز تحقیقاتی

برگزاری جلسات بررسی زمینه‌های همکاری با سایر مراکز علمی و صنعتی

■ معرفی سامانه کشف و باز نمود دانش (KDR)

سیستم کشف و باز نمود دانش، سیستم مدیریت جامع و یکپارچه انواع منابع اطلاعاتی است که با هدف پاسخگویی به نیازهای گوناگون انواع کتابخانه‌ها، مراکز اطلاع‌رسانی و دیگر فراهم‌کنندگان اطلاعات دسترس‌پذیر، طراحی و پیاده‌سازی شده است. این سیستم با بهره‌مندی از مهم‌ترین و روزآمدترین استانداردهای مدیریت اطلاعات و با استفاده از زیرساخت و بستر فنی کارآمد و متناسب با استانداردهای مورد استفاده، طیف گسترده‌ای از کارکردهای مورد نیاز کتابخانه‌ها و مراکز اطلاعاتی را پشتیبانی می‌کند. اعضای محترم خانواده دانشگاه شاهد، اعم از دانشجو، هیئت علمی و کارمند می‌توانند از طریق آدرس اینترنتی مستقیم <https://lib.shahed.ac.ir> از خدمات نرم‌افزار جدید کتابخانه‌های دانشگاه استفاده نمایند.

آشنایی با مرکز اسناد و مدارک علمی (کتابخانه مرکزی)

■ معرفی مرکز اسناد و مدارک علمی (کتابخانه مرکزی)

- مرکز اسناد و مدارک علمی (کتابخانه مرکزی) دانشگاه شاهد، نخست در سال ۱۳۶۹ در ساختمانی واقع در خیابان شهدای زاندارمری تهران تأسیس شد. در سال ۱۳۸۲ و هم‌زمان با انتقال برخی از دانشکده‌های این دانشگاه به محل جدید واقع در پردیس دانشگاه شاهد (طرح جامع)، مجموعه جدید مرکز اسناد و مدارک علمی، مشتمل بر مجموعه منابع کتابخانه مرکزی، کتابخانه دانشکده علوم انسانی و کتابخانه دانشکده علوم پایه، به مکان فعلی واقع در جنب دانشکده علوم انسانی انتقال یافت.
- هم‌اکنون این مرکز و کتابخانه‌های وابسته آن (دانشکده‌ای و بیمارستانی) با هدف ارائه هر چه بهتر خدمات به کاربران، در بخش‌های مختلف به شرح زیر مشغول فعالیت هستند.
- دفتر ریاست
 - بخش امانت (گردش کتاب)
 - بخش خدمات فنی
 - بخش علم‌سنجی
 - بخش اطلاع‌رسانی
 - بخش مرجع و نشریات ادواری
 - پایان‌نامه‌ها و طرح‌های تحقیقاتی
 - سالن‌های مطالعه آقایان و خانم‌ها
 - همچنین این مرکز دارای کتابخانه‌های وابسته (دانشکده‌ای و بیمارستانی) به شرح زیر است:
 - کتابخانه دانشکده فنی و مهندسی
 - کتابخانه دانشکده علوم پایه
 - کتابخانه دانشکده کشاورزی
 - کتابخانه دانشکده هنر
 - کتابخانه دانشکده پرستاری و مامائی
 - کتابخانه دانشکده پزشکی
 - کتابخانه دانشکده دندانپزشکی
 - کتابخانه دانشکده طب ایرانی
 - کتابخانه بیمارستان مصطفی خمینی

■ در همین راستا در ادامه به بخشی از خدمات و فعالیت‌های این مجموعه اشاره می‌شود:

- حضور فعال در فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی.
- دسترسی نامحدود به پایگاه‌های اطلاعاتی بین‌المللی از طریق نرم‌افزار درنا.
- استفاده از سامانه بهیستان برای اعتبارسنجی نشریات.
- توسعه و روزآمدسازی وبسایت مرکز اسناد و مدارک علمی.
- هماهنگی و نظارت بر فعالیت‌های عمومی و تخصصی کتابخانه‌های تابعه.
- تهیه گزارش‌ها و آمارهای مربوط به تولیدات علمی دانشگاه.
- گسترش همکاری‌های بین کتابخانه‌ای.
- همکاری با وزارت علوم و بهداشت برای تکمیل اطلاعات دانشگاه در سامانه‌هایی نظیر سامانه علم‌سنجی، مداد، سامانه لایبول، سامانه مپفاو...
- برگزاری دوره‌ها و کارگاه‌های آموزشی نحوه استفاده از منابع کتابخانه و دیگر منابع اطلاعاتی برای اعضای کتابخانه.
- رصد علمی دانشگاه.
- اعتبارسنجی تولیدات علمی دانشگاه.

گفت‌وگو با دکتر حمزه‌علی نورمحمدی، رئیس مرکز اسناد و مدارک علمی

کتابخانه‌ها نقش مهمی در پشتیبانی از فعالیت‌های پژوهشی دانشجویان و اساتید ایفا می‌کنند

■ گفت و گو از حسین تقی پور

■ بزرگ‌ترین چالشی که در مدیریت کتابخانه با آن مواجه هستید، چیست و چه راهکاری برای آن در پیش گرفته‌اید؟

بزرگ‌ترین چالش‌های مدیریت کتابخانه‌های دانشگاهی معمولاً شامل تغییرات فناوری، مدیریت منابع مالی و رضایت مراجعان است. در حوزه تغییرات فناوری؛ با پیشرفت سریع فناوری اطلاعات، مدیران کتابخانه‌ها باید به‌طور مداوم سیستم‌های خود را به‌روزرسانی کنند و از ابزارهای جدید بهره‌برداری کنند تا خدمات بهتری ارائه دهند. این تغییرات می‌تواند به ایجاد فشار بر منابع انسانی و مالی منجر شود. در حوزه مدیریت منابع مالی؛ تأمین بودجه کافی برای خرید کتاب، تجهیزات و خدمات جدید یکی از چالش‌های اصلی است؛ بنابراین لازم است بودجه کافی در اختیار باشد و با برنامه‌ریزی بتوان نیازهای جاری و آینده کتابخانه را برآورده ساخت. در حوزه رضایت مراجعان؛ در دنیای امروز، کاربران انتظار دارند که خدمات کتابخانه‌ای سریع و کارآمد و بروز بوده و با استانداردهای مختلف مطابقت داشته باشد؛ و اما راهکارها که باید اشاره کنم به استفاده از فناوری‌های نوین؛ پیاده‌سازی سیستم‌های مدیریت کتابخانه‌ای (LMS) می‌تواند به بهبود کارایی و کاهش هزینه‌ها کمک کند. این سیستم‌ها امکان جمع‌آوری و پردازش داده‌ها را فراهم می‌آورند. همچنین برنامه‌ریزی مالی دقیق و افزایش بودجه مطابق با استانداردها و تعداد دانشجویان و اعضای هیئت علمی. لازم است با توجه به نیازهای واقعی کتابخانه، بودجه را به‌طور دقیق پیش‌بینی کرد. افزایش تعامل با مراجعان؛ برگزاری نظرسنجی‌ها و جلسات مشاوره با کاربران می‌تواند به شناسایی نیازهای آنان کمک کند و رضایت ایشان را افزایش دهد.

■ هم‌اکنون چه خدماتی در کتابخانه ارائه میشود و برنامه‌های جنابعالی برای گسترش آنها چیست؟

کتابخانه‌های دانشگاهی خدمات متنوعی را به مراجعان خود ارائه می‌دهند که به توسعه فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی کمک می‌کند. این خدمات شامل امانت کتاب، خدمات مرجع، سالن‌های مطالعه و دسترسی به منابع الکترونیکی و خدمات آموزشی است؛ اما برنامه‌های مرکز اسناد و مدارک علمی برای گسترش خدمات را می‌توان چنین بیان کرد؛ تنوع‌بخشی به خدمات (برنامه‌ریزی برای ارائه خدمات تخصصی‌تر مانند خدمات آگاهی‌رسانی جاری، اشاعه گزینشی اطلاعات و خدمات تحویل مدرک)، افزایش ساعات کاری (افزایش ساعات کار

کتابخانه از طریق سیستم مدیریت کتابخانه صورت می‌گیرد که مزایای متعددی دارد، مانند جمع‌آوری، ذخیره‌سازی و پردازش داده‌های کتابخانه‌ای به‌صورت دیجیتال، مدیریت و کنترل منابع و اعضا به شکل کارآمدتر، صرفه‌جویی در هزینه، نیروی انسانی، فضا و زمان، شفاف‌سازی امور کتابخانه و جلوگیری از پراکندگی اطلاعات، بهبود خدمات‌دهی به مراجعان و تسهیل گردش اطلاعات، ارائه گزارش‌های متنوع در دوره‌های زمانی مختلف برای مدیران، کمک به شناخت بهتر نیازهای اطلاعاتی کاربران و بهبود جریان اطلاعاتی در کتابخانه.

■ برای پژوهشگران و متخصصان در کتابخانه چه خدماتی ارائه می‌شود؟

کتابخانه‌های دانشگاهی خدمات متنوعی به پژوهشگران و متخصصان ارائه می‌دهند. در بخش دسترسی به منابع اطلاعاتی شامل این موارد می‌شود: امکان دسترسی به انواع منابع اطلاعاتی چاپی و الکترونیکی، دسترسی به پایگاه‌های اطلاعاتی تخصصی و تأمین مدارک و مقالات علمی موردنیاز پژوهشگران. در بخش خدمات مشاوره و راهنمایی شامل این موارد می‌شود: مشاوره علم‌سنجی، مشاوره پژوهشی توسط کتابداران متخصص، کمک در بازیابی اطلاعات و صرفه‌جویی در وقت و هزینه پژوهشگران و برگزاری کارگاه‌های آموزشی آشنایی با پایگاه‌های اطلاعاتی و استنادی و در بخش سیستم‌های نوین شامل این موارد می‌شود: امکان ثبت درخواست پژوهشی در سامانه مدیریت کتابخانه و دسترسی از راه دور

به منابع الکترونیکی. این خدمات به پژوهشگران کمک می‌کند تا به منابع موردنیاز خود دسترسی پیدا کرده و پژوهش‌های خود را با کیفیت بهتری انجام دهند.

■ آیا از منابع اطلاعاتی بین‌المللی استفاده می‌کنید؟

بیشترین نشریات الکترونیکی ما از منابع بین‌المللی است.

■ چه ارتباطی بین کتابخانه و فعالیت‌های پژوهشی دانشجویان و اساتید برقرار است؟ کتابخانه‌ها نقش مهمی در پشتیبانی از فعالیت‌های پژوهشی دانشجویان و اساتید ایفا می‌کنند که می‌توان به دسترسی به منابع اطلاعاتی، پایگاه‌های اطلاعاتی، تأمین مدارک و مقالات، مشاوره پژوهشی و آموزش اشاره کرد.

■ برنامه‌های جنابعالی برای توسعه خدمات کتابخانه‌ای چیست؟

توسعه کتابخانه به چند آیتم بستگی دارد یکی از این موارد که تقریباً قابلیت انجام را دارد، استفاده از نرم‌افزار مدیریت دانش برای کتابخانه است.

■ عواملی که می‌تواند در موفقیت یک کتابخانه مؤثر باشد، کدام است؟

عوامل متعددی می‌توانند در موفقیت یک کتابخانه مؤثر باشند که عبارت‌اند از: استفاده از فناوری اطلاعات، مدیریت کارآمد منابع، ارائه خدمات با کیفیت، صرفه‌جویی در منابع، شفافیت در عملکرد، پاسخگویی به نیازهای کاربران، آموزش و توانمندسازی کارکنان، ارزیابی و بهبود مستمر، مدیریت تحول و توجه به جنبه‌های انسانی. این عوامل می‌توانند به کتابخانه‌ها کمک کنند تا به‌عنوان عنصری زنده و پویا در رشد و توسعه جامعه نقش مؤثری ایفا کنند.

■ آیا با کتابخانه‌های دیگر همکاری دارید؟ بله، با اکثر کتابخانه‌های دانشگاه‌ها همکاری داریم.

■ برای توسعه کتابخانه در آینده چه برنامه‌هایی دارید؟

تا زمانی که ساختمان کتابخانه جدید افتتاح نشود، نمی‌توان هیچ برنامه‌ای برای آینده در نظر گرفت. اولین برنامه، انتقال کتابخانه به محل اصلی و جدید کتابخانه و در فضایی استاندارد است.

■ چه کارگاه‌های آموزشی تخصصی در مرکز اسناد و مدارک علمی برگزار می‌شود و رویکردتان در این زمینه چیست؟

تعداد کارگاه‌های برگزارشده زیاد و متنوع است.

■ چه برنامه‌هایی برای ارتقای سطح فنی کتابداران دارید؟

آموزش مداوم و کارگاه‌های تخصصی

■ کدام فناوری‌های جدید بر کتابخانه‌ها تأثیرگذار خواهند بود؟

فناوری‌های جدیدی که بر کتابخانه‌ها تأثیرگذار خواهند بود عبارت‌اند از: سیستم‌های مدیریت کتابخانه، فناوری‌های اینترنتی، پایگاه‌های اطلاعاتی، فناوری‌های ارتباطی، فناوری‌های ذخیره‌سازی داده‌ها، فناوری‌های تصویری، نرم‌افزارهای کاربردی و شبکه‌های اطلاعاتی.

نقش کارگاه‌های آموزشی کتابخانه‌های دانشگاهی در پرورش مهارت‌های پژوهشی دانشجویان و اعضای هیئت علمی

جواد ریاحی اصل، کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی و کارشناس بخش علم‌سنجی مرکز اسناد و مدارک علمی

کتابخانه‌های دانشگاهی نقشی کلیدی در ارتقاء و پرورش مهارت‌های پژوهشی دانشجویان و اعضای هیئت علمی ایفا می‌کنند. این مراکز برای تأمین نیازهای اطلاعاتی و پژوهشی کاربران خود، اقدام به تهیه منابع اطلاعاتی مختلف در قالب‌های چاپی و الکترونیکی می‌کنند. با این حال، عدم آشنایی کاربران با این منابع و نحوه استفاده از آن‌ها می‌تواند منجر به اتلاف هزینه‌های صرف شده برای آن‌ها شود. از این رو، کتابخانه‌های دانشگاهی باید به آموزش و اطلاع‌رسانی مؤثر در این زمینه توجه ویژه‌ای داشته باشند.

آموزش مهارت‌های پژوهشی

یکی از مهم‌ترین وظایف کتابخانه‌های دانشگاهی، برگزاری کارگاه‌های آموزشی به منظور ارتقاء سطح سواد اطلاعاتی و مهارت‌های پژوهشی کاربران است. این کارگاه‌ها به کاربران کمک می‌کنند تا با منابع و خدماتی که کتابخانه‌ها برای آن‌ها تهیه کرده‌اند، آشنا شوند. از جمله اهداف این دوره‌ها می‌توان به ارتقاء مهارت‌های اطلاع‌یابی، مدیریت منابع علمی پژوهشی و آشنایی با مهارت‌های اعتبارسنجی نشریات علمی اشاره کرد.

نقش کتابخانه‌ها در مدیریت منابع علمی

یکی دیگر از جنبه‌های مهم فعالیت‌های کتابخانه‌های دانشگاهی، کمک به کاربران در مدیریت منابع علمی پژوهشی آن‌ها است. در این راستا، کتابخانه‌ها می‌توانند با ارائه مشاوره‌ها و راهنمایی‌های لازم، به دانشجویان و اعضای هیئت علمی در انتخاب و استفاده بهینه از منابع علمی کمک کنند. این امر نه تنها به بهبود کیفیت پژوهش‌ها می‌انجامد، بلکه از اتلاف وقت و منابع نیز جلوگیری می‌کند.

چالش‌ها و موانع

علی‌رغم تلاش کتابخانه‌ها در ارتقاء مهارت‌های پژوهشی کاربران، برخی چالش‌ها و موانع نیز وجود دارد. به عنوان مثال، استقبال کم برخی از کاربران، به‌ویژه اعضای هیئت علمی، از کارگاه‌های آموزشی یکی از مسائل مهم است. نتایج نظرسنجی‌ها نشان می‌دهد که اگرچه کاربران از برگزاری این دوره‌ها رضایت دارند، اما هنوز نیاز به توجه بیشتر به شناسایی و رفع چالش‌های موجود در این زمینه است.

راهکارها و پیشنهادها

برای افزایش حضور و مشارکت کاربران در کارگاه‌های آموزشی، کتابخانه‌ها باید به اطلاع‌رسانی مناسب و جذاب‌تر توجه کنند. استفاده از فناوری‌های نوین و به‌کارگیری روش‌های تعاملی می‌تواند به جذابیت بیشتر این دوره‌ها بیفزاید. همچنین، ایجاد شبکه‌های همکاری میان دانشجویان و اعضای هیئت علمی و تبادل تجربیات می‌تواند به بهبود کیفیت آموزش‌ها کمک کند.

نتیجه‌گیری

نقش کتابخانه‌های دانشگاهی در پرورش مهارت‌های پژوهشی دانشجویان و اعضای هیئت علمی غیرقابل‌انکار است. این مراکز با ارائه منابع اطلاعاتی و برگزاری کارگاه‌های آموزشی متنوع، به کاربران خود کمک می‌کنند تا به مهارت‌های لازم برای انجام پژوهش‌های علمی دست یابند. با این حال، برای دستیابی به نتایج بهتر، توجه به چالش‌ها و موانع موجود و تلاش برای رفع آن‌ها ضروری است. از این رو، کتابخانه‌های دانشگاهی باید به‌طور مداوم به بهبود روش‌ها و ارتقاء کیفیت خدمات خود بپردازند تا بتوانند نقش مؤثرتری در ارتقاء مهارت‌های پژوهشی ایفا کنند.

ضرورت، آسیب‌ها و موانع عملکرد واحد علم‌سنجی دانشگاه‌ها: حال و آینده

میلااد شعبانیان گزارفردی، کارشناس ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی و کارشناس بخش علم‌سنجی مرکز اسناد و مدارک علمی

ضرورت علم‌سنجی در دانشگاه‌ها

۱. تحلیل و بهبود کیفیت پژوهش

علم‌سنجی می‌تواند به بهبود کیفیت پژوهش‌ها کمک کند. با استفاده از تحلیل‌های علم‌سنجی، می‌توان نقاط قوت و ضعف پژوهش‌ها را شناسایی کرد و اقداماتی برای بهبود کیفیت آن‌ها انجام داد. شواهد نشان می‌دهد که دانشگاه‌هایی که به‌طور فعال از علم‌سنجی استفاده می‌کنند، قابلیت بیشتری در شناسایی حوزه‌های پژوهشی نوین و تأثیر گذار دارند.

۲. ارزیابی عملکرد پژوهشگران و واحدهای تحقیقاتی

ارزیابی عملکرد پژوهشگران و واحدهای تحقیقاتی ضروری است، زیرا این ارزیابی‌ها می‌تواند به بهبود روند‌ها و فرآیندهای علمی کمک کند. علم‌سنجی با ارائه معیارهایی مانند تعداد مقالات منتشر شده، تعداد استنادها و تأثیرات علمی، به ارزیابی دقیق‌تر کمک می‌کند. به عنوان مثال، ارزیابی‌های مبتنی بر استناد می‌توانند انگیزه‌های

علم‌سنجی به عنوان یک حوزه مهم در تحقیقات علمی، به بررسی و تحلیل داده‌های مرتبط با تولید علم می‌پردازد. با پیشرفت فناوری و به‌ویژه در عصر اطلاعات، علم‌سنجی اهمیت بیشتری یافته است. این حوزه به ارزیابی تولیدات علمی، شناسایی الگوهای همکاری پژوهشی و اندازه‌گیری تأثیرات علمی کمک می‌کند. واحدهای علم‌سنجی در دانشگاه‌ها نقش حیاتی در سیاست‌گذاری‌های پژوهشی و ارزیابی عملکرد دارند. با این حال، عملکرد این واحدها با چالش‌ها و موانع متعددی روبه‌رو است. در این مقاله به بررسی ضرورت‌های علم‌سنجی، آسیب‌ها و موانع عملکرد واحد علم‌سنجی دانشگاه‌ها و همچنین به بررسی وضع موجود و چشم‌انداز آینده این واحدها پرداخته خواهد شد.

پژوهشگران را برای تولید علم باکیفیت بالا تقویت کنند.

۳. حمایت از سیاست‌های مدیریتی و استراتژیک

داده‌های علم‌سنجی می‌توانند به مدیران دانشگاه‌ها در اتخاذ تصمیمات استراتژیک و توسعه‌ای کمک کنند. با تحلیل داده‌های علمی، مدیران می‌توانند اولویت‌های پژوهشی را شناسایی کرده و بر اساس آن، منابع را به سمت حوزه‌های پژوهشی کلیدی

هدایت کنند. این رویکرد می‌تواند باعث بهبود کارایی و اثربخشی تحقیقات علمی شود.

آسیب‌های مرتبط با علم‌سنجی

۱. کمبود داده‌های معتبر و جامع

یکی از آسیب‌های اصلی علم‌سنجی، عدم دسترسی به داده‌های معتبر و جامع است. در بسیاری از دانشگاه‌ها، سامانه‌های اطلاعاتی متناسب و کارآمد برای جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها وجود ندارد که این موضوع می‌تواند به نتایج نادرست و غیرقابل اتکا منجر شود.

۲. نگهداری و به‌روزرسانی اطلاعات

عدم توجه کافی به نگهداری و به‌روزرسانی اطلاعات در واحدهای علم‌سنجی می‌تواند به زوال اطلاعات و کاهش اعتبار نتایج منجر شود. اگر وب‌سایت‌ها و پایگاه‌های داده به‌روزرسانی نشوند، امکان تصمیم‌گیری‌های نادرست بر اساس اطلاعات قدیمی وجود دارد.

۳. سوءاستفاده از معیارهای علم‌سنجی

تمرکز بیش از حد بر روی معیارهای کمی مانند تعداد مقالات منتشر شده و استنادها ممکن است به تولید محتوای علمی بی‌کیفیت و تکراری منجر شود. پژوهش‌ها نشان می‌دهند که برخی پژوهشگران، به دلیل فشار برای افزایش تعداد مقالات، به تولید مقالاتی با کیفیت پایین پرداخته‌اند.

موانع عملکرد واحد علم‌سنجی

۱. کمبود نیروی متخصص

وجود نیروی انسان متخصص و باتجربه یکی از پیش شرط‌های موفقیت واحدهای علم‌سنجی است. بسیاری از دانشگاه‌ها با کمبود کارشناسان علم‌سنجی مواجه هستند و این موضوع می‌تواند باعث ناکارآمدی در عملکرد واحدهای علم‌سنجی شود. آموزش و توانمندسازی کارکنان در این زمینه می‌تواند به بهبود عملکرد واحدهای علم‌سنجی کمک کند.

۲. عدم هم‌راستایی با سیاست‌های کلان آموزش عالی

عدم تطابق واحد علم‌سنجی با سیاست‌های کلان جامعه علمی و ورودی‌های پژوهشی می‌تواند مانع از پیشرفت این واحدها شود. به عنوان مثال، هنگامی که واحد علم‌سنجی نتواند با اهداف و سیاست‌های دانشگاه هم‌راستا شود، ممکن است نتایج این واحد کاربردی و مفید نباشد.

۳. کمبود منابع مالی و زیرساخت‌های فناوری

عدم تأمین مالی مناسب و کمبود فناوری اطلاعات مؤثر می‌تواند عملکرد واحد علم‌سنجی را محدود کند. سرمایه‌گذاری در فناوری اطلاعات و سامانه‌های مدیریتی، نیاز اصلی برای موفقیت این واحدهاست.

حال و آینده علم‌سنجی در دانشگاه‌ها

۱. وضعیت فعلی

با وجود چالش‌ها، بسیاری از دانشگاه‌ها به استفاده از علم‌سنجی به عنوان ابزار اصلی ارزیابی و مدیریت پژوهش‌ها اهمیت می‌دهند. تحلیل‌های علم‌سنجی به عنوان ابزارهایی برای شناسایی همکاری‌های بین دانشگاهی و بین‌المللی در حال گسترش هستند و این موضوع می‌تواند به بهبود کیفیت پژوهش‌ها کمک کند.

۲. آینده علم‌سنجی

با توجه به پیشرفت‌های سریع در فناوری اطلاعات و داده‌کاوی، انتظار می‌رود که واحدهای علم‌سنجی به تدریج بتوانند موانع موجود را پشت سر بگذارند و به تحلیل‌های دقیق‌تری از داده‌ها دست یابند. الگوریتم‌های پیشرفته و هوش مصنوعی می‌توانند به شناسایی الگوها و روندهای علمی کمک کنند و فرصت‌های جدیدی برای ارزیابی پژوهش‌ها ایجاد نمایند.

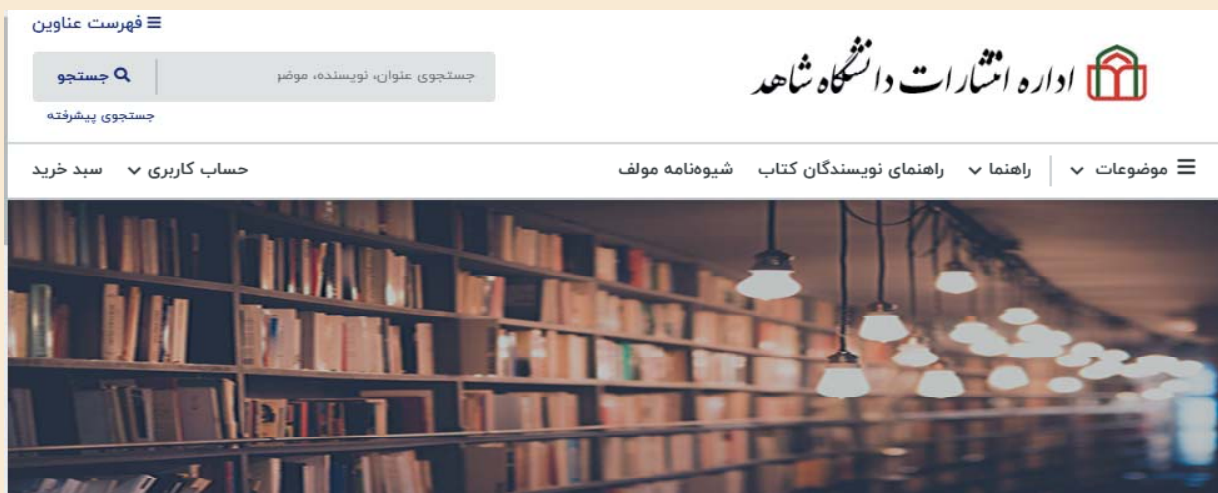
عملکرد واحد علم‌سنجی در دانشگاه‌ها به‌طور قطع ضروری و دارای اهمیت است.

با توجه به چالش‌های مختلفی که این واحدها با آن روبه‌رو هستند، فرصتی برای تحول و تغییر به سمت بهبود پژوهش‌های علمی در دانشگاه‌ها وجود دارد. از آنجا که علم‌سنجی می‌تواند به شفافیت، کیفیت و اثربخشی بیشتری در تولید علم و پژوهش‌های علمی منجر شود، ضرورت توجه دقیق و استراتژیک به آن بیش از پیش حس می‌شود.

با سرمایه‌گذاری در نیروی انسانی، بهبود زیرساخت‌ها و ایجاد هم‌راستایی با سیاست‌های کلان دانشگاه، می‌توان به آینده‌نگری امیدوارکننده‌ای در زمینه علم‌سنجی دست یافت. ایجاد یک نظام علمی باکیفیت با استفاده از علم‌سنجی مؤثر می‌تواند به پیشرفت‌های چشم‌گیر در حیطه علم و فناوری کمک کند.

در نهایت، اگر دانشگاه‌ها بتوانند به‌طور مؤثر از علم‌سنجی بهره‌برداری کنند، این احتمال وجود دارد که کیفیت و تأثیر پژوهش‌های علمی به‌طور چشمگیری افزایش یابد.

معرفی اداره انتشارات

حوزه‌های تخصصی فنی و مهندسی، علوم انسانی، پزشکی، دندانپزشکی، پرستاری و مامایی، علوم کشاورزی، علوم پایه و هنر شده‌است.

چاپ نشریه در جایگاه یک منبع اطلاعاتی از اساسی‌ترین فعالیت‌های حوزه معاونت پژوهش و فناوری هر دانشگاه محسوب می‌شود. اداره انتشارات دانشگاه شاهد نیز با انتشار نشریات متعدد از سال ۱۳۷۲ به نام‌های «تربیت و اجتماع»، «روانشناسی بالینی و شخصیت»، «مدیریت و پیشرفت»، «دانشور پزشکی»، «دانش زراعت»، «نگره»، «مطالعات جهان اسلام»، «Pathophysiology» و «Journal of communication engineering» در انجام این رسالت بی‌نصیب نبوده‌است. از سال ۱۳۷۲ تا ۱۳۸۲، مقاله‌های علوم انسانی، پزشکی، فنی و مهندسی، هنر و کشاورزی به‌طور مشترک در نشریه مشترک «دانشور» منتشر می‌شدند. در حال حاضر، این اداره با ۱۲ نشریه فعال فارسی و ۴ نشریه فعال انگلیسی (درمجموع ۱۶ عنوان نشریه) (journals.shahed.ac.ir) مشغول به فعالیت است.

اداره انتشارات دانشگاه شاهد اوایل دهه ۱۳۷۰ باهدف انتشار کتاب و نشریات تأسیس شد. در حوزه کتاب، مهم‌ترین امور مربوط به آن مانند امور فنی چاپ (ویراستاری ادبی، صفحه‌آرایی، طراحی جلد، اخذ مجوز و چاپ) و تخصیص امتیاز کتاب به اعضای محترم هیئت علمی دانشگاه در این اداره انجام می‌شود. از سال ۱۴۰۱، با خرید سامانه نشر آثار علمی (سامانه کتاب) به آدرس <https://book.shahed.ac.ir> و به‌منظور خدمت‌رسانی بهتر به اعضای محترم هیئت علمی و باهدف رصد تمام مراحل فرایندهای قبل از چاپ کتاب توسط صاحب اثر، مراحل تشکیل پرونده کتاب از دانشکده، فرایند داوری تا فرایند تخصیص امتیاز توسط شورای چاپ و نشر در این سامانه انجام می‌شود. بستر این سامانه دارای قابلیت ارتباط با دیگر عوامل مانند ویراستار ادبی، صفحه‌آرا، طراح جلد، چاپخانه و غیره به‌صورت الکترونیکی نیز هست. بخش دیگر سامانه مذکور، بخش فروشگاهی سامانه است که برای معرفی و فروش کتاب‌های دانشگاه تعبیه شده‌است. در حال حاضر، این اداره تاکنون موفق به انتشار بیش از ۲۲۰ عنوان کتاب در

رتبه نشریات دانشگاه در پرتال نشریات علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

وزارت علوم، تحقیقات و فناوری

پرتال نشریات علمی

معاونت پژوهشی / دفتر سیاستگذاری و برنامه ریزی امور پژوهشی

JOURNALPORTAL.MSRT.IR

IRANIAN JOURNALS

MINISTRY OF SCIENCE, RESEARCH AND TECHNOLOGY

صفحه اصلی | درباره کمیسیون نشریات | سوالات متداول | راهنمای ثبت و ارزیابی نشریات | پیوندها | تماس با ما

ورود به سامانه نشریات

جستجوی پیشرفته

برای جستجو می‌توانید از پارامترهای محدود کننده زیر استفاده نمایید.

دانشگاه شاهد	گروه	زیرگروه	زبان نشریه
نوع صاحب امتیاز	نام صاحب امتیاز	وضعیت نشریه	جستجو

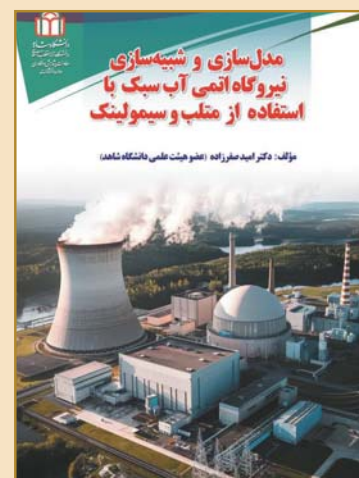
ردیف	عنوان نشریه	گروه علمی	رتبه ارزیابی (سال)					p-ISSN
			۹۸	۹۹	۱۴۰۰	۱۴۰۱	۱۴۰۲	
۱	Journal of Communication Engineering	فنی و مهندسی	ب	ب	ب	ب	ب	
۲	Journal of Quality Engineering and Production Optimization	فنی و مهندسی	ب	ب	ب	ب	ب	
۳	پژوهش‌های آموزش و یادگیری	علوم انسانی	ب	ج	ب	ب	ب	
۴	پژوهشنامه علم سنجی	علوم انسانی	الف	الف	الف	الف	الف	۲۴۲۳۳۷۷۳
۵	تغذیه گیاهان باغی	کشاورزی و منابع طبیعی	ب	الف	ب	ب	ب	۲۶۴۵۷۰۷۶
۶	جامعه‌شناسی سیاسی جهان اسلام	علوم انسانی	ب	ب	ب	ب	ب	۲۲۵۲۰۷۳۲
۷	روانشناسی بالینی و شخصیت	علوم انسانی	ب	ب	ب	الف	الف	
۸	نگره	هنر و معماری	الف	ب	الف	الف	الف	

■ مدیریت سبد پروژه با دیدگاه توسعه پایدار: مفاهیم و رویکردهای کمی

- نویسندگان : دکتر سید میثم موسوی
- دکتر وحید محقق
- تاریخ انتشار ۱۴۰۳

توسعه پایدار فلسفه ای براساس سه پایه مردم، کره زمین و سود است. هدف رسیدن به نیازهای جامعه جهانی با توجه به این است که نسل های آتی هم می توانند نیازهایشان را تأمین کنند. راهبرد پایدار این اصول را برای رویکرد مدیریتی به کار می‌گیرد که اعتقاد دارد با همکاری و دخیل کردن تعداد زیادی از ذینفعان، مدیریت دارای اطلاعات بهتری در مورد فرصت ها و تهدیدهاست؛ در واقع فرصت‌ها و تهدیدهایی که سلامت و توانمندی بلندمدت سازمان را تحت تأثیر قرار می‌دهد. در نتیجه، مدیریت راهبردی کسب و کاری برای ایجاد فرصت‌ها، مدیریت ریسک ها، تأمین مزیت رقابتی و ایجاد اثر مثبت مالی با حفاظت از سرمایه طبیعی و بهبود اثر اجتماعی ایجاد می‌کند. برای رسیدن به اهداف توسعه پایدار می‌توان از مدیریت سبد پروژه استفاده کرد. مدیریت سبد پروژه‌ها در صورت پذیرش و حمایت توسط مدیریت ارشد، به هسته ای از مجموعه اقدامات تجاری و پروژه هایی تبدیل می‌شود که در راستای افزایش هرچه بیشتر اثربخشی در استفاده از سرمایه و نیروی انسانی محدود، تلاش می‌کند. مدیریت سبد پروژه‌ها را می‌توان به منزله پلی تصور نمود که دنیای پروژه و دنیای فعالیت‌های تجاری را به هم وصل می‌کند.

■ مدل سازی و شبیه سازی نیروگاه اتمی آب سبک با استفاده از متلب و سیمولینک

- نویسنده : دکتر امید صفرزاده
- تاریخ انتشار ۱۴۰۳

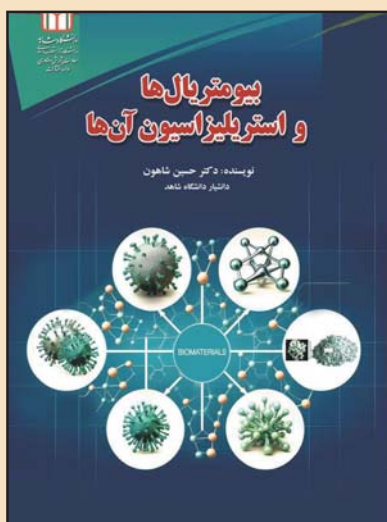
مدل سازی نمایش یک سیستم از طریق روابط ریاضی و شبیه سازی، به معنای ارزیابی رفتار و عملکرد سیستم با پیاده سازی مدل آن است. مدل سازی و شبیه سازی کاربردهای وسیع و متنوعی دارند و می‌توانند به عنوان مثال در طرح و آموزش مورد استفاده قرارگیرد. این کتاب به توصیف و تحلیل سیستم‌های یک نیروگاه اتمی آب سبک تحت فشار می‌پردازد. شبیه سازی انجام شده مبتنی بر ترکیب متلب و سیمولینک است که به عنوان ابزاری قدرتمند و چند منظوره در محاسبات شناخته می‌شود. در این کتاب، مدل سازی و شبیه سازی تجهیزاتی نظیر قلب راکتور، مولد بخار و فشارنده نیز ارائه شده است.

■ مهندسی قابلیت اطمینان: اصول و کاربرد

- نویسنده : راماجاندرا رامکومار
- مترجم : دکتر امید صفرزاده
- تاریخ انتشار ۱۴۰۳

کتاب «مهندسی قابلیت اطمینان: اصول و کاربرد» با نگارشی هدفمند، شیوا و روان مفهوم قابلیت اطمینان و کاربرد آن را ارائه می‌کند. در این کتاب مبانی احتمال، متغیرهای تصادفی و کاربردهای آن در مهندسی قابلیت اطمینان ارائه شده است. همچنین، مجموعه‌ای از روش‌های تقریبی مفید مانند توابع قابلیت اطمینان، توابع توزیع احتمالاتی، ارزیابی قابلیت اطمینان، جنبه‌های ترکیبی قابلیت اطمینان سیستم، مدل‌های مارکوف و مطالعه اجزای قابل تعمیر برای ارزیابی قابلیت اطمینان سیستم ذکر شده است. این کتاب شامل ده‌ها موضوع کاربردی مانند رابطه بین قابلیت اطمینان و هزینه و مدل‌های تسریع شده می‌باشد. خواندن این کتاب را به تمامی مهندسين برق، مکانیک، انرژی و هسته‌ای پیشنهاد می‌کنیم.

■ بیومتریال‌ها و استریلیزاسیون آن‌ها

- نویسنده : دکتر حسین شاهون
- تاریخ انتشار ۱۴۰۳

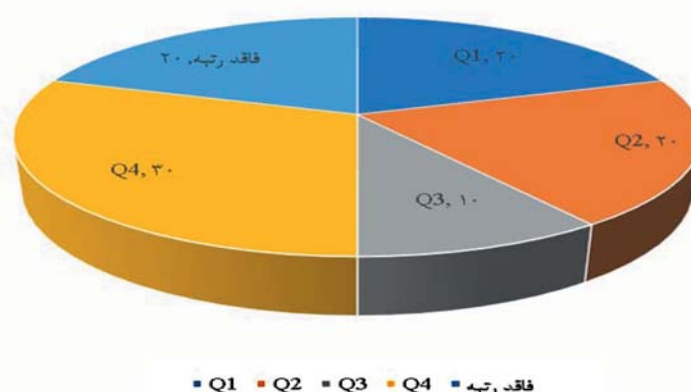
بیومتریال‌هایی که به‌عنوان ایمپلنت یا تجهیزات پزشکی استفاده می‌شوند، در تماس با انسان قرار می‌گیرند و باید ابتدا استریل شده و تا زمان استفاده، استریل باقی بمانند تا از موفقیت درمان اطمینان حاصل شود. استریلیزاسیون این مواد معمولاً توسط کمتر از یک میلیون دستگاه دارای حضور میکروبی تضمین می‌شود. روش‌های استریلیزاسیون بیومتریال‌ها معمولاً شامل پرتویی، شیمیایی یا حرارتی هستند. استفاده از پرتوهای یونیزان و اکسید اتیلن مزایایی را برای افزایش مقیاس ارائه می‌دهد و معمولاً به‌عنوان روشی ترجیحی برای استریل کردن در سطح صنعتی به کار می‌رود. استریلیزاسیون اتوکلاو و عملیات شیمیایی سطوح بیشتر برای ضدعفونی شیشه و وسایل فلزی استفاده می‌شوند. در حالی که ایمنی بیمار باید جزء ملاحظات اولیه در انتخاب روش‌های مناسب برای اطمینان از استریلیزاسیون باشد. همچنین باید به تأثیر روش استریلیزاسیون روی ماده زیستی و هرگونه تغییر احتمالی در عملکرد کاربردی آن توجه شود.

وضعیت کیفی نشریات در پایگاه‌های تخصصی

نشریاتی که در پایگاه‌های تخصصی بین‌المللی نمایه شده‌اند عبارت‌اند از:
مجله دوماهنامه دانشور پزشکی در پایگاه IMMER (IMJD)
فصلنامه نگره در پایگاه AATA

وضعیت کیفی نشریات در پایگاه ISC		
ردیف	نام نشریه	چارک Q
۱	پژوهش نامه علم سنجی	Q1
۲	مطالعات بنیادین تمدن نوین اسلامی	Q1
۳	روانشناسی بالینی و شخصیت	Q2
۴	دانشور پزشکی	Q2
۵	نگره	Q3
۶	جامعه‌شناسی سیاسی جهان اسلام	Q4
۷	راهبردهای بازرگانی	Q4
۸	Journal of Quality Engineering and Production Optimization	Q4
۹	تغذیه گیاهان باغی	فاقد رتبه
۱۰	Journal of communication engineering	فاقد رتبه

وضعیت کیفی نشریات در پایگاه ISC (درصد)

وضعیت کیفی نشریات (زیرگروه وزارت بهداشت)

نشریات دانشور پزشکی، Journal of Basic and Clinical Pathology دارای رتبه سبز و نشریه Immunoregulation دارای رتبه زرد هستند.

دانشگاه شاهد

دانشگاه شاهد

دانشور پزشکی

1028-3188

Others

۱۴۰۳/۸

کد مصوب کمیسیون: ۲۶

وضعیت رتبه: علمی-پژوهشی

دوره انتشار: دو فصلنامه

مدیر مسئول: احمد علی نوربلا

سر دبیر: مهرداد روغنی

تاریخ تصویب: ۱۳۸۳/۸/۹

تاریخ اعتبار: ۱۳۹۶/۱۲/۲۹

موضوع کلی: نشریات عمومی علوم پزشکی

رتبه کیفی مجله:

امتیاز ارزیابی فنی: 0.00

نرم افزار: سپناوب

زبان نشریه: فارسی-انگلیسی

صاحب امتیاز: دانشگاه شاهد

ناشر: دانشگاه شاهد

سازمان همکار: دانشگاه علوم پزشکی شاهد

نشانی: تهران، میدان انقلاب اسلامی، خیابان کارگر شمالی، بین خیابان فرست و نصرت، پلاک ۱۴۷۱ ساختمان مراکز تحقیقاتی دانشگاه شاهد، طبقه سوم

موضوعات اختصاصی: نشریات عمومی علوم پزشکی

Abbr: Daneshvar Med

P-ISSN: 1028-3188

E-ISSN: -

Indexing: Google Scholar, Index Copernicus, IranMedex, ISC, Magiran, Scientific Information Database

Google Scholar:

+98 21 66468993

+98 21 66419568

@ daneshvar@shahed.ac.ir

daneshvarmed.shahed.ac.ir

صفحه اختصاصی

۱۶۶ نسخه

۸۸۶ مقاله

۳۴۴۲ نویسنده

دانشگاه علوم پزشکی شاهد

دانشگاه شاهد

Journal of Basic and Clinical Pathophysiology

2322-1895

Others

۲۰۲۴/۱۰

کد مصوب کمیسیون: ۲۷۰

وضعیت رتبه: علمی-پژوهشی

دوره انتشار: دو فصلنامه

مدیر مسئول: زهرا کیاسالار

سر دبیر: محسن خلیلی

تاریخ تصویب: ۱۳۹۰/۷/۹

تاریخ اعتبار: ۱۳۹۶/۱۲/۲۹

موضوع کلی: پزشکی، علوم پایه

رتبه کیفی مجله:

امتیاز ارزیابی فنی: 0.00

نرم افزار: سپناوب

زبان نشریه: انگلیسی

صاحب امتیاز: دانشگاه علوم پزشکی شاهد

ناشر: دانشگاه شاهد

سازمان همکار:

نشانی: تهران، خیابان کارگر شمالی پلاک ۱۴۷۱ طبقه ۳ مرکز تحقیقات، فیزولوژی اعصاب

موضوعات اختصاصی: فیزیولوژی

Abbr: J Basic Clinic Pathophysiol

P-ISSN: 2322-1895

E-ISSN: 2345-4334

Indexing: Google Scholar, ISC(Q2), Magiran, Scientific Information Database

Google Scholar:

+98 21 66468993

+98 21 66419568

@ jbcip@shahed.ac.ir

jbcip.shahed.ac.ir

صفحه اختصاصی

۲۱ نسخه

۱۳۳ مقاله

۶۱۴ نویسنده

نشریه علمی اصلی ترین کانال انتقال اطلاعات و دانش تخصصی در جامعه دانشگاهی است

گفت و گو با دکتر عبدالرضا نوروزی چاکلی

عضو هیئت علمی دانشگاه شاهد و سردبیر نشریه علمی «پژوهشنامه علم سنجی»

■ گفت و گو از حسین تقی پور

● اجازه بدهید قبل از شروع گفتگو دستاورد علمی ارزشمند جنابعالی و همکاران محترمان را برای پذیرش نمایه سازی نشریه علمی «پژوهشنامه علم سنجی» در پایگاه استنادی بین المللی اسکوپوس تبریک عرض کنم. این موفقیت علاوه بر افزایش مرجعیت علمی دانشگاه، فرصت های جدیدی نیز برای همکاری های بین المللی و تبادل دانش با مراکز علمی معتبر جهان به وجود خواهد آورد. با توجه به اینکه در حوزه علوم انسانی رقابت بسیار دشوار هم بوده بفرمایید برای رسیدن به این مرحله چه اقداماتی صورت گرفته است؟

همان طور که اشاره فرمودید، هم برای مجلات حوزه علوم انسانی رقابت دشوار است و هم کار مجلات فارسی زبان دشوارتر. با وجود این، با همه محدودیت ها و دشواری های پیش روی یک مجله فارسی زبان در حوزه علوم انسانی برای پیوستن به نمایه های استنادی معتبر بین المللی، همسو کردن استانداردهای مجله با استانداردهای مجلات بین المللی است. در این راه، اقداماتی همچون ارتقاء ساختاری مقالات، استانداردسازی ساختاری مجله، تلاش برای افزایش مشاهده پذیری مجله، تلاش برای انجام داوری های دقیق و ارتقاء کیفیت مقالات، از مهم ترین اقداماتی است که توسط مجله پژوهشنامه علم سنجی صورت پذیرفت و شانس پذیرش این مجله فارسی زبان برای دریافت پذیرش از نمایه های استنادی اسکوپوس را افزایش داد.

● به نظر تان برای تحقق اهداف علمی دانشگاه شاهد در عرصه های بین المللی، توجه به این بخش از عملکرد نشریات در نمایه سازی در پایگاه های بین المللی چقدر ضروری و مهم است؟

امروزه مجلات علمی معتبر بین المللی از مهم ترین مؤلفه های ارزیابی دانشگاه ها و محیط های آکادمیک به شمار می روند و به عنوان یکی از اصلی ترین مصادیق حرکت به سوی بین المللی سازی محسوب می شوند. به عبارتی، حضور یک مجله علمی بین المللی در یک دانشگاه به آن معناست که دانشگاه در حوزه موضوعی مرتبط با مجله در عرصه های بین المللی حرف های زیادی برای گفتن دارد. یک مجله علمی در یک دانشگاه یکی از مهم ترین شاخص هایی است که می تواند به آن دانشگاه در حوزه موضوعی یادشده در عرصه های ملی و بین المللی مرجعیت علمی ببخشد و نگاه های بین المللی را به آن دانشگاه معطوف کند. یکی از اصلی ترین دلایلی که باعث می شود پیوستن به نمایه های استنادی معتبر بین المللی نظیر اسکوپوس از اهداف غایی همه مجلات علمی محسوب می شود، همین است. نظر به اهمیت این موضوع، حتی بسیاری از دانشگاه ها برای قرارگیری در این جایگاه، با برنامه ریزی های درازمدت و صرف هزینه های بسیار، شانس خود را در این زمینه محک می زنند.

● آیا با نمایه شدن نشریه در اسکوپوس، به دنبال جذب پژوهشگران بین المللی و افزایش مشارکت آن ها هستید؟

طبیعتاً وقتی یک مجله در اسکوپوس نمایه می شود، توجه پژوهشگران بسیاری را در عرصه های بین المللی به خود جلب می کند. به همان صورتی که مجلات برای افزایش اعتبار علمی خود، به دنبال نمایه سازی در نمایه های استنادی معتبر بین المللی هستند، پژوهشگران نیز به منظور ارتقاء جایگاه خود همواره درصدد انتشار مقالات خود در مجلاتی هستند که با حضور در نمایه هایی نظیر اسکوپوس اعتبارشان مورد تأیید بین المللی قرار گرفته است. لذا خود به خود سهم مشارکت پژوهشگران تراز اول در نشریه افزایش می یابد و به دنبال آن، امکان دریافت و انتشار مقالات با کیفیت تر و متعاقب آن تأثیرگذاری بیشتر بر جامعه بین المللی برای مجله فراهم می شود. تأثیرگذاری بیشتر نیز خود باعث افزایش مشاهده پذیری و جلب مشارکت و توجه جامعه بین المللی به مجله می شود؛ بنابراین، ملاحظه می شود که حضور یک نشریه در اسکوپوس هم افزایی زیادی ایجاد می کند و از بعد جذب پژوهشگران بین المللی و افزایش مشارکت آن ها نیز منافع فراوانی را نصیب مجله و دانشگاه می کند.

● لطفاً از تجربیات خود بگویید و اینکه چه مهارت هایی برای موفقیت در نقش سردبیر یک نشریه دانشگاهی ضروری است؟

محوری ترین نقش برای موفقیت یک مجله علمی بر عهده سردبیر آن مجله است. در واقع، این سردبیر است که سکان علمی مجله را عهده دار است و با برنامه ریزی ها، تلاش ها و اقدامات مؤثر خود می تواند امکانات موجود را در مسیری هدایت کند که در نهایت به موفقیت مجله منتهی شود. با وجود ویژگی های متعددی که می توان در خصوص یک سردبیر موفق برشمرد، من موارد زیر را برای پیوستن مجله به نمایه های استنادی معتبری همچون اسکوپوس، کلیدی تر و حائز اهمیت تر می دانم:

– دارا بودن دانش لازم در زمینه استانداردهای بین المللی نشر مجلات: شاید نیازی به ذکر این مطلب نباشد که برای اقدام مؤثر در هر زمینه ای، داشتن دانش لازم و کافی در آن زمینه از ضروریات به شمار می رود. با وجود این، این دانش برای سردبیران مجلات علمی که با ابعاد متنوع علمی، ساختاری و انتشاراتی سروکار دارند از اهمیت بسیار بالاتری برخوردار است. امروزه صرفاً دانش مرتبط با حوزه موضوعی مجله برای یک سردبیر کافی نیست و سردبیر باید علاوه بر دارا بودن دانش

تخصصی سطح بالا، از مسائل و ابعاد استانداردهای بین المللی نشر مجلات نیز آگاه باشد تا بتواند در زمینه استانداردسازی مجله تحت سردبیری خود موفق باشد.

– سخت کوشی و صرف وقت و دقت زیاد برای ارتقاء مجله: حتی اگر سردبیر از دانش و آگاهی کافی در زمینه سردبیری و استانداردهای نشر نیز برخوردار باشد، باز هم کسب موفقیت مجله بدون صرف وقت و انرژی زیاد امکان پذیر نیست. سردبیر شخصی است که بیش از همه ذی نفعان باید روی مجله وقت بگذارد. از نخستین مرحله که مقاله به مجله ارسال می شود تا آخرین مرحله که مقاله پذیرش و منتشر می شود، نباید از نگاه سردبیر بیرون بماند. پیداست که رسیدگی به این حجم از مسئولیت علمی در یک مجله، نیازمند سخت کوشی و صرف وقت و انرژی فراوان در طول شبانه روز است و چه بسا سردبیران موفق، حتی تا پاسی از شب بر روی مجلات خود کار می کنند. – دارا بودن وجهه بین المللی در حوزه تخصصی مجله: یکی از مهم ترین ویژگی های سردبیر که می تواند بر ارتقاء جایگاه و اعتبار مجله تأثیر مستقیم داشته باشد، بین المللی بودن وجهه سردبیر در حوزه تخصصی مجله است. یک سردبیر دارای وجهه بین المللی، نه تنها قادر است از افراد سرشناس و صاحب نام حوزه تخصصی خود برای حضور در جمع اعضای هیئت تحریریه دعوت به عمل آورد، بلکه در جلب مشارکت هم قطاران برای انجام داوری های علمی منصفانه و به موقع نیز مؤثرتر عمل می کند. از همین رو است که مجلات تخصصی مهم بین المللی از افراد صاحب نام و سرشناس به عنوان سردبیر مجله بهره می برند. بدیهی است که این مؤلفه مهم مورد توجه نمایه های استنادی معتبر همچون اسکوپوس نیز قرار دارد و در نگاه آن ها به مجله اعتبار می بخشد.

بنده شاهد بوده ام که دقت مضاعفی صرف ارتقای کیفیت مقالات و استانداردسازی بین المللی مقالات و انتشار آن در سامانه نشریه می کنید که خب امروز نتیجه آن را شاهد هستیم. توصیه جنابعالی به سردبیران نشریات دیگر چیست؟ چه راهکارهایی باید در پیش بگیرند که بتوانند موفقیت شما را به دست بیاورند.

ارتقاء مجله نیازمند دارا بودن دانش و آگاهی در این زمینه و همچنین صرف وقت و انرژی لازم، دقت و البته صبر و حوصله است. سردبیر هنگامی که نظرات داوران و همچنین متن مقاله را مطالعه می کند، باید در آن عمیق شود و حتی نکات

ریز مطرح شده در متن از دید وی پنهان نماند. مسلم است که این کار با صرف وقت، انرژی، دقت و صبر و حوصله زیاد امکان پذیر است. از طرفی، دانش و آگاهی در زمینه تخصصی از اهمیت بسیار بالایی برخوردار است که می تواند وی را در فهم بهتر مطالب و تشخیص نظرات داوران همتا در خصوص مقاله بهتر رهنمون کند. علاوه بر این، دانش فنی و علم سنجی وی در خصوص استانداردهای نشر بین المللی نیز همان طور که اشاره شد باعث می شود سردبیر بداند برای بین المللی شدن مجله باید چه مواردی را مدنظر قرار دهد. اگرچه سخت کوشی و صرف وقت و انرژی امری ذاتی است و به مسئولیت پذیری سردبیر بازمی گردد و دانش تخصصی در حوزه موضوعی مجله نیز به جایگاه و تأثیرگذاری علمی و کیفیت آثار منتشر شده سردبیر بازمی گردد، اما دانش فنی و علم سنجی وی در خصوص استانداردهای نشر بین المللی نشر امری است که نیاز به مطالعه و آموزش دارد. چه بسیاری سردبیرانی که با وجود برجستگی علمی در حوزه تخصصی خود و برخورداری از ویژگی سخت کوشی، برای توانمندسازی خود در زمینه استانداردهای فنی و علم سنجی نشر بین المللی در کارگاه های آموزشی مربوطه شرکت می کنند و دانش خود را در این زمینه اعتلا می بخشند؛ بنابراین، سردبیران باید برای ارتقای دانش خود در زمینه استانداردهای مقالات و مجله تحت سردبیری خود، دانش خود را در این زمینه نیز افزایش دهند و ضمن مطالعه منابع مفید در این حوزه، در برنامه های آموزشی کوتاه مدت و بلندمدت مرتبط شرکت کنند.

● به عنوان سردبیر، چه توصیه ای برای پژوهشگرانی دارید که قصد ارسال مقاله به نشریه شما را دارند؟

به پژوهشگرانی که قصد ارسال مقاله به نشریه پژوهشنامه علم سنجی را دارند در وهله اول توصیه می کنم که به محورهای موضوعی مجله توجه کنند و در صورت وجود ارتباط موضوعی بین مقاله با محورهای مجله، آن را ارسال کنند. در وهله دوم، توصیه می کنم راهنمای نویسندگان مجله را به دقت مطالعه کنند و مقاله را به طور دقیق مطابق ساختار مورداشاره در راهنمای نویسندگان مجله تنظیم کنند. از آنجاکه مجله پیش از قرار دادن مقالات در فرایند داوری، مقالات را از این دو منظر مورد ارزیابی اولیه و ساختاری قرار می دهد، از این رو توجه به این دو نکته از اهمیت بالایی برخوردار است و کار نویسندگان را سرعت می بخشد. به عنوان یک پیشنهاد عملی، به نویسندگان محترم توصیه می کنم علاوه بر مطالعه راهنمای نویسندگان، در مواردی که ابهام دارند به مقالات آخرین شماره مجله مراجعه کنند و به صورت عملی با ساختار مقالات و شیوه استناددهی مقالات منتشر شده مجله آشنا شوند.

● چه معیارهایی برای انتخاب مقالات در مجله شما در نظر گرفته می شود؟

گذشته از لزوم رعایت راهنمای نویسندگان و مسائل ساختاری مقالات که پیش تر مورداشاره قرار گرفت، به لحاظ محتوایی مقالات مورد ارزیابی های دقیق چند داور متخصص قرار می گیرد. پیش از هر چیز موضوع مقاله باید در دامنه موضوعی مجله که بر روی وب گاه مجله قابل مشاهده است بگنجد. علاوه بر این، مقاله باید یک مقاله پژوهشی اصیل باشد و در نهایت به تأیید داوران مجله برسد.

● نشریات دانشگاهی نقش بسیار مهمی در پیشبرد علم و دانش دارند. چه عواملی باعث می شود یک نشریه دانشگاهی در میان جامعه علمی به رسمیت شناخته شود؟

نشریه علمی اصلی ترین کانال انتقال اطلاعات و دانش تخصصی در جامعه دانشگاهی محسوب می شود. اساساً نشریات رودخانه هایی جاری هستند که اطلاعات و دانش در آن روان است و علاوه بر اینکه پژوهشگران و کلیه مخاطبان می توانند از آن سیراب شوند، بر محیط علمی نیز تأثیر می گذارند. نشریات علمی مهم ترین کانال های ارتباط علمی به شمار می روند و بدون وجود نشریات علمی، نمی تواند پژوهش و تعامل علمی

را متصور بود. برای انجام یک پژوهش، نخستین گامی که یک پژوهشگر باید بردارد، مراجعه به مجلات علمی معتبر و آگاهی از پیشینه های مطالعاتی مربوطه است. در این میان، از آنجایی که نمایه های استنادی معتبر بین المللی نظیر اسکوپوس مجلات علمی را بر اساس یک فرایند علمی مورد ارزیابی قرار می دهند و انتخاب و نمایه سازی می کنند، لذا کار پژوهشگران را آسان کرده اند و پژوهشگران را به سوی خود فرامی خوانند. به عبارتی، بجای اینکه پژوهشگران رأساً به تک تک مجلات مراجعه کنند، از اعتبار مجله موردنظر اطمینان یابند و آن را مورد جستجو و بررسی قرار دهند، با مراجعه به نمایه های استنادی معتبر بین المللی نظیر اسکوپوس، نه تنها یک مجله را بلکه مجموعه ای از مجلات علمی حوزه تخصصی خود که پیش تر از اعتبار آن نیز توسط اسکوپوس اطمینان حاصل شده است مورد جستجو قرار می دهند. بنابراین، علاوه بر اهمیت نشریات دانشگاهی در محیط علمی و پیشبرد علم و دانش، حضور آن ها در نمایه های استنادی معتبر بین المللی به لحاظ نقشی که در مشاهده پذیری و متعاقب آن تأثیرگذاری مجلات ایفا می کند از اهمیت بالایی برخوردار است.

● چه فرآیندی برای بررسی و پذیرش مقالات در نشریه پژوهشنامه علم سنجی وجود دارد؟

فرایند بررسی و پذیرش مقالات در مجله پژوهشنامه علم سنجی را می توان به صورت زیر خلاصه کرد:
- مقالات ارسالی توسط نویسندگان محترم ابتدا توسط سردبیر نشریه مورد بررسی قرار می گیرد.
- در صورت رعایت راهنمای نویسندگان مجله، مقاله برای

مشابهت یابی ارسال می شود. (سامانه همانندجو و سایر پایگاه های معتبر مشابهت یابی).

- در صورت تأیید مقاله توسط سردبیر، با توجه به نتیجه مشابهت یابی، مقاله برای داوری به ۲ الی ۳ داور و در صورت نیاز به تعداد بیشتری داور ارسال می شود.

- پس از ارسال مقاله به داوری نتیجه اولیه به نویسندگان اعلام شود. (بازنگری جزئی، کلی یا رد)

- نویسندگانی که مقالات آن ها بایستی مورد بازنگری قرار گیرد، بایستی در مهلت تعیین شده اصلاحات لازم را انجام داده و نسخه بازنگری شده مقاله را ارسال نمایند.

- نسخه بازنگری شده برای ارزیابی مجدد به داور تطبیقی ارسال می شود.

- در صورت تأیید اصلاحات از سوی داور تطبیقی، مطابق مقررات مجله پذیرش اولیه برای نویسندگان صادر می شود.

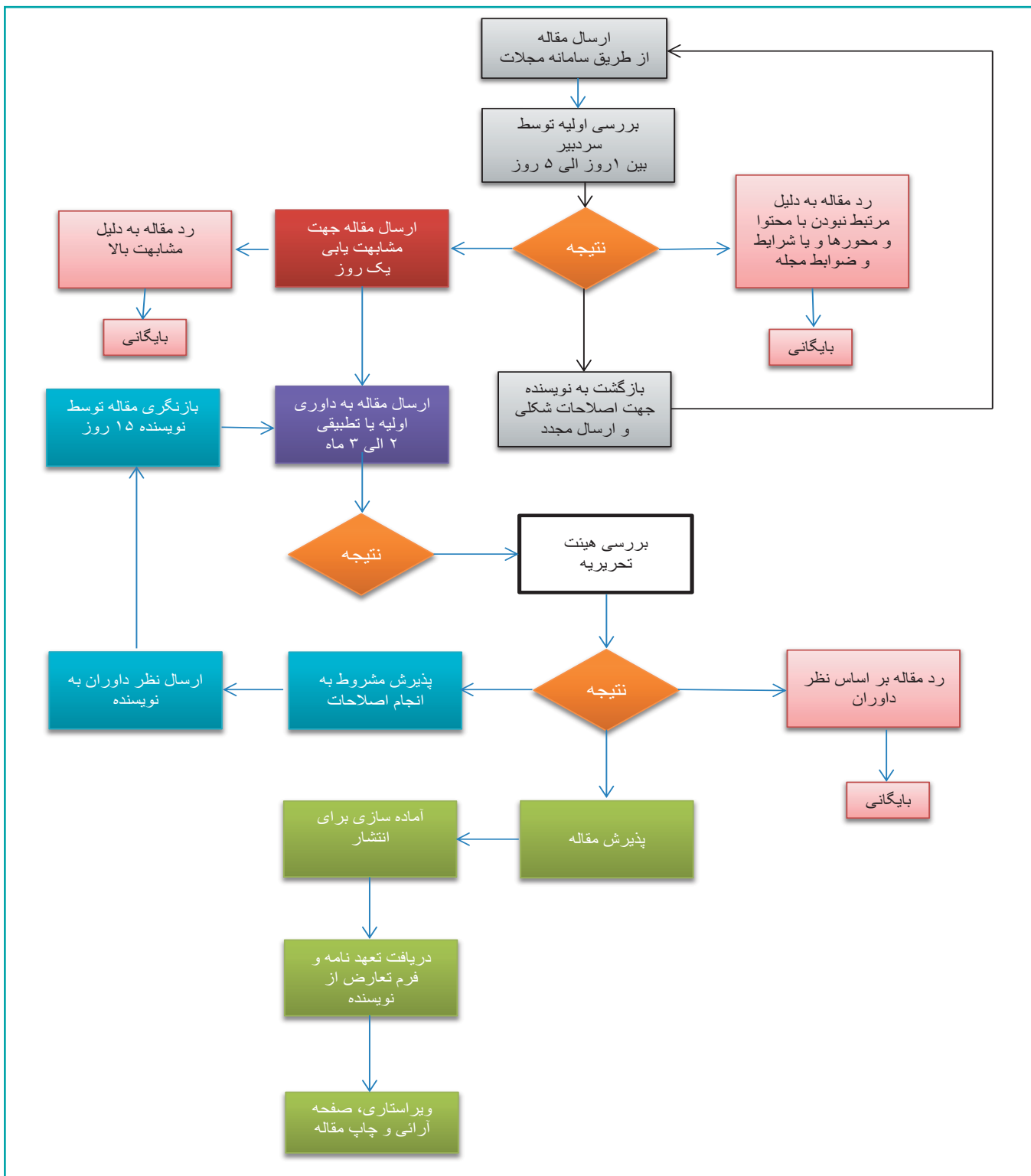
- به محض پذیرش، نسخه زودآیند مقاله حداکثر ظرف مدت ۲ روز به صورت آنلاین در دسترس قرار می گیرد.

- در مرحله بعد، مقالات پذیرفته شده دسته بندی و در شماره بهار و تابستان یا پاییز و زمستان قرار داده می شود.

- مقاله در فرایند ویراستاری علمی و ادبی قرار می گیرد.

- پس از ویراستاری، فایل ها برای صفحه آرایی ارسال می شوند.

- مقاله منتشر می شود.
گفتنی است که در تمامی مراحل یادشده، سردبیر مجله نقش پررنگ و مستقیم دارد و مقاله با تأیید نهایی سردبیر به مرحله بعد وارد می شود. همچنین، در باره انتخاب و نهایی کردن مقالات و سایر مراحل لازم، از نظرات و دیدگاه های اعضای محترم هیئت

قسمت امور علمی و امور نشر تقسیم می‌شود. بخش امور علمی تحت نظارت سردبیر و با همکاری یک یا چند دستیار که توسط سردبیر و تحت شرایطی خاص انتخاب می‌شود به پیش می‌رود. به این ترتیب، مدیریت کلیه امور علمی مقالات از دریافت تا پذیرش در این قسمت بر عهده سردبیر قرار دارد. بخش دوم کار مجلات که به امور نشر می‌پردازد و من همواره از آن به عنوان سازمان نشر نام برده‌ام، به کار انتشار مقاله و مجله اختصاص دارد. امروزه بیشتر مجلات معتبر بین‌المللی کارهای مربوط به سازمان نشر را به ناشران بخش خصوصی می‌سپارند و به این ترتیب نظارت و اجرای اموری همچون ویراستاری فنی، ساختاری، صوری، زبانی، استنادی، صفحه‌آرایی، انتشار، توزیع و حتی فروش مقالات و مجلات، از عهده سردبیر خارج و به بخش خصوصی واگذار می‌شود. با تفکیک این دو قسمت از یکدیگر، وقت و انرژی سردبیران مجلات معتبر بین‌المللی بجای صرف وقت در امور انتشاراتی، بیشتر بر روی جنبه‌های علمی و ارتقاء محتوایی و ساختاری مقالات تمرکز می‌کند. با وجود این دو چالش عمده که مجلات با آن روبرو هستند، باید کار دست‌اندرکاران مجلات را نوعی ایثار علمی به شمار آورد؛ چراکه در نتیجه زحمات مضاعف دست‌اندرکاران، چراغ پژوهش و نشر علمی روشن می‌ماند و در صورت کسب موفقیت در ورود مجله به نمایه‌های معتبر بین‌المللی نظیر اسکوپوس، پرچم مجله و دانشگاه در سطح بین‌المللی به اهتزاز درمی‌آید و نظام آموزش عالی کشور از عواید ارزشمند آن بهره‌مند می‌شود.

● برنامه شما برای رقابت فزاینده با سایر نشریات علمی چیست؟

حقیقتاً من هیچ‌گاه به رقابت با سایر نشریات علمی فکر نکرده و نمی‌کنم و اساساً در عرصه نشر مجلات علمی، لزومی نیز به نگاه رقابتی نیست. برعکس، من همواره به اثربخشی مجله فکر می‌کنم. منظور از اثربخشی، میزان دستیابی به اهداف تعیین شده است. به این ترتیب، من همواره برای مجله تحت سردبیری خود اهدافی در نظر می‌گیرم و با در پیش گرفتن برنامه‌ای منسجم، تلاش می‌کنم به اهداف تعیین شده دست یابم. در صورت دستیابی به اهداف موردنظر می‌توانم بگویم مجله دارای اثربخشی بوده است. برای اینکه مجله به اهداف و متعاقب آن به اثربخشی دست یابد نیز چاره‌ای به جز ارتقاء مجله و استانداردسازی آن وجود ندارد. استانداردسازی مسیری را برای ورود به عرصه‌های بین‌المللی در روی مجلات علمی باز و راه را برای دستیابی آن‌ها به موفقیت هموار می‌کند.

● برای بهبود وضعیت نشریات دانشگاهی و ارتقا آن‌ها چه پیشنهادهایی دارید؟

بهبود نشریات دانشگاهی نیازمند تقویت سازوکارهای قانونی در قوانین بالادستی آموزش عالی برای حمایت از مجلات، تعریف جایگاه رسمی مجلات در ساختارهای سازمانی دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی و متعاقب آن تفکیک کردن امور علمی و امور انتشاراتی مجلات از یکدیگر، با ملاحظات پیش‌گفته است.

● برگزاری کارگاه‌های آموزشی تخصصی برای سردبیران و مدیران مسئول نشریات به منظور فراهم ساختن بستر لازم برای ورود به موضوع نمایه‌سازی در پایگاه‌های بین‌المللی چقدر می‌تواند راهگشا باشد؟

همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد، دست‌اندرکاران مجلات علمی و به‌ویژه سردبیران به عنوان مدیران علمی مجلات، بیش از هر چیز نیازمند دانش سردبیری برای اداره مجله خود هستند. به عبارتی، صرف دانش تخصصی در حوزه موضوعی مجله برای موفقیت مجله کافی نیست و سردبیر باید از دانش نشر علمی و علم‌سنجی که زمینه‌سازی ارتقاء و موفقیت مجلات است نیز برخوردار باشد. لذا در این زمینه مطالعه متون مرتبط و همچنین شرکت در کارگاه‌های آموزشی تخصصی مربوط می‌تواند مفید و مؤثر باشد.

● آیا برنامه‌ای برای برگزاری دوره‌ها یا کارگاه‌هایی به منظور آموزش پژوهشگران به فرآیند انتشار مقالات ندارید؟

به دریافت امتیاز اجرایی از بند سردبیری یا مدیرمسئولی ندارند، عملاً امتیازی حائز اهمیت برای ارتقاء محسوب نمی‌شود حتی اگر دستورالعمل پایه تشویقی اعضای هیئت علمی وزارت علوم را نیز در نظر بگیریم، بازهم باید اشاره شود که آن نیز تنها برای مجلات موفق که توانسته‌اند پس از گذار از مسیرهای دشوار به نمایه‌های استنادی مهم بین‌المللی نظیر اسکوپوس و WOS راه یابند، امتیازاتی را نظر گرفته است و بازهم برای اعضای هیئت علمی دست‌اندرکار مجلاتی که سال‌ها در این راه تلاش می‌کنند، هیچ حق و امتیازی را در نظر نگرفته است. این واقعیت‌ها و شواهد دیگری از این دست که در این مقال نمی‌گنجد نشان می‌دهد که هنوز مجله به عنوان یک سازمان علمی، در نظام آموزش عالی کشور از جایگاه مشخص و تعریف‌شده‌ای برخوردار نشده است و متعاقب آن ارکان مجلات از قبیل سردبیر، مدیرمسئول، اعضای هیئت تحریریه و ... نیز در نمودار سازمانی دانشگاه‌ها و مؤسسات پژوهشی کشور، فاقد جایگاه و پست سازمانی رسمی هستند. این در حالی است که از یک‌سو برای پیشبرد امور یک مجله موفق، سردبیر باید به‌طور متوسط روزانه حداقل ۵ ساعت از وقت ارزشمند خود را صرف امور مجله کند و از سویی دیگر، آئین‌نامه‌های بالادستی نظام آموزش عالی کشور به صورت رسمی چنین اجازه‌ای را به دانشگاه‌ها نمی‌دهد که بخش‌هایی از وظایف اعضای هیئت علمی را به امور مجله اختصاص دهند.

چالش دیگر مجلات علمی در کشور که البته آن نیز تحت تأثیر مورد اول بروز پیدا می‌کند، نبود امکان تفکیک فعالیت‌های علمی و انتشاراتی مجلات از یکدیگر است. چنین محدودیتی باعث شده است عملاً سردبیر با همه امور مربوط به مدیریت مجلات، از امور علمی گرفته تا امور انتشاراتی درگیر باشد. این در حالی است که مجلات بین‌المللی معتبر با چنین چالشی مواجه نیستند. در مجلات علمی معتبر، کارهای مجله به دو

تحریریه مجله استفاده می‌شود. خلاصه فرایندهای دریافت و پذیرش مقاله در مجله پژوهشنامه علم‌سنجی در فلوچارت زیر قابل مشاهده است:

● مهم‌ترین چالش‌هایی که نشریات دانشگاهی با آن مواجه هستند، چیست؟

مهم‌ترین چالشی که نشریات دانشگاهی ایران با آن مواجه هستند، نبود سازوکار قانونی، نظام‌مند و مناسب برای حمایت از نشریات علمی کشور است؛ به‌طوری‌که کار اعضای هیئت علمی که به عنوان سردبیر، مدیرمسئول یا عضو هیئت تحریریه و حتی داور هم‌تا با نشریات علمی همکاری می‌کنند، بیش از آن‌که در نظام آموزش عالی ایران به عنوان یک وظیفه رسمی تعریف شده باشد، کاری داوطلبانه محسوب می‌شود و انتظار می‌رود که اعضای هیئت علمی و پژوهشگران صرفاً بر اساس شوق و علاقه شخصی و حرفه‌ای خود با مجلات همکاری کنند. به عنوان شاهدی بر این مدعا می‌توان به آئین‌نامه استخدای اعضای هیئت علمی اشاره کرد که در آن برای سردبیر، مدیرمسئول و سایر اعضای هیئت علمی که با نشریات علمی معتبر همکاری می‌کنند، هیچ کسر موظفی در نظر گرفته نشده است. این بدان معناست که عضو هیئت علمی باید تمام وظایف آموزشی و پژوهشی خود که در نظام آموزش عالی برای وی تعریف شده است را به صورت تمام و کمال به انجام برساند و در کنار آن بدون هیچ‌گونه حمایت مادی و معنوی، ساعت‌های زیادی از روز و شب خود را به امور مجله اختصاص دهد. به عنوان شاهدی دیگر بر این مدعا، می‌توان به آئین‌نامه ارتقاء اعضای هیئت علمی اشاره کرد که در آن نیز به جز امتیاز اجرایی ناچیزی که در ماده ۴ ارتقاء به این موضوع اختصاص یافته است، هیچ امتیاز دیگری برای اعضای هیئت علمی دست‌اندرکار مجلات پیش‌بینی نشده است. روشن است از آنجاکه اکثر قریب به اتفاق اعضای هیئت علمی، به دلیل دارا بودن امتیاز اجرایی مازاد، نیازی

دکتر عبدالرضا نوروزی چاکلی در یک نگاه:

دکتر نوروزی چاکلی استاد گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی دانشگاه شاهد و از پیشگامان حوزه علم‌سنجی در ایران و عضو هیئت ممیزه دانشگاه شاهد هستند. نخستین برنامه کارشناسی ارشد علم‌سنجی که از سال ۱۳۹۰ به بعد در دانشگاه‌های معتبر کشور به اجرا درمی‌آید، به همت ایشان تدوین و به وزارت علوم، تحقیقات و فناوری ارائه شد. با توجه به دارا بودن تخصص علم‌سنجی و عضویت در کمیسیون نشریات علمی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، دکتر نوروزی چاکلی همواره از سهم قابل توجهی در توسعه نشریات علمی کشور برخوردار بوده‌اند. همچنین ایشان علاوه بر عضویت در هیئت مدیره انجمن کتابداری و اطلاع‌رسانی ایران، با مجامع علمی بین‌المللی نیز همکاری‌های مؤثری داشته‌اند که از جمله آن‌ها می‌توان به نقش‌آفرینی به‌عنوان عضو هیئت مؤسس انجمن بین‌المللی علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی (I-LISS [International Library and Information Science Society]) و نایب رئیس منطقه‌ای ایران (Chapter Vice President) در این انجمن بین‌المللی اشاره کرد. به لحاظ نشر علمی، ایشان علاوه بر انتشار بیش از ۱۰۰ عنوان مقاله منتشر شده در مجلات و همایش‌های معتبر ملی و بین‌المللی، چندین عنوان کتاب درسی و دانشگاهی منتشر کرده‌اند که در برنامه‌های درسی رشته/گرایش‌های علم اطلاعات و دانش‌شناسی و علم‌سنجی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به‌عنوان مرجع معرفی شده و در دانشگاه‌های معتبر کشور تدریس می‌شود. بعلاوه، ایشان هم‌زمان با مسئولیت‌های علمی و اجرایی مستمر، تاکنون در حوزه تخصصی خود حائز افتخارات و جوایز ملی و بین‌المللی متعدد شده‌اند که از مهم‌ترین آن‌ها می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: کسب عنوان پژوهشگر برتر علوم انسانی کشور در سال ۱۳۹۰، در دوازدهمین جشنواره تجلیل از پژوهشگران و فناوریان برتر کشور، کسب عنوان پژوهشگر برگزیده هفتمین جشنواره بین‌المللی فارابی - ۱۱ بهمن ۱۳۹۳، برنده جایزه بین‌المللی بهترین مقاله سال ۲۰۲۰ کتابداری و علم اطلاعات، در جشنواره بین‌المللی انتخاب مقالات برتر سال ۲۰۲۰ انجمن بین‌المللی علوم کتابداری و اطلاع‌رسانی (I-LISS)، کسب عنوان استاد نمونه و پژوهشگر برتر دانشگاه شاهد در سال‌های ۱۳۸۸، ۱۳۹۰، ۱۳۹۱، ۱۳۹۵، ۱۳۹۹ و ۱۴۰۰، استاد راهنمای چند عنوان پایان‌نامه برگزیده در جشنواره‌های ملی و بین‌المللی.

به مجلات علمی و تخصصی ملی و بین‌المللی ایفا کنم. به لحاظ همکاری‌های بین‌المللی، به‌عنوان عضو هیئت مؤسس انجمن بین‌المللی کتابداری و اطلاع‌رسانی (ILISS) و مسئول بخش ایران (Iran head quarter) با این انجمن بین‌المللی همکاری دارم. این انجمن بین‌المللی در سال ۲۰۱۵ و با همکاری کشورهای کره جنوبی، ژاپن، چین، هندوستان، سنگاپور، مالزی، تایلند، فیلیپین، تایوان، ایالات متحده، ویتنام و ایران تأسیس شد و مقر آن در SRM University در کشور هندوستان قرار دارد. شایان‌ذکر است که با توجه به حضور این‌جانب به‌عنوان عضو هیئت علمی دانشگاه شاهد در این انجمن، دانشگاه شاهد به‌عنوان یکی از دانشگاه‌های مؤسس این انجمن محسوب می‌شود و مسئولیت بخش ایران آن در دانشگاه شاهد قرار دارد.

● آیا به دنبال انتشار مقالات بین‌رشته‌ای هستید یا فقط بر یک حوزه تخصصی تمرکز دارد؟

انتشار مقالات بین‌رشته‌ای به‌عنوان بخشی از وظایف حرفه‌ای و تخصصی هر پژوهشگر محسوب می‌شود. لذا من نیز به‌عنوان یک پژوهشگر علاوه بر تمرکز بر حوزه تخصصی خود، همواره تلاش کرده‌ام در حوزه‌های بین‌رشته‌ای نیز وارد شود. از دیدگاه من، ورود یک پژوهشگر به حوزه‌های بین‌رشته‌ای، می‌تواند به گسترش مرزهای دانش تخصصی منجر شود و زمینه‌های ارتباطات، تعامل، تأثیرگذاری و تأثیرپذیری علمی را ایجاد کند. علاوه بر این، بر این باورم که حرکت در مسیر بین‌رشته‌ای می‌تواند دیدگاه علمی پژوهشگر را وسعت بخشد و گاهی امکان استفاده از ابزارهای جدیدتر را برای وی فراهم کند.

● برای آینده پژوهشنامه علم‌سنجی چه برنامه‌هایی دارید؟ آیا قصد دارید حوزه‌های جدیدی را به مجله اضافه کنید؟

مجله پژوهشنامه علم‌سنجی بنا بر اهداف خود، به انتشار مقاله‌ها در محورهای زیرمجموعه علم‌سنجی می‌پردازد. باوجوداین، با گذر زمان به تدریج بر دامنه و گستردگی تخصصی این حوزه موضوعی افزوده می‌شود. بدون شک، پژوهشنامه علم‌سنجی نیز همگام با سیر تحولات تخصصی موجود، محورها و دامنه موضوعی خود را روزآمد خواهد کرد. باوجوداین، همواره تلاش مجله پژوهشنامه علم‌سنجی بر آن خواهد بود که همچون گذشته، از انتشار مقالاتی که خارج از دامنه موضوعی مجله است خودداری کند.

● به نظر شما، آینده مجلات علمی چگونه خواهد بود و بزرگ‌ترین تغییراتی که در آینده نشریات دانشگاهی رخ خواهد داد، چیست؟

به نظر من مجلات علمی نیز از تحولاتی که علم باز (Open Science) در پیش روی جوامع قرار داده است مستثنی نیستند. سیر تحولات علم باز که پدیده‌های علمی گوناگون را تحت تأثیر قرار داده، به تدریج در حال تأثیرگذاری بر ساختار مجلات علمی نیز هست. امروزه شمار بیشتری از مجلات علمی از حالت اشتراکی (Subscription) به نوع دسترسی باز (Open access) تغییر مسیر داده‌اند. این تحول به‌نوعی می‌تواند برای نویسندگان ایرانی که قصد دارند مقالات خود را در مجلات معتبر دسترسی باز منتشر کنند یک چالش محسوب می‌شود؛ چراکه پرداخت هزینه‌های ارزی چند هزار دلاری برای پژوهشگران داخلی با درآمدهای ریالی، کاری دشوار است و نظام آموزش عالی کشور باید برای استمرار جایگاه علمی خود، از این نویسندگان حمایت کند. از طرفی، این تحول برای مجلات ایرانی نیز یک چالش محسوب می‌شود، چراکه در صورت اقدام برای انتشار مجله به‌صورت دسترسی باز طلایی، نقره‌ای و برنزی، به دلیل محدودیت‌های انتقال ارز در هنگام دریافت هزینه‌های ارزی انتشار مقالات با چالش مواجه هستند. علاوه بر این دو نکته، موارد متعدد دیگری نیز وجود دارد که آینده نشریات دانشگاهی را به‌ویژه در ایران تحت تأثیر قرار خواهد داد که اشاره به آن بحث را طولانی خواهد کرد و ان‌شاءالله در فرصت‌های بعدی می‌توان به آن‌ها پرداخت.

معمولاً من بنا به درخواست دانشگاه‌ها و مجلات علمی، کارگاه‌هایی را در زمینه بین‌المللی سازی مجلات برگزار کرده‌ام. معمولاً این برنامه‌ها در فواصل زمانی مشخص و در سطوح گوناگون و با توجه به زبان و حوزه موضوعی مجله برگزار می‌شود.

● آیا از ابزارهای هوش مصنوعی برای بررسی مقالات استفاده می‌کنید؟

استفاده از هوش مصنوعی برای بررسی مقالات با چالش‌های متعددی همراه است. اگرچه برخی از پلتفرم‌های علم باز نظیر 16Qeios، 15Orvium، 14eLife، 13ScienceOpen، 12Octopus و 17F1000Research استفاده از ابزارهای هوش مصنوعی را برای مشابهت‌یابی مقالات توصیه می‌کنند و به کار می‌گیرند، اما هنوز بخش عمده‌ای از ناشران معتبر مجلات دانشگاهی نظیر Elsevier و Springer استفاده از ابزار هوش مصنوعی را برای مقالاتی که هنوز منتشر نشده است جایز و اخلاقی نمی‌دانند. این گروه از ناشران بر این باورند که انتقال ایده مستتر در مقاله‌ای که هنوز منتشر نشده و مالکیت نویسنده بر آن تثبیت نشده است به بانک اطلاعاتی هوش مصنوعی جایز نیست؛ چراکه این امکان وجود دارد که این ایده بدون در نظر گرفتن حقوق پدیدآورنده آن به کاربری دیگر که پرسشی مشابه را از پلتفرم‌های هوش مصنوعی مطرح کرده است منتقل شود. لذا به‌منظور رعایت اخلاق علمی، در مجله پژوهشنامه علم‌سنجی از یک‌سو همچون ناشران بزرگ دانشگاهی عمل می‌شود و کار مشابهت‌یابی اولیه مقالات صرفاً از طریق سامانه‌های مجاز و تأیید شده صورت می‌پذیرد. از سویی دیگر این مجله بر اساس رویکرد پلتفرم‌های علم باز نیز عمل می‌کند و پس از اطمینان از مورد تأیید بودن مقاله توسط داوران محترم و در مرحله پیش از صدور پذیرش نهایی، نسبت به انجام مشابهت‌یابی با استفاده از پلتفرم‌های هوش مصنوعی نیز اقدام می‌کند. از آنجایی که حداکثر ۲ روز پس از صدور پذیرش نهایی، متن کامل مقاله همراه با DOI به‌صورت زودآیند در دسترس قرار می‌گیرد، لذا جنبه اخلاقی و حقوق مالکیت نویسندگان مقاله حفظ می‌شود.

● چگونه این فناوری به بهبود فرآیند کمک می‌کند؟

همان‌طور که پیش‌تر اشاره شد، فناوری هوش مصنوعی در صورتی که درست به کار گرفته شود می‌تواند مفید باشد؛ اما استفاده ناصحیح و نابجا از آن، می‌تواند به کار پژوهش خدشه وارد کند. مهم‌ترین نگرانی که هم‌اکنون در خصوص هوش مصنوعی وجود دارد، نحوه حراست از ایده‌ها و مالکیت معنوی مطالب است؛ اما اگر همچون روش مجله پژوهشنامه علم‌سنجی، پس از اتمام کار ارزیابی مقاله و اطمینان از تأیید نظرات داوران محترم از این پلتفرم استفاده شود و پس از صدور پذیرش نیز به‌سرعت نسخه زودآیند آن منتشر شود، هم از قابلیت‌های آن در راستای بهبود فرایند ارزیابی مقالات استفاده شده است و هم حقوق مالکیت معنوی نویسندگان آن حراست می‌شود.

● یکی از چالش‌های نشریات علمی کاهش زمان فرآیند داوری و انتشار مقالات است. برای این موضوع چه راهکارهایی پیشنهاد می‌کنید؟

به این منظور، مقاله در مرحله داوری به چند داور ارسال می‌شود و چنانچه در زمان تعیین‌شده حداقل دیدگاه ۳ نفر از داوران دریافت شود، در خصوص گام بعدی مقاله که اعلام پذیرش، رد یا بازنگری به نویسنده است اقدام می‌شود. به‌عنوان اقدامی دیگر، تلاش می‌شود از داوران توانمندی که در ارائه پاسخ به‌موقع متعهد بوده‌اند استفاده شود و ارسال مقاله به آن‌ها در اولویت قرار گیرد.

● آیا با نشریات یا مؤسسات بین‌المللی هم همکاری دارید؟

بله. به‌عنوان یک وظیفه حرفه‌ای، به‌عنوان عضو هیئت تحریریه با برخی از مجلات علمی معتبر همکاری دارم. علاوه بر این، با وجود مشغله پژوهشی و آموزشی فراوان، کار داوری هم‌تا و انجام داوری به‌موقع را از وظایف حرفه‌ای خود می‌دانم و سعی می‌کنم با انجام داوری‌های علمی به‌موقع، سهم خود را

در حوزه انتشار کتاب شاهد پیشرفت قابل توجهی هستیم

گفت‌وگو با دکتر ابراهیم قاسمزاده، مدیر اداره انتشارات

■ گفت‌وگو از حسین تقی‌پور

یکی از مهم‌ترین برنامه‌های این اداره، تلاش مستمر و مجدانه در رعایت الزامات و معیارهای استانداردسازی نشریات جهت ثبت در پایگاه‌های استنادی معتبر است.

► برای شروع گزارشی از آخرین وضعیت اداره انتشارات در حوزه کتاب و نشریات ارائه بفرمایید و آیا در مقایسه با سال گذشته پیشرفتی داشته‌اید؟

پاسخ شما را با مقدمه‌ای مختصر عرض می‌کنم. با توجه به تأسیس اداره انتشارات در اوایل دهه ۱۳۷۰، می‌توان این اداره را به‌عنوان یک انسان ۳۰ ساله در نظر گرفت. از آنجاکه برای رشد و ارتقا هر انسانی تلاش و زحمات زیادی رقم می‌خورد، لذا از این منظر، باید یاد و خاطره همه مدیران و همکاران از سال‌های دور تاکنون را گرامی بداریم و جایگاه کنونی اداره انتشارات را مرهون تلاش‌های مستمر آن بزرگواران نیز دانست؛ اما در حوزه نشریات، ۱۲ نشریه به زبان فارسی و ۴ نشریه به زبان انگلیسی در حال فعالیت هستند. با توجه به تلاش دست‌اندرکاران نشریات، غالب نشریات اوضاع روبه‌پیشرفتی دارند و برخی از آن‌ها هم در پایگاه‌های استنادی معتبر داخلی و خارجی نمایه شده‌اند؛ اما تعداد اندکی از نشریات هم اوضاع خوبی ندارند و در ارزیابی کمیسیون نشریات دارای مشکلاتی هستند و امیدواریم که بتوانیم این مشکلات را با همکاری دست‌اندرکاران مرتفع کنیم. در مقایسه با سال‌های گذشته می‌توان پیشرفت نشریات را به سه گروه تقسیم کرد: اول نشریاتی که با رعایت مستمر استانداردهای جهانی مانند انتشار به‌موقع نشریه، انجام فرایند داوری برای پذیرش مقالات، تنوع بین‌المللی در مقالات، نویسندگان، هیئت تحریریه و داوران و رعایت دیگر استانداردهای پایه انتشار، شرایط ثبت‌نام در پایگاه‌های استنادی معتبر جهانی مانند ISI را کسب کرده و منتظر پاسخ پذیرش این پایگاه‌ها هستند؛ همچنین نشریاتی که ظرفیت بالایی برای ورود به این مسیر دارند و با رعایت بعضی از استانداردها، می‌توان در آینده‌ای نزدیک شاهد نمایه‌سازی آن‌ها در این پایگاه‌ها بود. دوم، نشریاتی که دارای ساختار و چارچوب خوبی هستند ولی به دلایل مختلفی مانند ورودی کم مقالات، از نظر زمان انتشار به‌روز نیستند که تعدادی از آن‌ها با همت ارکان نشریه در سال آینده، این زمان را جبران خواهند کرد. دسته سوم، اندک نشریاتی هستند که در ارزیابی اولیه کمیسیون نشریات از نظر اهداف و رویکرد نشریه دچار چالش شدند و با توجه به سختگیری‌های این کمیسیون، نتوانستند هنوز از این مرحله عبور کنند. در حوزه کتاب، اول به این نکته اشاره کنم که این انتشارات تاکنون موفق شده ۲۲۰ عنوان در حوزه‌های فنی و مهندسی، علوم انسانی، علوم پزشکی، علوم کشاورزی و علوم پایه منتشر کند. دو بخش اصلی در حوزه کتاب مطرح است: اول، فرایند چاپ کتاب؛ دوم، فرایند اخذ امتیاز کتاب. بیشتر پرونده‌های کتاب مربوط به بخش اخذ امتیاز هستند. امسال تعداد کتاب‌ها در بخش چاپ نسبت به سال گذشته رشد قابل قبولی داشتند. از طرفی در بخش کتاب‌های مطرح‌شده در شورای چاپ و نشر برای اخذ امتیاز و مشارکت در چاپ تا پایان آذرماه ۱۴۰۳ به ۶۰ درصد ظرفیت سال گذشته (حدود ۴۰ عنوان کتاب) رسیدیم و امید داریم تا پایان سال این ظرفیت تکمیل شود.

► و به‌طور اجمال از فعالیت‌ها، چالش‌ها و چشم‌انداز حوزه کاری خود بگویید؟

از فعالیت‌های مشترک در حوزه‌های کتاب و نشریات می‌توان به داوری تخصصی محتواهای تولیدشده، ویراستاری ادبی، صفحه‌آرایی، طراحی جلد و انتشار الکترونیکی آن‌ها اشاره کرد. در حوزه کتاب غیر از مراحل مورد اشاره، اخذ شابک (شماره استاندارد بین‌المللی کتاب)، مجوزهای فپیا (سازمان اسناد و کتابخانه ملی) و ارشاد (وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی) و چاپ فیزیکی از دیگر مراحل است. از چالش‌های حوزه انتشارات، می‌توان به اشکال در فرایندها، نبود شیوه‌نامه‌های مکتوب در بعضی از فعالیت‌ها و ضعف در تبلیغات اشاره کرد. به نظرم، با یک برنامه‌ریزی خوب با قابلیت عملیاتی بودن و از بُعد روانی، با همدلی بیشتر به این مشکلات می‌توان فائق آمد. در مورد چشم‌انداز حوزه انتشارات، اگر نکته‌ای بخواهم عرض کنم این است که در مسیر ارتقاء کیفیت و افزایش استانداردها در فرایندهای انتشار و دیگری نوآوری در انتشار با استفاده از فناوری‌های نوین در فرایند انتشار، مانند انتشارات دیجیتال، کتاب‌های الکترونیکی تعاملی، می‌توانیم گام‌های مؤثری برداریم.

► معاونت پژوهشی چگونه از انتشارات کتب دانشگاهی و نشریات علمی حمایت می‌کند؟

در حوزه چاپ کتاب، مسیر برای همه اعضای هیئت‌علمی داخل دانشگاه و با رعایت شرایطی برای اعضای هیئت‌علمی خارج از دانشگاه هموار است؛ حتی شرایطی برای تبدیل پایان‌نامه دانشجویان تحصیلات تکمیلی به کتاب نیز دیده‌شده است. از طرفی دیگر در زمینه تخصیص امتیاز و پایه تشویقی در بخش کتاب به اعضای محترم هیئت‌علمی، شورای چاپ و نشر یک نگاه حمایتی به موضوع موردنظر دارد. حوزه نشریات علمی، شامل مراحل مختلفی از جمله راه‌اندازی نشریات، انتخاب مدیرمسئولان، سردبیران و دیگر ارکان نشریات می‌شود. ما در این مراحل باید شیوه‌نامه‌های بالادستی وزارت علوم، وزارت بهداشت و وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی را مدنظر قرار

صفحه‌آرایی، کاغذ، چاپ و توزیع دست‌وپنجه نرم می‌کنند. همچنین با نگاه به آینده، با رشد فناوری‌ها، سرقت ادبی و نقض حقوق مالکیت معنوی در این صنعت یک چالش جدی به شمار خواهد رفت.

► چه فرصت‌های جدیدی در حوزه نشر وجود دارد که انتشارات شما می‌تواند از آن‌ها بهره‌برداری کند؟

فرصت فناوری‌هایی مانند فناوری چاپ مبتنی بر تقاضا (Print on Demand)، تولید محتوای چندرسانه‌ای (Multimedia) و تعاملی. در بخش فناوری چاپ مبتنی بر تقاضا در شرف انعقاد قرارداد هستیم.

► نقش نشر دیجیتال در انتشارات دانشگاه چیست؟ آیا در این حوزه هم فعالیت خواهید داشت؟

نقش نشر دیجیتال در کاهش عواملی مانند سرمایه‌گذاری بالای ناشران، فضای انبار و هزینه نگهداری، خواب سرمایه بلندمدت، هزینه‌های سربار بالا و غیره و همچنین در افزایش عواملی مانند شناسایی مذاک مخاطبان، رؤیت پذیری و تبلیغات مؤثر است. لذا از این منظر، انتشارات دانشگاه در جهت افزایش بهره‌وری و کاهش هزینه‌های گفته‌شده چند سالی است که از نشر دیجیتال در قالب قراردادهایی با مؤسسات فیدیبو، طاقچه و بوکت استفاده می‌کند.

► چگونه از فناوری‌های جدید برای بهبود فرایند نشر استفاده می‌کنید؟ با ظهور پدیده‌هایی مانند هوش مصنوعی، شاید بتوان از ظرفیت رشد آن در بهبود فرایندها و کاهش هزینه‌های قبل از چاپ مانند ویراستاری ادبی، صفحه‌آرایی، طراحی جلد، داوری، شناسایی سرقت ادبی استفاده کرد.

► به نظرتان هوش مصنوعی چه تأثیری بر صنعت نشر خواهد داشت؟ آیا هوش مصنوعی می‌تواند در فرایند خلق و انتشار کتاب‌ها نقش داشته باشد؟

هوش مصنوعی ظرفیت تغییرات چشمگیری در صنعت نشر دارد؛ به‌عنوان مثال، تولید محتوا، ویرایش و بهبود کیفیت، تحلیل داده‌ها، بهینه‌سازی انتشار و توزیع، تولید کتاب‌های صوتی و ترجمه. این ابزارها بر اساس داده‌های موجود متنی می‌توانند در تولید محتوا مانند نوشتن کتاب و مقالات کمک کنند. ابزارهای ویرایش مبتنی بر AI می‌توانند اشتباهات گرامری را شناسایی و پیشنهادهایی برای بهبود ساختار جمله و انتخاب کلمات ارائه دهند. تحلیل بهتر بازار، کمک دیگر AI به ناشران است و الگوهای رفتار خوانندگان را می‌توانند شناسایی کنند. این اطلاعات می‌تواند به تصمیم‌گیری برای نشر کتاب‌های جدید و استراتژی‌های بازاریابی کمک کند. فرایندهای توزیع و انتشار با استفاده از هوش مصنوعی، می‌توانند بهینه‌تر شوند. تحلیل داده‌ها به ناشران این امکان را می‌دهد که دقیقاً بدانند کجا و چگونه کتاب‌های خود را معرفی کنند. با همه آنچه گفته شد، این به معنای جایگزینی کامل انسان باهوش مصنوعی نیست. خلاقیت، قضاوت انسانی و درک ظرایف زبان و فرهنگ هنوز هم ضروری هستند. به نظر می‌رسد تعامل و همکاری انسان و هوش مصنوعی بهترین راه برای بهره‌برداری از مزایای این فناوری در صنعت نشر باشد.

► برای ارتقا و نمایه‌سازی نشریات دانشگاه در پایگاه‌های تخصصی و بین‌المللی چه برنامه‌هایی در دست دارید؟

به‌طور مختصر به چند برنامه اشاره می‌کنم. برنامه‌هایی از قبیل بهبود کیفیت نشریات از نظر محتوایی مانند ویراستاری زبانی فارسی و انگلیسی مقالات و صفحه‌آرایی بهتر آن‌ها و از نظر بصری مانند مناسب‌سازی وبگاه‌های کاربرپسندتر و جذاب. برنامه دیگر، تبلیغ و معرفی نشریات با استفاده از روش‌های موجود مانند به‌روزرسانی وبگاه نشریات، ایمیل مارکتینگ، استفاده از شبکه‌های اجتماعی است. به‌طورکلی، یکی از مهم‌ترین برنامه‌ها، تلاش مستمر و مجدانه در رعایت الزامات و معیارهای استانداردهای نشریات جهت ثبت در پایگاه‌های استنادی معتبر می‌باشد.

► مهم‌ترین دستاورد شما در این حوزه چیست؟

به نظر بنده، تسريع و اصلاح بعضی از فرایندهای موجود و شناسایی برخی ضعف و قوت‌های حوزه کتاب و نشریات در این مدت کوتاه بوده است.

فرایند چاپ و انتشار کتاب

بارگذاری فایل	بارگذاری فایل اثر در سامانه کتاب به آدرس: book.shahed.ac.ir
مرحله داوری	تعیین داوری در دانشکده مربوطه
امتیاز کتاب	ارسال نتایج داوری به شورای چاپ و نشر مشخص شدن درصد مشارکت چاپ و امتیاز کتاب
امور فنی چاپ	ویراستاری ادبی، صفحه‌آرایی و طراحی جلد کتاب
مجوزها	اخذ شابک، مجوز فپیا و مجوز صدور قبل از چاپ (ارشاد)
انتشار و چاپ	انتشار الکترونیکی و چاپ فیزیکی

و بعدازاین مرحله، نتایج داوری از طریق سامانه مذکور به شورای چاپ و نشر ارجاع داده می‌شود. انتخاب کتاب جهت قرارگیری در فرایند چاپ و نشر، توسط شورا طبق نظرات داوری در این مرحله انجام خواهد گرفت. پس از نظر مساعد شورا و تعیین امتیاز مشارکت در چاپ، اثر ارسالی در فرایندهای قبل از چاپ قرارگرفته و بعد از اخذ مجوزهای لازم، کتاب چاپ خواهد شد.

► برای معرفی و فروش کتاب‌های خود از چه روش‌های بازاریابی استفاده می‌کنید؟

اداره انتشارات درفروش کتاب‌های منتشره خود از توزیع‌کنندگان فیزیکی کتاب مانند مراکز پخش کتابیران و دانش‌نگار برای بازاریابی در سطح کشور استفاده می‌کند و در بحث توزیع‌کنندگان الکترونیکی از سه موسسه فیدیبو، طاقچه و بوکت برای بازاریابی استفاده می‌شود. درواقع روش بازاریابی، واسطه‌ای است. البته گفتنی است سامانه کتاب دانشگاه شاهد دارای بخش فروشگاهی هم هست که بعضی از کتاب‌ها را از طریق آن و بدون واسطه به فروش می‌رسد.

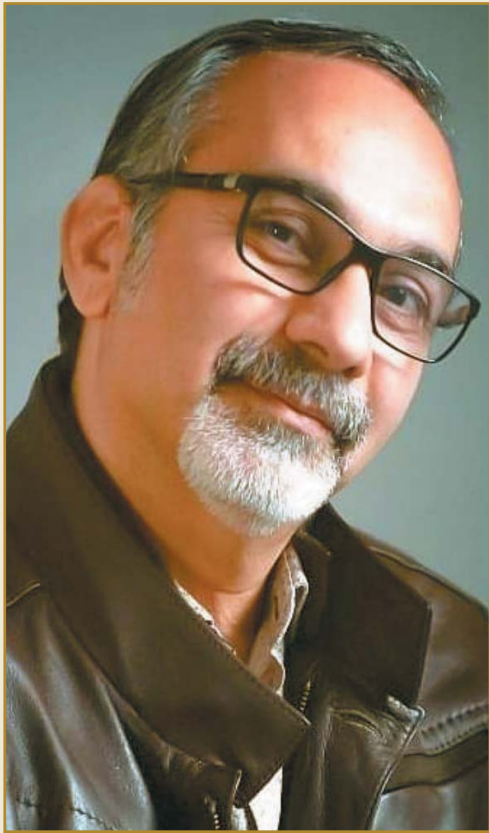
► به نظر جنابعالی بزرگ‌ترین چالش‌هایی که صنعت نشر با آن مواجه است چیست؟

ناشران با چالش‌های مالی مختلفی مانند افزایش هزینه‌های ویراستاری،

هنرمندان پیشگام در این زمینه به کمک وسایل ارتباط جمعی و رسانه‌ها از حصار مرزهای دانش عبور کردند و تحقیقات و آزمایشگری را بر شیوه‌های فردی ترجیح دادند. روند این نوع از تفکر در حوزه‌های هنر، بعد از عبور از پست‌مدرنیسم، به جایگزینی مفهوم بجای ساخت آثار هنری تبدیل شد (شیوه‌های اجرایی هنر جدید) و برخی از هنرمند معاصر با دسترسی به دانش و ارتباطات همگانی، بجای تولید آثار هنری با شیوه‌ها و رمزگان فردی، در جهت تولید مفاهیم حرکت کرده و به کمک فناوری جدید سعی در ساده‌سازی، رمزگشایی و تولید معنا از پیرامون خود کردند، همان فناوری و صنعتی که در دوره پیشین، هنرمندان را به شیوه‌های فردی و با رمزگان سخت وادار کرده بود، این بار با چرخشی (برخلاف میل هنرمندان دیگر هنرمندان سنت‌گرا) آثار تولیدشده‌ی خودشان را در اختیار مخاطبان (کاربران) قرار داده و هنر را از انحصار طبقه‌ی خاص (هنرمندان) بیرون کشیدند و برای کاربر عام و مشتاق (به کمک فناوری جدید) این امکان را فراهم کردند که با آثار تولیدی هنرمندان ارتباط برقرار کنند و حتی در جهت تولید تصویر و مفهوم، قدم بردارند.

این نوع از کاربرد ابزار نوین در هنر، به کاربر (هنرمند) این توانایی را بخشید که بجای تقلید از طبیعت و یا توصیف پیرامون با روش‌های فردی و متداول، به تولید آثاری بپردازد که نیاز اجتماعی انسان‌های کنونی و آیندگان را برای کسب دانش و شناخت، هموار سازد. بماند که استفاده از هوش مصنوعی و ابزار جدیدی که در خدمت هنرمند و کاربر است می‌تواند بخش اعظمی از آموزش را تأمین کند و جایگزین آموزش‌های سنتی و طاقت‌فرسا شوند.

امید است که با پژوهش و تحقیق و تغییر برخی از سرفصل‌های منسوخ‌شده‌ی آموزش پرورش و آموزش عالی در زمان حال از قابلیت‌های فناوری نوین در رشته‌های دانشگاهی استفاده کنیم اگرچه که در نسل آینده، آموزش به‌گونه‌ای دیگر تعریف خواهد شد.

تبدیل شد و تولید نیازمندی جدید کرد. هنر نیز جدای از این قاعده نشد و زایش سبک‌های هنری در قرن ۱۹ با ورود فلسفه و تأثیر فناوری، نظیر دوربین عکاسی، شعر و موسیقی، سینما و معماری، آغاز حرکتی بود که هنرمندان را از مقابله، به گریز و آنگاه رام‌حل‌های جدید، وادار کرد. همچنین تعاریف هنر و هنرمند و اثر هنری از سوی اندیشمندان و منتقدان مورد بازنگری قرار گرفت و فضاهای نمایش آثار (سالن‌های نمایش، گالری‌های و موزه‌ها) و کارکرد آن‌ها با توجه به فضای اجتماعی نقد و جابجا شد.

تأثیر تحولات علمی در هنر

نظام‌الدین امامی فر، دانشیار و معاون پژوهشی دانشکده هنر شاهد

در زمینه‌های دانش بشری است که با ورود فلسفه و تنیدگی سایر علوم (میان رشته‌ها) فضای جدیدی را به‌وجود آورده که خارج از نیاز بشر در حال زایش و گستردگی است. موج این تحول را شاید بتوان در انتهای قرن ۱۹ در اروپا و با ورود تفکرات جدید در حوزه علوم و صنعت دانست که نتیجه آن در عصر حاضر (۲۱ - ۲۰) مشهود است. تجربه‌ای فراتر از نیاز انسان‌ها (پیشی گرفتن فناوری نسبت به نیازهای بشر).

نیازی که وسایل را تولید می‌کرد به فناوری هوشمندی

رنسانس آغاز تحولی شگرف در زمینه صنعت هنر در دنیا بود، کشف قاره جدید، اختراع ماشین بخار در صنعت، کشورگشایی‌های تاریخی و تحول در هنر، سرآغاز دیدی نو در تاریخ تمدن بشریت بود که به مدد متفکران و دانشمندان آن زمان پایه‌ریزی شد. روند و تأثیر این تحول نه‌تنها در زمینه علوم بشری، بلکه در سایر رشته‌های مرتبط از جمله هنر بود که آثار تولیدشده‌ی فاخر هنرمندان، گواهی بر این مدعاست.

تحولات عصر حاضر نیز به‌نوعی رنسانسی دیگر

پژوهش هنری یک جست‌وجوی بی‌پایان

سید رضا حسینی، دانشیار دانشکده هنر شاهد و پژوهشگر رتبه اول در سال ۱۴۰۳

کرد. در این مسیر همواره به دنبال کشف موضوعات جدید و تأثیرگذار بوده‌ام. این تلاش مستمر برای نوآوری و توسعه پژوهش‌های هنری، به نتیجه‌ای منجر شده که به غنای دانش من افزوده و اجازه داده است تا با بهره‌گیری از تحقیقات نوین، نقش فعالی در جامعه هنری ایفا کنم. اعضای هیئت‌علمی نقشی بسیار مهم در ارتقاء جایگاه دانشگاه و جامعه دانشگاهی ایفا می‌کنند. با انجام پژوهش‌های نو و کاربردی توسط اعضای هیئت‌علمی، به توسعه دانش و فناوری کمک شده و به بهبود کیفیت آموزش و پژوهش در دانشگاه‌ها نیز منجر می‌شود.

پژوهش‌های نوآورانه، دانشگاه‌ها را به مراکزی پیشرو در تولید علم و دانش تبدیل کرده و اعتبار و جایگاه بین‌المللی آن‌ها را بهبود می‌بخشد. با انجام پژوهش‌های مختلف و برقراری همکاری‌های علمی با سایر دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی، اعضای هیئت‌علمی نقش مهمی در توسعه علمی و فرهنگی جامعه ایفا می‌کنند.

آموزش پژوهش هنری به دانشجویان، اهمیتی ویژه برای من داشته است. همواره سعی بر این بوده است که دانشجویان به کشف و درک عمیق‌تر آثار هنری ترغیب شوند. با آموزش روش‌های مختلف پژوهش هنری، از تحلیل فرمی و محتوایی تا بررسی تاریخی و اجتماعی آثار، تلاش شده است تا دانشجویان به ماجراجویی در دنیای هنری و انجام پژوهش‌های بدیع ترغیب شوند.

در این راستا، کار گروهی و پروژه‌های مشترک بسیار ارزشمند در نظر گرفته‌شده است؛ زیرا دانشجویان از تجربیات یکدیگر بهره‌مند می‌شوند و در تعامل باهم، ایده‌های نو و خلاقانه خلق می‌کنند. علاوه بر این، تلاش مداوم بر این بوده است که دانشجویان به تمرکز بر پژوهش و کمک به آن‌ها برای ادامه تحصیل در حوزه‌های تخصصی هنر هدایت شوند. این نگاه خاص به آموزش، باعث شده که دانشجویان نه‌تنها در انجام پژوهش‌های مختلف به موفقیت دست یابند، بلکه بتوانند مسیر تحصیلی و حرفه‌ای خود را با اتکا به دانش و تجربه‌ای که در حین پژوهش کسب کرده‌اند، به بهترین

و ساسانی تا هنرهای اسلامی نظیر خوشنویسی، مینیاتور و معماری، تأثیر شگرفی بر هنر معاصر ایران داشته‌اند. پژوهشگران داخلی و خارجی با مطالعه این تاریخ غنی، به تحلیل و فهم عمیق‌تری از هنر معاصر ایران دست‌یافته‌اند. این تعامل تاریخی، جنبه‌های مهمی از هویت فرهنگی و هنری ایران را به نمایش گذاشته و باعث شده است که هنر معاصر ایران، همواره در مرکز توجه پژوهش‌های هنری قرار گیرد. هنر معاصر با بهره‌گیری از عناصر و نمادهای هنر تاریخی و اسلامی ایران، به بیان‌های تازه‌ای دست‌یافته است که هم گذشته را ارج می‌نهند و هم به آینده نگاه می‌کنند. این جنبه‌های اثرگذار، نقش مهمی در شکل‌گیری آثار هنرمندان معاصر ایفا کرده و به توسعه هنر معاصر ایران کمک شایانی نموده‌اند.

هنر معاصر جهانی با استفاده از مفاهیم تازه و پیشرو، مرزهای سنتی هنر را پشت سر گذاشته و به بیان‌های نوین دست‌یافته است. این هنر، بازتاب تغییرات سریع و گسترده عصر حاضر بوده و به شکل‌گیری تحولات بسیاری در رویکردهای هنری منجر شده است. پژوهش در این حوزه، به ما کمک می‌کند تا بفهمیم چرایی و چگونگی این تحولات را و از دیدگاه‌های متنوع فرهنگی و هنری از سراسر جهان آگاه شویم.

این پژوهش‌ها به تقویت درک بین‌المللی و تفاهم فرهنگی میان جوامع مختلف انجامیده و الهام‌بخش همکاری‌های هنری و فرهنگی بین‌المللی محسوب می‌شوند.

پژوهش در هنر برای من یعنی تجربه یک سفر بی‌پایان که مرا به عمق مفاهیم و موضوعات پیچیده‌ای می‌برد. این سفر، اجازه داده تا با نگاهی دقیق و تحلیلی به آثار هنری و هنرمندان بنگرم و به پژوهشی عمیق و جامع بپردازم. در این مسیر، همواره تلاش شده است تا با کشف و معرفی زوایای پنهان و کمتر شناخته‌شده، مرزهای دانش و درک هنری گسترش یابد.

به باور من، پژوهش هنری یک جست‌وجوی بی‌پایان است که در هر گام، درک ما از جهان و انسانیت را عمیق‌تر خواهد

هنر، به‌عنوان یکی از اصیل‌ترین و بی‌پایان‌ترین نمادهای خلاقیت بشری، همواره نقشی بی‌بدیل در تاریخ و فرهنگ جوامع مختلف ایفا کرده است. پژوهش در حوزه هنر، نه‌تنها راهی برای درک عمیق‌تر و جامع‌تر آثار هنری دانسته می‌شود بلکه به تحلیل بافت اجتماعی، فرهنگی و تاریخی آثار هنری کمک می‌کند. این پژوهش‌ها به پرسش‌های بنیادی درباره معنا، فرم، تکنیک و زمینه‌های فرهنگی پاسخ می‌دهند و از این طریق، افق‌های تازه‌ای برای دانشجویان، هنرمندان و پژوهشگران گشوده می‌شود.

هنر معاصر ایران، بازتاب پیچیده‌ترین و پویاترین دوره‌های تاریخ این کشور محسوب می‌شود. بیش از یک قرن است که هنر ایران تحت تأثیر تحولات فرهنگی، اجتماعی و سیاسی دستخوش تغییرات عظیمی شده است. این تحولات، زمینه‌ساز پیدایش مفاهیم جدید و سبک‌های نوینی در عرصه هنر بوده‌اند. هنر معاصر ایران، در تعامل با تاریخ پر غنای هنر ایرانی-اسلامی، توانسته است همچنان به نوآوری و خلاقیت بپردازد.

تاریخ هنر ایران، از دوره‌های باستانی تا دوران اسلامی، بستر غنی از تکامل و تحولات هنری به شمار می‌رود. این سیر تاریخی، از نقاشی‌های دیواری و سفالینه‌های هخامنشی

نحو ممکن ادامه دهند.

در جامعه فعلی ایران، پژوهش در حوزه هنر اهمیتی ویژه پیدا کرده است. هنر و پژوهش هنری، نقش مهمی در تبیین و تفسیر تحولات اجتماعی و فرهنگی ایفا می‌کنند. در دورانی که فرهنگ و هنر تحت تأثیر تغییرات سریع و جهانی‌شدن قرار گرفته‌اند، پژوهش‌های هنری، هویت فرهنگی را حفظ و تقویت می‌کنند.

پژوهش در هنر معاصر ایران، به درک بهتر از تغییرات و تحولات فرهنگی اجتماعی کمک کرده و نشان می‌دهد که چگونه هنرمندان ایرانی از طریق آثارشان به مسائل و موضوعات مختلف پاسخ می‌دهند. این پژوهش‌ها به ما کمک کرده‌اند تا با تاریخ هنر کشورمان و گستره فرهنگی آن، بیشتر آشنا شویم و این آثار را به دنیای بیرون معرفی کنیم.

در نهایت، اعتقاد بر این است که پژوهش در حوزه هنر، به‌ویژه هنر معاصر، رسالتی حرفه‌ای و وظیفه‌ای اخلاقی محسوب می‌شود که ما را به فهم بهتر از خودمان، جامعه‌مان و دنیا نزدیک‌تر می‌کند. هنر پژوهش، از آن جهت که به درک متقابل فرهنگی و همکاری‌های بین‌المللی کمک می‌کند، موجب می‌شود که هنر به‌عنوان ابزاری برای ترویج صلح و تفاهم در جهان مورد استفاده قرار گیرد.